Haftalık Siyasi Gazete

Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Yolunda

Gerçek

SAYI 149
10 ARALIK 1979
PAZARTESİ
10 LİRA

DGM'lere geçit yok!

1976'da DGM'lere geçit vermeyen demokrasi güçleri yine aynı kararlılıktadır.

- AP azınlık hükümeti Devlet Güvenlik Mahkemeleri yasa tasarısını bu hafta içinde meclislere sunma hazırlığı içinde.
- İşverenler, üç yıl önce olduğu gibi bugün de «DGM'lerin Anayasaya uygun olduğu» görüşünü savunuyorlar.
- AP, DGM yasasını çıkarabilmek için CHP'nin desteğini sağlamak yönünde çabalar harcıyor.
- Demokrasi güçleri, üç yıl önce olduğu gibi, bugün de Devlet Güvenlik Mahkemelerine geçit vermemeye kararlıdır.

(Yazısı 3. sayfamızda)

3. MC işe koyuldu

Stokçulara gün doğdu!

MC'nin zam kervanı yola çıktı

- Çimento zammı, çimento fabrikatörlerinin istediği miktarda yapıldı.
- Yağ ve çimento stokçuları milyarlar kazandı.
- Petrol ürünleri, kâğıt, demir-çelik gibi başka temel maddelere de zam bekleniyor.
- Zamdan önce stokların belirlenmesi yolunda bir girişimde bulunulmadı.

MC iktidarının ardarda açıkladığı zamlar stokçulara büyük kârlar sağlarken, emekçi halkın yaşamını daha da cendereye sokacak. Daha önce yağ stokçularının yüzünü güldüren iktidar, şimdi de çimento üreten fabrikaların sahipleriyle tüccarlarını sevince boğdu.

6 Kasım tarihinde çimento fabrikatörleri adına yapılan basın toplantısında, AP'nin eski bakanlarından Mesut Erez, çimentoya zam yapılmasını savunmuş ve zam miktarının çimento satış fiyatını 2300 liraya çıkartacak bir seviyede olmasını istemişti. Yapılan zammın tamı tamına bu istekle çakışması ilgi çekiyor.

Daha önce yapılan uygulamalarda zam yapılan malların beyanı istenmekte ve zamdan doğacak farkların Maliye Bakanlığınca tahsiline gidilirken şimdi böyle bir

Devamı s. 7, sütun 1'de

- 67 ilin valisinden sonra tüm emniyet müdürleri bakanlık müsteşarları ve kilit mevkilerdeki elemanlar değiştirilecek.
- MHP'liler özellikle Millî Eğitim Bakanlığına yerleştiriliyor.
- Sıkıyönetim daha da baskıcı hale getirilmeye çalışılıyor.
- Yağ zamlarının ardından çimento zammı geldi, yenileri bekleniyor.

Güvenoyu alışından on gün sonra 3. MC iktidarı hızla işe koyulmuş bulunuyor. Bir anda 67 ilin valisini değiştiren MC iktidarı şimdi de emniyet müdürlerini, bakanlık müsteşarlarını ve kilit personelini değiştirmeye hazırlanıyor. Kamu kuruluşları personelinin harmanını atan MC'ciler seçimle yönetime gelmiş kooperatif birlikleri yöneticilerini de görevden almaya kalkıyorlar.

Görevlerinden alınan personelin yerlerine güya hükümeti şartsız destekleyen MHP liler atanıyor. Özellikle Millî Eğitim Bakanlığına MHP yanlılarının atandığı dikkat çekiyor. Eski MC iktidarları zamanında Eğitim Enstitülerinin faşistleştirilmesi işini gerçekleştiren ve 'komando Ayvaz' diye bilinen Ayvaz Gökdemir, yeniden Millî Eğitim Bakanlığında etkin bir göreve getirildi.

MC iktidarının Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yanısıra hem sivil sıkıyönetimi mümkün kılacak 'Olağanüstü Haller Yasasını' çıkarmaya çalışacağı, hem de sıkıyönetim kanununda değişiklikler yapmak istediği anlaşılmaktadır.

Yeni MC'nin ekonomik alandaki icraatı da eskileri gibi temel mallara zam yapmak, IMF isteklerine boyun eğmek şeklinde belirmiştir. Yağ zammının hemen ardından çimento'ya gelen zammı diğer temel mallar izleyecektir. İşveren sendikası MESS'in başkanı Turgut Özal'ın Başbakanlık müsteşarlığına getirilmesi ve Devlet Planlama Teşkilâtının bu şahsa bağlanması yeni MC'nin tekelcilerin bir dediğini iki etmemeye kararlı olduklarını gösteriyor. Mark, dolar gibi yabancı paraları işçilerden ve piyasadan toplayarak yurt

Devamı s. 7, sütun 5'de

Terör odağı MHP aydın katliamı peşinde

«Gün zorbalığa karşı kenetlenme günüdür»

- Hergün Gazetesi savunma kampanyası açar, MHP yöneticileri sahte barış avazelerine devam ederken, cinayet şebekeleri yeni hedeflere yöneldiler.
- Faşistler tarafından katledilen Cavit Orhan Tütengil, önceden belirlenmiş bir plana göre hedef tayin edilmişti.
- TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, faşist hareketin bir aydın katliamı peşinde olduğunu belirterek zorbalığa karşı ilerici güçlerin kenetlenmesi gerektiğini bir kere daha hatırlattı.

AP hükümeti, terörü baş düşman ilan etti! Ama hangi açıdan? Kuşkusuz solu imha etmek, demokrasi güçlerini sindirmek açısından. AP'nin bu tercihi MHP'nin işine geliyor.

MHP yönetimi, bir yandan barış çağrıları yaparken, öbür yandan, terörün AP'yi hükümetten düşürmek amacına dönük olduğunu söylüyor. Böylece AP'yi daha hızlı harekete geçirmeyi düşünüyor.

Ama, AP'ye, sürekli büyüyen bir terör gösterebilmek için, MHP'nin eylemlerini artırarak sürdürmesi gerekiyor. Çünkü, planlı ve örgütlü terörün tek kaynağı kendisidir. Ama bunu yaparken, yani önceden belirlediği hedefleri bir bir yoketmeye çalışırken, öte yandan savunmada bir parti olarak gözükmek için, faşist demagojinin her yolunu deniyor.

Son olarak geçtiğimiz cuma günü, Prof. Cavit Orhan, Tütengil, faşistlerin kurşunlarına hedef olarak öldü. «Hükümet kendini göstersin» diyen MHP, işte kendini göster dercesine, önemli hedeflere vuruyor. Bu kapsamlı saldırıların süreceği görülmektedir.

MHP'nin oyunlarını, AP'yi etkilemesi açısından değil de, demokrasi güçlerine yönelik olması açısından, bozmanın yolu, zorba düşmana karşı kenetlenmekten geçmektedir.

Prof. Cavit Orhan Tütengil'in öldürülmesi üzerine bir

Devamı s. 7, sütun 4'de

İşçi Sınıfının Seçkin Evladı

Hüseyin Gürcan'ı kaybettik

- TSİP Genel Yönetim Kurulu eski üyesi Hüseyin Gürcan, geçirdiği ameliyat sonucu öldü.
- Hüseyin Gürcan, işçi sınıfı içindeki başarılı çalışmalarıyla bilinen, fedakâr, yiğit ve yetenekli bir işçi sınıfı devrimcisiydi.

TSİP Genel Yönetim Kurulu eski üyelerinden Hüseyin Gürcan geçirdiği bir kulak ameliyatı sonucunda 5 aralık akşamı öldü.

Çok genç yaşından beri tüm hayatını işçi sınıfının politik ve sendikal örgütlenmesine adamış olan Hüseyin Gürcan aynı zamanda 15 yıllık mücadele hayatının çeşitli dönem-

Devamı s. 7, sütun 1'de

Avrupa'da ABD füzelerine hayır!

- Belçika Barış Komitesi'nin düzenlediği ABD füzelerinin Avrupa'ya yerleştirilmesini protesto toplantıları 8-9 Aralık tarihlerinde Brüksel'de yapıldı.

(Yazısı 7. Sayfada)

3. MC okulları faşistleştirme çabasında

- SGB merkez yürütme kurulu üyesi Y. Ziya Can, Eğitim Enstitüleri hakkında alınan son kararların, «okulların faşistleştirilmesi harekâtının bir adımı» olduğunu belirtti.
- Açıklamada, M.E. Bakanlığında önemli görevlere sicilli faşistlerin getirilmesiyle, faşist katillerin tekrar bu okullara yerleştirilmesinin kolaylaştırılmasının amaçlandığı belirtildi.

Geçtiğimiz günlerde Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim enstitüleri hakkında önce geçen hükümet döneminde atamaları yapılan onbinlerce öğretmenin yeniden eğitimden geçirileceği, daha sonra hızlandırılmış eğitimin durdurulması doğrultusunda kararlar almıştır. Demokrasi güçlerinin yoğun tepkisini çeken bu kararlar üzerine bir açıklama yapan SGB Merkez Yürütme Kurulu üyesi Y. Ziya Can, bu girişimleri eleştirdi.

Üç yıllık eğitim enstitülerinde uygulanmakta olan hızlandırılmış eğitim programının Millî Eğitim Bakanlığı tarafından durdurulmasını, «Okulların faşistleştirilme harekâtının bir adımı» olarak niteleyen SGB Merkez Yürütme Kurulu üyesi Y. Ziya Can, «Bu karar, eli kanlı sicilli faşist katillerin eğitim enstitülerine biran önce yerleştirilmesi için alınmıştır. Böylece, geniş öğrenci kesimlerinin can güvenliği ve öğrenim özgürlükleri iyice ortadan kaldırılmak istenmektedir.» dedi.

Konuyla ilgili açıklama özetle şöyledir:

«Sermaye yanlısı örtülü MC'nin emekçi halk güçlerinin susturulmasına yönelik gerici uygulamaları büyük bir hızla başlamıştır. Faşist işbirlikçisi AP'nin amacı, Türkiye'yi tekelci sermaye ve ge-

Devamı s. 7, sütun 2'de

Gerçek Durum

Uygulamalar ve Uyum

Burjuvazi ve siyasal gericilik, gerçekten organize bir güç. Bütün kesimleri ve mekanizmaları birbirine karşı duyarlı olan bu baskı bloku demokrasiye çullanmanın hazırlığını yapıyor. Farklı doğrultular, plânlar ve amaçlar, hükümetin bünyesinde öylesine kolayca kesişti ki, bunu Demirel'in kendisi bile ummuyordu.

Hükümetin oluşturulması ve programının yazılması sırasında bu uyum tam bir orkestra gibi işledi. Sahneye sürülen yeni siyasi figüranlar, tecrübeli ve eski yönetmenin güdümünde güven verebilecekti. Üstelik bu yeni kadro, fazla bir siyasal iddiaya sahip olmadığı için, sorumsuz davranabilir, «günah küpü» haline gelebilirdi.

İşverenler hemen her gün demeç verdiler. Demeçlerini basın yazdı, TRT duyurdu. Bu demeçleri bir bir not alan Demirel, hükümetin programını oluşturmakta zorluk çekmedi. Buraya kadar sağlanan tam uyumun, bundan sonra, uygulamalarda da sağlanması gerekiyor. Şimdi bu aşamadayız.

Kadrolaşma sürüyor. 67 ilin valileri değiştirildi. «Ilımlı» bakanlar MC kadrolarını, fazla aramaksızın, bakanlık koridorlarında buluyor ve eski yerlerine yerleştirebiliyorlar. Sicilli faşistler kadrolara talıptirler ve zorlukla karşılaşmıyorlar. Ve dağılmış gibi görünen çeteleşme, yeniden toparlanıyor, resmi kimliğine bürünüyor.

İşverenlerin çizdiği stratejinin bir yönü olan ekonomik uygulamalara girişilir ve yağ tüccarlarına 3,5 milyar liralık bir avanta sağlanırken, stratejinin öbür yönüne ilişkin gündemin hazırlanması da sürüyor.

AP hükümeti terörün üzerine kararlıca gidecek! Tabi bunu yaparken de terörü arkasına almış olacak. Asli terör odağı ile işbirliği yapmaksızın hükümetin bu yönde adımlar atması beklenemez. Kaldı ki, hemen her aşamada, hükümetin

Devamı s. 7, sütun 1'de

PKP Genel Sekreteri Cunhal

Portekiz Komünist Partisi oylarını yüzde 5 arttırdı

- Merkez-sağ üç partinin oluşturduğu gerici Demokratik İttifak, seçimler sonucunda salt çoğunluğu sağlarken, Sosyalist Parti büyük oy kaybına uğradı.
- Seçim kampanyası boyunca geniş kitle desteği gören Portekiz Komünist Partisi, oyların yüzde 19'unu alarak büyük başarı kazandı. PKP Parlamentoda 47 üyelik kazandı.

Portekiz'de 2 Aralık Pazar günü yapılan erken seçimlerde merkez-sağ üç partinin oluşturduğu Demokratik İttifak, Parlamento'nun 250 üyeliğinden 127'sini alarak

Devamı s. 7, sütun 5'de

TÖB-DER Yöneticileri hâlâ tutuklu!

TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu ve diğer yönetim kurulu üyeleri Mamak Askeri Cezaevinde halen tutuklu bulunuyorlar. TÖB-DER yöneticilerine bugüne kadar iddianame verilmemiştir. Yani tutuklular ne sebepten tutuklu olduklarını, iddia makamının elinde ne gibi delilerin bulunduğunu hâlâ bilmiyorlar.

Savcının, haklarında gıyabi tutuklama kararı bulunan diğer TÖB-DER yöneticilerinin de tutuklanmalarına kadar davayı açmayacağını bildirmesi bir diğer anti-demokratik uygulamadır. Bilindiği gibi, böylesi durumlarda tutuklulukları vicahiye çevrilme-

Devamı s. 7, sütun 5'de

gedik

BAK HELE!

MHP yanlısı Hergün Gazetesi şöyle yazıyor:

«Falancayı öldürecekler, sonra da MHP'nin üzerine yıkacaklar.»

Hayır, bunu kimse yapmaz.

MHP'nin öldürdüklerini başkasının sırtına yıkan oldu mu?!

ES

TSİP Genel Merkezinin aranması kınandı

- Sıkıyönetimde kimin verdiği belli olmayan bir emirle Genel Merkezin aranmasını Teşkilât Sekreteri Aydoğan Gezer kınadı.
- Kolluk kuvvetleri, Parti merkezinde bulunan Hüseyin Gürcan'ın cenazesini aramak istediler.

6 Aralık Perşembe günü sivil ve askeri emniyet kuvvetleri TSİP Genel Merkezine gelerek ihbar aldıklarını, binayı arayacaklarını belirtmişlerdir. Merkez yöneticilerinin yazılı emir göstermelerini talep etmesi üzerine Sıkıyönetim makamlarıyla temasa geçilmiştir. Sıkıyönetim makamları da yazılı emir göstermeyeceklerini, ancak binanın aranacağını belirtmişlerdir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Teşkilât Sekreteri Aydoğan Gezer, Partisinin genel merkezinin gerekçe gösterilmeden ve yazılı bir belge olmadan aranmak istenmesini kınamış, önceki gün ölen TSİP eski yöneticilerinden Hüseyin Gürcan'ın cenazesine karşı saygısızlık yapıldığını belirtmiştir.

Aydoğan Gezer'in demeci özetle şöyledir:

«Yedek subaylığını yaparken hastahanede geçirdiği ameliyat sonucunda ölen TSİP Genel Yönetim Kurulu eski üyelerinden Hüseyin Gürcan'ın defin ruhsatı verildikten sonra, cenaze Gümüşsuyu askeri hastanesinden alınarak Parti Genel Merkezine getirilmiştir. Cenazeyi Isparta'ya götürecek aracın gelmesi beklenirken, sıkıyönetimde kimin verdiği belli olmayan bir emirle kolluk kuvvetleri Genel Merkez binasını aramaya kalkışmışlardır. Yazılı bir emir bulunmadığı ve sıkıyönetim komutanlığında

Devamı s. 7, sütun 1'de

ABD saldırganlığına kılıf arıyor

İran'da emperyalist komplo!

- Azeri halkın dinsel önderi Telegani öldürülmek istendi.
- Amerikan emperyalizmi İran halklarını birbirine düşürerek karışıklık ortamı çıkarmak ve kendisine bağımlı bir iktidarın yollarını aramak peşinde.

İran halklarının kabaran anti-emperyalist bilinci karşısında kapıdan kovulan emperyalizm, ülkeye bacadan girmek istiyor. Azeri halkın dinsel önderi Telegani'nin konutuna yapılan bir baskınla öldürülmek istenmesi bunun kanıtıdır.

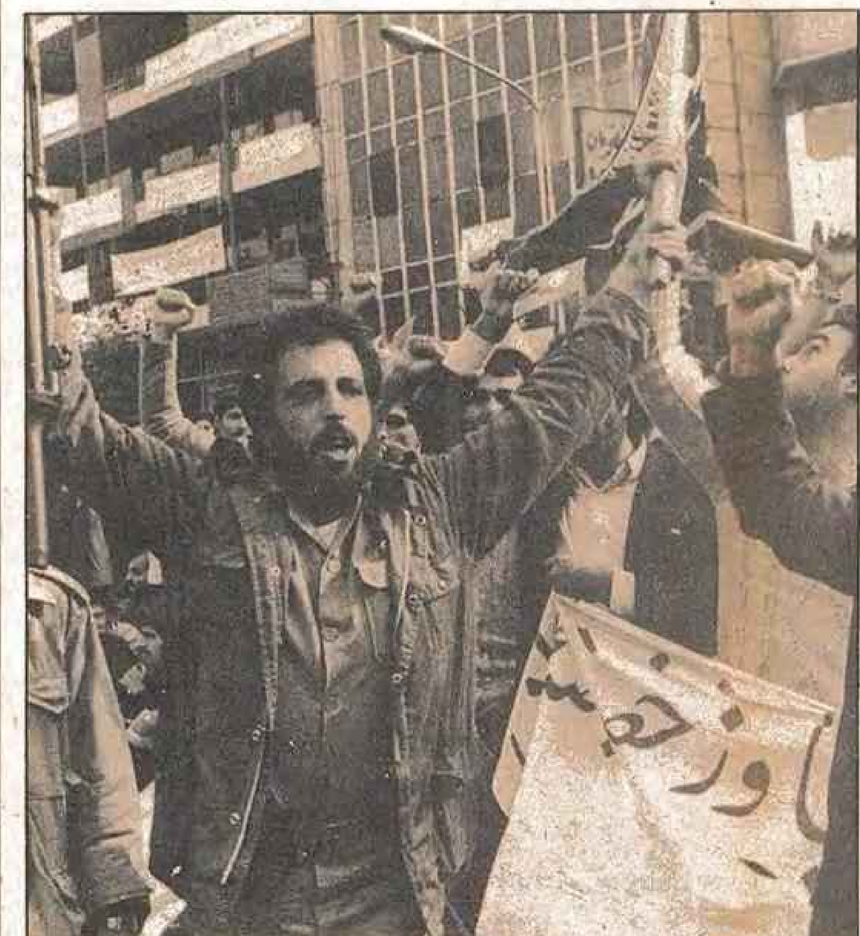
Müşterek düşman emperyalizmle en kızgın mücadele anlarının yaşandığı şu sıralarda Azeri halkıyla Fars halkın birbirine düşürülmesi kuşkusuz İran'da hâlâ koçbaşlarına sahip olan Amerikan emperyalizminin işidir. Şah döneminin özlemini çeken tekelciler, işbirlikçiler, karanlık köşelere sinmiş eski Savak ajanları ülkede ABD borusunun tekrar öttürülebilmesi için kullanılan ve daha bir süre kullanılacak olan unsurlardır.

Telegani'nin öldürülmek istenmesi üzerine Azeri halkın ayaklanması ve Tebriz kentini kontrol altına alarak radyo yayınlarını üzerine alması İran'da karışıklıkların artmasını isteyen emperyalizmin işine yaramaktadır. Azeri halkın kendi kaderini tayin etme hakkı şüphesiz tartışma konusu değildir. Ancak gerek Kürt halkının, gerekse Azeri halkının ulusal isteklerinin hayata geçmesi şu anda emperyalizmin boyunduruğuna tekrar girmemek için mücadele eden her üç halkın birbirine düşmesiyle gerçekleşemez.

Amerikan emperyalizmi Orta Doğu'nun en kritik bölgesinde yer alan ve petrol dolayısıyla da büyük çıkarları bulunan İran'ı kolay gözden çıkaramamaktadır. Amerikan elçilik personelinin tutuklu bulundurulmasını kendi hegemonyacı emellerine bahane etmek isteyen Amerikan emperyalizmi bu personelin, müdahale halinde hayatlarını kurtaramayacağını çok iyi bilmektedir. Ama o elçilik personelinin hayatını kurtarmak değil, İran'daki egemenliğini tekrar kurmak istemektedir. Bu yüzden İran'da dayanabileceği gerici güçlerin toparlanmasını arzulamakta ve müdahaleyi böyle bir durum ortaya çıkınca yapmak istemektedir.

Emperyalizmin hesabı muazzam askeri gücüyle İran'da işbirlikçilerine bir köprü başı tutturmak ve sonra hakimiyet alanını genişleterek ülkeye egemen olmaktır. Ama gerek İran halklarının uyanıklığı ve emperyalizme karşı keskinleşen mücadele azmi ve kini, gerekse bölgedeki diğer halkların gösterecekleri tepkiler ve sosyalist sistemin caydırıcı gücü emperyaliz-

Devamı s. 7, sütun 2'de

İran'da anti-Amerikan gösteriler artarak sürüyor.

Kuzey Kıbrıs'ta Bunalım Derinleşiyor

Ertan OKTAY
Kıbrıslı Gazeteci

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğünü ortadan kaldırmak amacıyla, emperyalizm ve onun saldırgan örgütü NATO tarafından düzenlenen faşist darbe ve onu izleyen Türk İşgali'nin üzerinden beş yıl geçti. 20 yılı aşkın bir süredir, uluslararası gericilik tarafından sürekli kanatılan bir yara olan Kıbrıs Sorunu, Kıbrıslı Türklerin Türk Ordusu'nun denetimi altında bulunan bölgede, kendi ayrı yönetimlerini oluşturmalarına rağmen çözümlenemedi. Aksine, kuvvet yolu ile yaratılan bu durum, Kıbrıs'lı Türk için ekonomik, sosyal ve politik birçok sorunu beraberinde getirdi.

Türkiye'nin mali ve askeri yardımları ile ayakta tutulmaya çalışılan Denktaş'ın sözümona federe devletçiliği, geniş halk yığınlarının barışçı özlemlerini dile getiren bir politika gütmek yerine, ayrılıkçı ve uzlaşmaz tutumunu sürdürdü. Ada ekonomisinin bütünlüğünden kopartılıp Türkiye'ye bağlanan Kuzey Kıbrıs ekonomisi, geçen beş yıl içinde bunalımdan bunalıma sürüklenip durdu. Türkiye'nin bütün hastalıkları adanın işgal altındaki bölgesine taşındı. Enflasyon, karaborsa, kaçakçılık, işsizlik ve sosyal huzursuzluk büyük boyutlara ulaştı.

Beş yılda yüzde 300 artan hayat pahalılığı, özellikle çok düşük işçi ücretleri ve maaşlar karşılığı çalışmak durumunda bulunan emekçi halkı etkilemektedir. 1974 yılında T.C. yardımları ile denk kapatılan yönetim bütçesi, 1975'de 156 milyon TL açık vermiştir. 1977'de 376 milyon TL olan bütçe açığının bu yılın sonuna kadar 1,8 milyara ulaşacağı tahmin edilmektedir. 1964 yılında 45 milyon TL tutan T.C. yardımının, bugün 1 milyar TL'sını aşmış olması, kukla KTFD'nin Türkiye'ye bağımlılığını en açık bir biçimde göstermektedir.

Türkiye'deki KİT'leri örnek alarak kurulan 10'a yakın devlet kuruluşu, ekonomik kaynakların yüzde 70'e yakın bir kısmını denetlemesine rağmen, yarım milyar TL'sına yaklaşan bir borç içinde bulunmaktadır. KTFD'nin çeşitli yerel banka ve kuruluşlara olan borç toplamı ise geçen yılın sonunda 600 milyon TL olarak açıklanmıştı. 1975 yılında 299 milyon TL olan ticaret açığı 1978'de 1,279 milyon TL'ye fırlamıştır. 1977 yılında bu açığı 612 milyon TL'sı İngiltere dahil AET ülkeleri ile 435 milyon TL'sı da Türkiye ile idi. Ayni yıl yapılan toplam ithalatın yüzde 41'i, bedelsiz ithalat yolu ile gerçekleştirilmiştir.

Bu yılın başlarında, bedelsiz ithalatın sınırlandırılmasından sonra, Türkiye dışında tüm yabancı ülkeler ve Kıbrıs'lı Rumlarla yapılan ticarete büyük kısıtlamalar getirilmiştir. Denktaş Hükümeti'nin Kıbrıs'lı Türkleri tamamiyle Türkiye ekonomisine bağlamaya yönelik bu kararları, yerli ticaret burjuvazisi arasında büyük tepkiler doğurmuştur. Bu yılın Haziran ayında yapılan K. T. Ticaret Odası Genel Kurulunda bir konuşma yapan Oda Başkanı R. Manyera, T.C. ile yapılan ticaret protokollarının Kıbrıs'lı Türklerin aleyhine işlediğini belirterek, gerekli önlemlerin alınmaması halinde 1980 yılına çok daha kötü bir durumda girileceğini söylemiştir.

Geçtiğimiz beş yıl içinde, ekonomik bütünleşme yanında, politik ve sosyal bütünleşmeye yönelik çalışmalar da yeralmıştı. Resmi belgelere göre, 1974'deki işgal sonrası ile 1977 yılı Mart ayı arasında, Türkiye'den Kıbrıs'a gönderilen göçmen sayısı 23 bin 603'tür. Kuzey Kıbrıs'ın demografik yapısını değiştirmek amacıyla Lefkoşe'deki T.C. Büyükelçiliğinin denetiminde, savaş sırasında Rumların terkettiği köylere yerleştirilen Türkiye'li göçmen sayısının, bugün 30-40 bin arasında tahmin edilmektedir. Özellikle sınır bölgelerine yerleştirilenler arasında faşist MHP yanlılarının çoğunlukta olması dikkat çekicidir. Bu unsurlar, Kıbrıs'taki Türk faşist örgütlerinde aktif olarak çalışmakta ve Denktaş yönetimi tarafından desteklenmektedirler.

Türkiye'de, ilericilere karşı düzenlenen faşist cinayetlere adı karışmış bazı katillerin Kuzey Kıbrıs'ta saklanmakta oldukları, ya da Lefkoşe'deki T.C. Büyükelçiliğinden aldıkları pasaportlarla Federal Almanya'ya kaçtıklarına ilişkin haberler, İngiliz Sunday Times Gazetesinde yeralmıştır. Öte yandan Türkiye'li göçmenlerin yerleştikleri bölgelerde, suç oranındaki artış dikkati çekmiştir. Örneğin, Magosa Bölgesinde işlenen suç sayısı 1974 yılında 322 iken 1976'da 1190'a yükselmiştir.

Kıbrıs Türk toplumu'nun çok partili siyasal yaşama geçişi ile gelişen demokratik muhalefet iktidardaki Ulusal Birlik Partisi karşısında dört politik parti, işçi sendikaları ve çeşitli meslek örgütlerinde örgütlenmiş bulunmaktadır. 40 kişilik mecliste 22 sandalye ile çoğunluğu elinde tutan, işbirlikçi burjuvazinin partisi VBP, parti programında yer alan «anavatan Türkiye ile bütünleşme» politikası doğrultusunda, toplumlararası görüşmeler yokuşa sürerken, muhalefet güçleri toplumlararası yumuşama ve barışı desteklemekte, Denktaş'ın «Bağımsız bir Kıbrıs Türk Devleti İlanı» plânlarına karşı çıkmaktadır. T.C. ile ekonomik bütünleşmeye karşı olan yerli burjuvazinin bir bölümü, her ne kadar Kıbrıs Rum tarafının Nisan 1977'de sunduğu önerileri açıkça benimsememekle beraber, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsız, egemen ve iki bölgeli bir federal devlet olarak devamından yana görünmektedir.

Kıbrıs Cumhurbaşkanı Kiprianu ile Kıbrıs Türk Toplum Lideri Denktaş arasında 19 Mayıs 1979'da varılan 10 İlke Anlaşması ardından yeniden başlatılan Toplumlararası Barış Görüşmeleri, dördüncü gününde çıkmaza girmiştir. Şimdi bütün dikkatler, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun son toplantısında kabul edilen Kıbrıs Sorunu ile ilgili yeni karara çevrilmiştir. Düyna Demokratik Barışsever güçleri, Kıbrıs sorunu'nun demokratik ve barışçı bir çözüme ulaşması amacıyla, gerekli yol ve yöntemlerin bulunması için, Birleşmiş Milletlerin Kıbrıs ile ilgili kararlarının derhal uygulanmasını istemektedir.

ABD-İRAN ÇATIŞMASINA KORKUYLA YAKLAŞANLAR

A. Hamdi KARSU

İran halkı ABD'nin milyarlık yatırımlarını işgal edeli bir yıla yakın bir zaman oluyor. ABD devletinin ve tekellerinin İran'daki çıkarları da 13 Şubat devrimi ile rehin alınmıştı.

Bu olay kuşkusuz dünya ölçeğinde bir yankı yapmıştı. Herkeste birazcık anti-emperyalist duyguları coşturmuş, biraz heyecan yaratmıştı.

Şimdi İranlı bir gurup öğrenci Tahran'daki ABD büyükelçiliğini işgal etti. Ve CIA hesabına casusluk yapan üç beş «görevli»yi rehin aldı.

İkinci olay, yolaçtığı gelişmeler açısından kimilerini dehşete düşürdü ve düşürmeye devam ediyor. Korkularını derinlemesine yaşıyorlar, başkalarına da yaşatmak istiyorlar.

Ama olayın üstündeki duygu ve korku örtüsünü kaldırdığımızda, bambaşka şeyler sırıtıyor. ABD, yayılmacı ve müdahaleci yüzünü bir kere daha ele veriyor.

Herkes bilir ki, ABD emperyalistleri ve batılı tekeller, her şeyden önce maddi çıkarlarına önem verirler. Onları İran'a karşı düşmanlıkla yükleyen ve öfkelerini kabartan esas faktör, İran halkının onbir ay önce başardığı demokratik devrimdir. ABD devleti, eğer tekellerin çıkarına ise, yurttaşlarının ölümüne önem vermez. Afganistan büyükelçisini, salt bir provokasyona yol açar ve müdahale olanağı yaratır diye, bizzat kendi elleriyle yerel gericilere kurban olarak vermişlerdi.

O halde, ABD militarizmini ayağa kaldıran sebep, Tahran'daki ABD büyükelçiliğinin bir gurup öğrenci tarafından işgal edilmesi değil, bütün bir halkın İran'daki ABD yatırımlarını işgal etmesidir. Son olay bu yolda bir bahane olarak kullanılmak istenmektedir.

Meseleyi salt elçilik işgali olarak görenler, duygusal planda kaldıkları için, son kertede ABD'nin oyununa gelmektedirler. ABD yönetimi ise, bu olayı, İran'a karşı bir savaş ortamı yaratmak ve tırmandırmak için bahane olarak kullanmaktadır. Soruna, son olayın dar çerçevesinden yaklaşanlar ise, ne sonuca varırlarsa varsınlar, son kertede emperyalizme hak vermek durumunda kalmaktadırlar. Türkiye'de de, Amerikancı ve savaş yanlısı olmadığı halde bu duruma düşenler az değil.

Meselenin bir başka boyutunu da, muhtemel bir askeri çatışmadan ve bunun alacağı biçimlerden duyulan korku oluşturuyor. Bu korkuyu işleyenler, özellikle bu olayın ABD ile Sovyetler Birliği arasında bir düğüm haline gelmekte olduğunu ve çözümün de bu noktada aranması gerektiğini ifade ediyorlar.

Bu insanlar, duydukları korkuyu kuşkusuz kendileri üretmiyorlar. Onların bu korkusunu habire emperyalizm üretmektedir. Dünyada gerçekten bir «korku dengesi» egemendir. Bu denge kendini kusma noktasına geldiği anda, o zamana kadar bunun farkına varmıyanların gözleri faltaşı gibi açılmaktadır. Savaş olsun istemiyorlar ama savaşın olmaması için verilen barış mücadelesine de hiç bir katkıda bulunmuşlukları yoktur.

Korkaklık noktasından bakınca, korkuyu geri itecek ilk akla gelen bütün formülleri kendileri için yeğ tutuyorlar. Büyük askeri gücü olan iki devlet işin içine karışmasın, savaş çıkmasın temennisini açığa vuruyorlar.

Burada sınıf körlüğü vardır. Bu noktadan bakıldığında, eğer dünyayı tehdit ediyorsa bu gerginlik, gerginliği kimin yarattığı net olarak görünemez. Sorunu buraya kadar sürükleyen amaçlara ve onları güden güçlere bakmak gerekir.

ABD İran'ı bahane ederek Ortadoğu'da yeni bir durum yaratmanın peşindedir. Petrol kuyularını ele geçirebileceğini bilse, binlerce yurttaşını, tekellere kurban adamaktan çekinmez. Bu nedenle, işgal olayı etrafında kopardığı fırtınaya kanmamak, kanıp da emperyalizmin siyasi manevralarına güç katmamak gerekir.

Kimin yanındayız sorusuna, tereddütsüz İran halkının yanındayız diye cevap verilmelidir

İŞTE KAPİTALİZM

Ahlaksızlığın sektörleştiği düzen

Kapitalizm her şeyi paraya çevirmeyi her şeyden kâr yaratmayı «başarmış» bir düzendir. Namus; iffet, ahlâk gibi kavramlar bu mal düzeni içinde altüst olurlar.

Eğer bir iş kâr getiriyorsa, kapitalistler bu alanı hemen sektörleştirirler. Yani, sistemli ve sürekli imâlâta geçerler. Seks de, kapitalizmin sektörleştirdiği alanlardan biridir.

Türkiye'de de sinema bu düzeye inmiştir. Sanata sansür uygulanırken ahlâksızlık teşvik edilir. Bol kazanç sağlanır. Hem de çocuk denecek yaştaki genç insanların cep harçlıkları üzerinden.

İş bununla da bitmez. Böylece, bir taşla iki kuş vurulur. Hem kâr sağlanır, hem de gençlerin, çocukların beyinleri yıkanır. Hayatı kavrayan insanlar yerine, kapitalistlerin işine gelen küçük insanlar yaratılmak istenir. Seksten başka bir şey düşünmeyen bu insanları köleleştirmek daha kolaydır.

Kapitalizm, insani değerlerin, kâr için kullanıldığı, her şeyin alınıp satılır hale getirildiği bir sömürü düzenidir. Ona göre, sömürülemiyecek hiç bir şey yoktur.

Devlet Tiyatroları Genel Müdürünün değiştirilmesi olasılığı tepkiler yarattı

Devlet Tiyatroları Genel Müdürü Ergin Orbey'in görevinden alınacağı ve AP iktidarınca uygulanan «kültür istilası» politikası gereği yerine özellikle militan tanınan bazı tiyatro adamlarının getirileceği haberleri, sanat çevrelerinde tepki uyandırmıştır. Birçok demokratik kuruluşun yanısıra, tüm Devlet Tiyatroları çalışanları böyle bir uygulamaya karşı olduklarını bildiren dilekçeleri, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Kültür Bakanına göndermişlerdir.

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne aday olarak gösterilen adlar: Semih Sergen, İlyas Avcı ve Mahir Canova'dır. Şimdiki Genel Müdür Ergin Orbey'in Devlet Tiyatrolarına yaptığı katkılar gözönünde tutulduğunda, söz konusu adlar bu kurum için «geriletici» nitelikte bulunmaktadır.

Ergin Orbey'in görevden alınması söz konusu olduktan sonra, tüm Devlet Tiyatroları örgütleri böyle bir olasılığı önlemek için örgütlü bir çalışmaya girmişlerdir. İzmir'de Ti-San ve Detçe örgütleri ile birçok demokratik kuruluşlar yaptıkları basın toplantıları ve yayınladıkları bildirilerle, Orbey'in görevde kalmasının Devlet Tiyatroları için büyük önem taşıdığını belirtmişlerdir. Ayrıca, tiyatronun genel müdürü olması için tüm kadronun isteği ile seçilen Orbey'in görevinden alınması da kınanmıştır.

İzmir'de açılan imza kampanyasında, seyircilerden de bu konuda imza alınmıştır. Öte yandan, yılların tiyatro adamı Vasfi Rıza Zobu, İzmir'de düzenlenen basın toplantısında yaptığı konuşmada, Orbey'in Devlet Tiyatrolarına yaptığı hizmetin bir politik kararla silinip atılamayacak bir hizmet olduğunu söylemiştir.

İstanbul'da ise, İstanbul Şehir Tiyatroları, Ti-san ve Detça gibi örgütler Ergin Orbey'in görevden alınmaması için imza toplama kampanyası açmışlardır. Şehir Tiyatrolarının imza toplama kampanyasında, Orbey'in büyük özveriyle yaptığı çaba ve çalışmaların hiçe sayılması ve görevinden alınmak istenmesi, anti-demokratik olarak nitelendirilmektedir. Detça'nın basın bildirisinde ise, Devlet Tiyatrolarına yeni bir ruh kazandıran, geniş, özlü bir repertuarla halka hizmeti ana ilke edinmesini sağlayan Orbey'in görevde kalmasının gerekli olduğu savunulmaktadır.

Abu Fıras Kaçmaz'ın telgrafını yanıtladı

29 Kasım Uluslararası Filistinle Dayanışma Günü vesilesiyle TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz'ın gönderdiği dayanışma telgrafına FKÖ Ankara temsilcisi Abu Fıras cevap vermiştir. Fıras'ın telgrafı şöyledir:

«Sayın Ahmet Kaçmaz
TSİP Genel Başkanı

Filistin halkıyla uluslararası dayanısma günü münasebetiyle yayınlanan mesajınızı memnuniyetle okudum. Ortak düşmana karşı ilerici güçlerin verdiği mücadele dayanışmanın zafere giden yolda taşıdığı anlam ve önem derindir. Halkınız adına verdiğiniz ilerici mücadelede başarı dileklerimle dostça selamlar.

Abu Fıras
FKÖ Ankara Temsilcisi»

Bakış

Çağatay Anadol

«Batı»ya kim yardım etsin?

Burjuva gazetelerinin manşetlerinde «Batı Türkiye'ye yardım etsin» yakarışını sık sık görüyoruz bugünlerde. «Hür Demokratik Düzen», yani Türkiye kapitalizmi, «Batı'dan» yani emperyalist-kapitalist sistemden yardım dileniyor. Kapitalist düzen Yeni Cami kapısına sıram sıram zavallı dilencileri sıralarken kendisi de IMF, OECD gibi emperyalist-kapitalist sistemin kutsal eşiğini aşındırıp duruyor. İşte, dünya kapitalizminin en sadık bendesi bir iktidar gelmiş, zor durumda bekliyor kendisine uzatılacak eli. «Batı» tereddüt etmemeli, derhal lazım geleni yapmalı! Elektriği yok, yakıtı yok, bağı yok ve ayranı yok durumda kalan Türkiye burjuvazisine dolarları akıtmalı! Hem tereddüte mahal da yok. İpotek edecek bir kaç ulusal zenginliğimiz kaldı bir kenarda! Bakın, fazla vaktimiz de yok! Maazallah bu kış gomonizm gelirse bir daha Türkiye'yi zor bulursunuz.

Bizim tekelci sömürücülerin özetle perde önünde ve arkasında «batı»lı ağababalarına yakarışları böyle özetlenebilir.

Sömürü düzenini nasıl sürdürebileceklerini kara kara düşünmekten emperyalist-kapitalist sistemin içinde bulunduğu durumu pek göremedikleri ya da fazla sıkıştıklarından görecek halleri kalmadığı tahmin edilebilir. Örneğin sürekli bir bunalım içinde bulunan emperyalist-kapitalizmin şimdilerde «stagflasyon» diye adlandırılan yeni bir bela içinde bulunduğunu ve bu belanın burjuva iktisatçısı Keynes'in reçeteleriyle savuşturulamadığını, çünkü hem durgunluk ve hem de enflasyonun birarada hüküm sürmesi demek olan bu hastalığın kanserden daha kötü bir «uğursuzluk» halinde ortalarda dolaştığını biliyorlar mı? Öyle bir hastalık ki durgunluğu gidermek için satın alma gücünü pompalayıcı tedbirler alsan enflasyon canavarı şahlanıp ağzından ateş püskürüyor, gelirleri kısma tedbirleri getirsen durgunluk batağının daha derinlerine gömülüyorsun.

Bir yandan da Humeyni çıktı şimdi? Koskoca Amerika'ya kafa tütuyor. Dolar almış başını düşüyor. Petrol tekelleri, kapitalizmin anarşik yapısı içinde gene kapitalizmi çıtır çıtır yiyor. Silah tekelleri soğuk savaşı canlandırmak istiyor. Ama üretilecek yeni füzeleri Avrupa'nın bağrına, NATO ülkelerine yerleştirmek eskiden pek hesaba katılmayan büyük tepkilerle karşılaşıyor? O kadar ki kapitalist batının burjuva iktidarları bile tereddütte. Amerika yerinde duruyor ama imparatorluk çatır çatır yıkılıyor.

Peki, «Batı»ya kim yardım edecek? Asya'dan, Afrika'ya. Oradan Latin Amerika'ya. Kaleler düşüyor, sallanıyor, çatırdıyor. Açlık, dünyanın sömürünün sürdüğü kesimlerde yediyüz milyon kişiyi ölümle tehdit ediyor. Yüz milyon işsiz var.

«Batı»ya kimse yardım edemez! Kimsenin gücü yetmez buna. «Batı»nın sömürüsü altındaki ülkelerin yüzyıllardır süren yardımı da artık yetmiyor. Çünkü sömürülenler ya sömürüden kurtuldular, ya kurtulma yolundalar. Henüz kurtulmayanların yaptığı yardım da para etmiyor. Dolayısıyla «Batı»da kimseye yardım edemez. Kapitalizmin ilahi kanunu «gemisini kurtaran kaptan» felsefesi tüm hışmıyla hüküm sürüyor. Ve kapitalizmin kendi kanunları kapitalizmi boğuyor.

Okurlardan

İflah Olmaz CHP Hastalığı

Sanat, ezilen sınıfların sınıf silâhıdır, diye tanımlanır. Yazarlık da bir sanattır. Sosyal olayları en can alıcı yerlerinden yakalayıp kitlelere ulaştırmak gibi bir işlevi vardır yazarlığın. İşçi sınıfı ve emekçi kitlelerden yana yazan yazarlar, toplumun bilinçlenmesine katkıda bulunurlar. Ne ki bilinçlenmek yetmez. Bilinci aktif maddi güce, eyleme dönüştürmek gerekir. Kurtuluşa varmak gerekir yani. Bu da örgütle olur ve o örgüt parti'dir.

Parti, emekçileri nihai kurtuluşa götürecek yegane öncü olduğuna göre ve yazarın emekçileri uyandırıp örgütleyecek bir işlevi olduğuna göre bizzat yazarın da partili olması gerekir.

Ülkemizde kitlelerin bilinçlenmesine yönelik yazı yazan yazarlar var. Daha doğrusu belli bir aydın ya da küçük burjuva-aydın kadrova hitabedenler var. Ne ki öylesine iflâh olmaz CHP hastalığına yakalanmışlar ki bunlar, hani CHP olmasa ne özgürlük kalır, ne demokrasi, ne insan hakları vs...

Sınıf muharebelerinin bir havli kızıştığı günümüz Türkiye'sinde reformizmin batağında türkü söyleyen, iflâh olmaz CHP hastalığı ile muzdarip bu yol yazarlardan biri geçenlerde «Dikta Programı» başlıklı yazısı ile tekelcilerin hükümet programını eleştiriyor. Hükümet programı ile Demirel'in dikta heveslerini gündeme getirdiğini belirtiyor.

Kuşkusuz doğrudur.

Sendika ve dernekler kanunu geriye doğru değiştirmek, toplantı ve gösteri yürüyüşlerini engelleyici kısıtlamalar getirmek, DGM'leri yeniden güncelleştirmek, polisin yetkilerini artırmak vs. dikta özlemidir. Ancak CHP'nin hükümetlik döneminde siyasi demokrasinin varlığından ne kadar söz edilebilir? Örneğin, Demirel olağanüstü durum yasasını Ecevit hükümetinin hazırladığı taslak üzerine bina edecektir. Ecevit hükümetinin hazırladığı taslakta bir kaymakam bile olağanüstü hal ilan edebiliyor ve vatandaşları malları ile birlikte emrine alabiliyordu. Ecevit'in taslağını yasalaştırmak Demirel'e nasibolmuşsa, bu, sosyal demokrasinin 14 Ekim'de şarampola yuvarlanmasındandır.

Gene Ecevit hükümetinin -tıpkı Demirel'in düşlediği gibi- demokratik kitle ve meslek örgütlerini kapatmayı, yerine hükümete bağlı olarak çalışacak Memur Odaları Birliği kurmayı amaçladığını hatırlayalım.

O zaman sütunlarını içi boş satırlarla dolduranlar, demokratik örgütler birer birer kapatılırken susanlar, ilerici yayın organları yasaklanırken gık çıkmayanlar, Ecevit TÖB-DER Genel Başkanı'nı jurnal ederken seyirci kalanlar şimdi sızlanıyorlar.

CHP ile iktidar olup, CHP ile muhalefete geçen ve iktidarda iken emekçi kesimler üzerindeki baskıyı meşrulaştıracak nameler döken böylesi yazarlar ancak kendileri ile CHP yöneticilerini inandırabilirler içtenliklerine.

Sömürüye, zulme ve baskıya karşı çıkan, faşizme kapı aralayan dikta özlemlerine geçit vermeyen yalnız ve yalnız işçi sınıfı ve işçi sınıfı sosyalistleridir.

Ve onlar burjuva yazarlarının akıl hocalığına gerek duymazlar.

Alâattin Sörmez/AKYAZI

Faşizme geçit yok

Faşist hareketin önüne geçmek için her işyerinde, her mahallede, her köyde ve her okulda kadınıyla, erkeğiyle yaşlısı ile, genci ile anti-faşist Halk Cephesinin duvarlarını örüp, faşist harekete geçit vermemek gerekir.

Yaşamımızın her alanında duyarlı davranmak en geniş kitleleri anti-faşist halk cephesine örgütlemek acil görevimiz olmalıdır. Faşist hareketin iç yüzü bellidir. Yarın geç kalmış olabiliriz. İşte o zaman davadan dönenleri göreceğiz. Yine aynı dönekler tarihin çöp sepetine atılıp, sosyal varlıkları ile birlikte, gideceklerdir. Türkiye'nin emekçi güçleri zafer sendedir. Senin güçlü kollarındadır. Bu çarkı bir de kendin için çevirmeye bak. Ellerinin hünerini, kendi gücünü orada göreceksin.

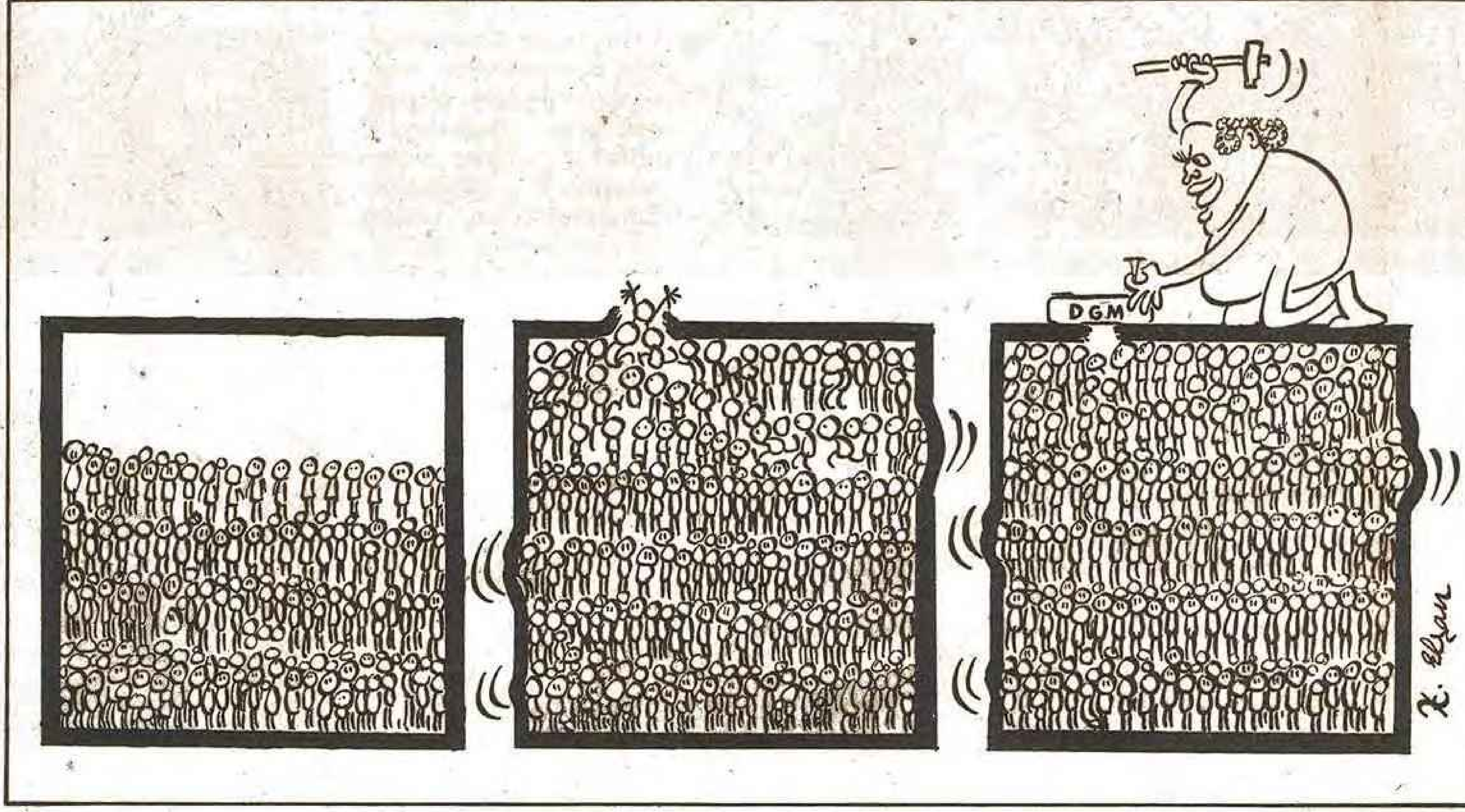
H. Fırat/ANKARA

Devlet Güvenlik Mahkemelerine Geçit Yok!

- AP azınlık hükümeti Devlet Güvenlik Mahkemeleri yasa tasarısını bu hafta içinde meclislere sunma hazırlığı içinde.
- İşverenler, üç yıl önce olduğu gibi bugün de «DGM'lerin Anayasaya uygun olduğu» görüşünü savunuyorlar.
- AP, DGM yasasını çıkarabilmek için CHP'nin desteğini sağlamak yönünde çabalar harcıyor.
- Demokrasi güçleri, üç yıl önce olduğu gibi, bugün de Devlet Güvenlik Mahkemelerine geçit vermemeye kararlıdır.

İşçi sınıfımız ve tüm demokrasi güçleri, yine bir AP hükümetinin, eylül 1976'da, parlamentodan geçirmeye çalıştığı DGM yasasına karşı, parlamento içinde ve dışında mücadeleyi yükseltmişler, DGM'lerin kurulmasını önlemişlerdi. İşçi sınıfımız ve demokrasi güçleri, bugün de aynı kararlılık içindedirler ve genel grev dahil, bütün mücadele biçimlerini deneyerek DGM'lere geçit vermeyeceklerdir.

AP azınlık hükümeti, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ni yeniden kurmak istiyor. Adalet Bakanı, hazırlanan tasarının bu hafta içinde meclislere verilmiş olacağını duyurmuş bulunuyor.

AP, mahkemelerin kurulmasını ısrarla istemektedir. Yandaşı gerici partiler de aynı görüşü paylaşıyorlar. İşveren çevreleri yaptıkları çeşitli açıklamalarda, DGM'lerin kurulmasını istediler. Zaten hükümet programı, işverenlerin konuşmalarının bantlardan çözümü niteliğini taşıyor.

Demirel hükümeti DGM yasasını, Anayasanın 136. maddesine dayanarak meşru gösterme çabası içine düşmüştür. Ama bunun yeterli olmayacağını bilmektedir. Çünkü halkımız, üç yıl önce de, böylesi bir girişime tanık olmuş ve o zamanki Demirel hükümetine gerekli cevabı vermişti. Demirel, halkımızın tepkisini çok iyi bildiği için, işi sağlama bağlamak, arkasındaki desteği geniş tutmak istiyor. Bunun için, CHP'nin oy desteğini sağlamaya çalışıyor.

Öncelikle şunu belirtmek gerekir: Demirel DGM'leri bir Anayasa emri imiş gibi gösterip yasal kılıf arıyor. Bu doğru değildir. DGM'lerin kurulmasını öngören Anayasa'nın 136. maddesi, 12 Mart faşist rejiminin 1961 Anayasası'nda yaptığı değişikliklerle oluşmuştur. Halbuki Anayasa ve onun demokratik niteliği, halk oylamasıyla oluşmuştur. Faşist bir yönetimin Anayasa'da yarattığı bir çukura güvenerek Demirel'in bu mahkemeleri kurmak istemesi, öncelikle Anayasa'ya aykırıdır ve Demirel bu çukura düşmeye mahkumdur.

1976 yılının Eylül ayında da Demirel hükümetlerinden biri, aynı yolu denemiş ve parlamento oyunlarını zorlayarak DGM'leri yasallaştırmak istemişti. Çünkü Anayasa Mahkemesi, DGM kanununu iptal etmişti ve yerine bir yenisi konmak isteniyordu.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri 1973 yılında sıkıyönetim kaldırılmasıyla birlikte faaliyetlerine başladılar. 1976 yılının Eylül ayına kadar yüzlerce işçiyi, emekçiyi, ilericiyi ve demokratı yargıladılar. En ağır kararları verdiler. Bu mahkemeler demokratik değildi.

Çünkü, bu mahkemelerde görev yapanlar hükümetin gösterdiği 2 kat aday arasından, Yüksek Hakimler Kurulunca seçilir. Bu nitelikleriyle DGM'ler, Anayasanın tabiî hakim ilkesine kökten aykırı olan birer siyasi mahkeme niteliğindedirler. Emekçileri, ilericileri yargılamak ve halk güçlerini susturmak için kurulmuşlardı.

Bugün kurulmak istenen DGM'ler de aynı nitelikte düşünülüyor. Baskılar artırılacak, sesi kısılamıyanlar bu mahkemelerde engizisyona tabi tutulacak.

1976 Eylül'ünde TİSK Genel Başkanı Halit Narin DGM'lerin yasal olduğuna dair fetva vermişti. Demirel iktidarı bu fetvaya uyarak parlamentoda yırtınıyor, gericiler bu yasayı çıkarabilmek için, meclis salonlarında sabahlara kadar nöbet tutuyorlardı. Bugün de fetvayı veren, işveren sendikalarıdır. Aynı başkandır. Halit Narin'dir. Narin işverenler adına yaptığı konuşmalarda DGM'lerin kurulmasını istemiştir. Hükümet programı bu isteği tercüme etmiş ve bünyesine almıştır.

Demek ki DGM'ler öncelikle bir sınıfın —yani burjuvazinin— bir başka sınıfı üzerinde —yani işçi sınıfı ve emekçiler— egemenliğini pekiştirmek istemesinin ürünüdür. O halde, bu mahkemeleri çıkarmak veya çıkarmamak etrafında dönecek mücadele, sınıf mücadelesi olacaktır.

Bu mücadele geçmişte de verildi. İşçi sınıfı DGM'lere hayır dedi. 16 Eylül 1976'da, Demirel parlamentoda bu mahkemeleri kurmak için mücadele verirken İstanbul'da çeşitli fabrikalarda işçiler direnişe geçtiler. İşçi sınıfı kendiliğinden harekete geçmiş, DGM'lerin yasalaşmasına izin vermemeye kararlı olduğunu göstermişti. Aynı gün, aralarında TÖB-DER'in de bulunduğu 13 demokratik kuruluş «DGM'lere karşı eylem birliği» kararı aldılar. Emekçi yığınların bu kendiliğinden ve bilinçli tepkilerinin toplamı, CHP'nin de parlamento içinde direncini artırmıştı.

DİSK Yönetim Kurulu da bu gelişmeler karşısında, aldığı şu kararı açıklamıştı:

«Bu iktidarın anayasal ve demokratik yoldan düşürülmesine ve halktan yana bir iktidarın kurulmasına kadar tüm ülkede Genel YAS ilanı,

«Örgütümüzün bulunduğu merkezlerde her gün genellikle öğleden sonraları DİSK tarafından sessiz matem yürüyüşleri veya mitingler düzenlenmesi,

«Bunun dışında DİSK tarafından düzenlenmiyen hiç bir yürüyüş, miting gibi gösterilere üyelerimizin katılmaması... kararlaştırılmıştır.»

O dönemdeki DİSK yönetiminin aldığı bu karar, yine o dönemde yargılanmıştı. Çünkü karar, demokrasi güçlerinin topyekün mücadelesi yerine, DİSK'e bağlı işçilerin tecrit olmuş bir mücadelesini öngörüyordu. Halbuki, hemen bütün demokratik kuruluşlar, DİSK'le eylem birliği içinde olmak için görüş birliğine varmış ve bunu açıklamışlardı.

Şekilsiz ve demokrasi mücadelesini darlaştıran niteliğine rağmen DİSK'in bu kararı, zaten fabrikalarda direnişi kendiliğinden başlatmış olan işçilerin elinde bir genel greve dönüştü. Onbinlerce işçi, işi durdurdular, DGM'lere geçit vermemek için direndiler.

Halit Narin, genelgeler yayınlayıp, genel greve katılan işçilerin listelerinin hazırlanmasını, direnen işçilerin işlerine son verilmesini, işverenlerden istedi. Beş bini aşkın işçi, bu buyruk uyarınca, işverenler tarafından işten çıkarıldı.

Demokrasi güçleri işçi sınıfının yardımına koştular. 27

Devamı s. 7, sütun 3'de

FAŞİST HAREKETİN DEVLET HEDEFİ

«MHP Küçük Kurultayı» bu partinin önümüzdeki dönem izleyeceği stratejiyi belirledi. Terör tırmandırılacak, faşist demagoji devlet olayı üzerine yoğunlaştırılacak. Eğer bu «devlet» de terörü önleyemiyorsa, MHP'nin önerdiği acil teklifler itibar bulacak! Komünizmi MHP'nin öncülüğü olmaksızın önlemenin imkansızlığını daha çok kişi anlamış olacak! Anlayanlar arasında, özellikle tekelciler bulunacak!...

Biz burada, faşistlerin, dolayısıyla MHP'nin devlet anlayışına bilimsel açıdan değinmek istiyoruz. Faşizmin demagojik kültüründeki devlet kavramı ile, onun programındaki devlet kavramı arasındaki farkı belirlemek gerekir.

MHP, önümüzdeki dönem için, devlet terörünün artırılmasını, MHP'nin yükselteceği teröre bu resmi terörün eşlik etmesini istiyor. MHP'nin bu konudaki görüşü şu: «Komünizmin hedefi hiç bir zaman hükümetler değil, devlettir ve vatan bütünlüğüdür... Devlet ve demokrasi gücünü isbatlamazsa ülkede meydana gelecek tedirginliğin ve huzursuzluğun iç harp kundakçılarının özlediği ortamı doğuracağı bilinmelidir.» (Küçük kurultay bildirisi)

Faşistlerin programları çok net ve alaşılırdır. Karmaşık olan demagojik propagandalarıdır. Esasında onlar, eli kana bulaşmış tekelci zümrenin mutlak egemenliğini savunurlar ve burjuva demokrasisinin bütün kurumlarını ve ilişkilerini, buna uygun biçimde düzenlemeyi amaçlarlar. Faşizmin burjuva demokrasisinden farkı, faşistlerin programlarında net olarak konur.

Bunun için, MHP'nin kışkırttığı devlet terörü, onun esas niyetini gizlemesi yönünde bir araçtır. MHP'nin istediği ve öngördüğü düzeyde bir kitle kırımını mevcut devletin gerçekleştiremiyeceğini faşistler pek ala bilirler. Bilmekten de öte, zaten kanıtlamak istedikleri budur. Bir devlet terörünün gerekliliği ve bu terörü yapabilecek devletin yaratılması...

Dimitrov, faşizmi bir hükümet düzeyinde değişiklik olarak gören yanılgılara işaret eder. Bir burjuva hükümetin yerini, daha baskıcı, hatta zorba bir hükümetin alması gibi bir değişim değildir faşizm. Burjuva demokrasisi ile faşizm arasında nitelik farkları vardır. Dolayısıyla burjuva demokrasisinin kurumları ile faşist bir yönetimin kurumları arasında da nitelik farkları olması zorunludur.

Parlamento, Anayasa Mahkemesi, Danıştay, bağımsız yargı organları gibi kurumlarla varolan bir devletten MHP'nin umduğu terör beklenemez. Yine bu kurumlar varoldukça, yani, devletin gücü **tek bir elde** toplanmadıkça, geniş bir imha ve sol güçlerin yokedlimesi planı uygulanamaz.

Halbuki bütün bunların yapılabilmesi için, faşist bir devletin kurulması gerekir. Çünkü, faşizm, burjuva devletin, şu ya da bu tutumlarından biri değildir. Tek bir şefin bütün yetkileri elinde toplayabilmesi, «emir almadan emir veren» bir Başbuğ'un işbaşına gelebilmesi için, mevcut devlet aygıtlarının bir çoğunun ortadan kaldırılması veya değiştirilmesi gerekir. Bu, MHP'nin programına göre «... devletimizin ve milletimizin yeniden teşkilatlandırılması... devletin yeni bir yapıya sahip olması» ile mümkün olacaktır. (Türkeş _ 9 Işık, sf: 40)

Demek ki, MHP'nin öngördüğü devlet ile, mevcut devlet arasında önemli nitelik farkları vardır. Bu farklılıkları göremiyen «sol» akımlar, burjuva demokrasisini ve faşizmi, aynı sepete doldurup reddetme eğilimi gösterirler. Böylece, burjuva demokrasisi ile faşizm arasındaki, hiç de «nüans» olmayan farklılık kaybolur, yerine «tek yol devrim!» diye, tekdüze bir mantık geçiverir.

Faşizme karşı mücadelede, burjuva demokrasisi ile faşist devlet arasındaki farklılıklar stratejik önem taşır. Çünkü, böylesi durumlarda, burjuva demokratik güçler ve kurumlar, faşizmin karşısındaki konumlarıyla birer uzlaşma unsuru haline dönüşürler. Bugün Şili'de, Allende hükümetini devirmek için mücadele eden Frei ve partisi, faşist rejimin devrilmesi için komünistlerle aynı cephe içinde mücadele etmektedir. Hitler faşizmini uluslararası planda kuşatmaya yönelik bilimsel komünist politika, «anti-Hitler» koalisyonun temel taşları yerine, ABD, İngiltere, Fransa gibi, burjuva demokrasisinin kalelerini de oturtuyordu.

Faşizmin burjuva demokrasisinden farklı olarak, nasıl bir tehlikeli bela olduğunu çok iyi bilen bilimsel sosyalizm, antifaşist mücadelenin stratejik sorunlarına bu çerçevede yaklaşır. Çünkü, faşist hareketin programı da, hep, burjuva demokratik kurumları imhaya ve yerlerine yenisini ikame etmeye yönelik olur. Hitler'in «Yalnız bir adam otorite, emir ve iktidar hakkı ile birlikte milletine karşı mesuliyeti omuzlarına alacaktır.» (Kavgam: 64) şeklindeki görüşü, Türkiye'deki faşist hareketin programında «... milli devletin yürütme gücünün başı, Cumhurbaşkanı ve Başbakan olarak ikiye bölünemez... Yürütme organın tek sahibi, tek başı olmalı» (K. Karaca _ Milliyetçi Türkiye: 65) biçiminde formüle edilmektedir.

O halde MHP, «devlet ve demokrasi gücünü ispatlamalıdır» derken, devletin emekçilere, sol ve ilerici güçlere karşı resmi terör uygulamasını teşvik etmiş olmaktadır. Ama onun anladığı boyutta bir terörün bu devlet tarafından uygulanamıyacağını da hesaba katmaktadır. Bu yoldan sadece, devletin şiddet uygulamalarının önü açılmış olacaktır.

Bunun kısa vadede MHP açısından taktik bir yararı vardır. Bulanan siyasi havada en azından devletin yargı aygıtlarıyla karşı karşıya gelme tehlikesinden kurtulmuş olacaktır. Devletin ısrarla kendini isbat etmek istemesi, bu devletin en azından, kendisine karşı bu aşamada her hangi bir görevi olmadığını hesap etmesindendir.

Ancak kendisi için iktidarı öngören MHP, bununla, yani, devletin kendisini isbat etmesiyle yetinemez. En baskıcı burjuva demokratik devlet bile, tekelcilerin, solu yoketme heveslerini doyuracak yapıda değildir. Nitekim, demokrasi güçleriyle, Demirel'in kullanacağı devlet güçleri arasında bir çatışmayı başlatmaya MHP'nin taktiği yetecekse, bunun da yetmediği, bizzat MHP'nin kendi güdümündeki bağımsız terörünü daha da tırmandırmasıyla ortaya çıkacaktır.

MHP, komünizmin yakın bir tehlike olduğunu, hükümeti değil devleti hedef aldığını sürekli yinelerken sadece demagoji yapmamaktadır. Bir süreci hızlandırmak istemektedir.

Türkiye'de önümüzdeki döneme tekabül eden egemen sınıf programı, devletin baskıcı niteliklerini artırmaktır. Bu yönde adımlar atılması için koşulların olgunlaştırılmasına çalışılmaktadır. Hükümet programı bunun ipuçlarını veriyor. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulması, Anayasa'nın değiştirilmesi, özgürlükleri daraltan yasalar çıkarılması, Hükümeti denetliyen kurumların yetkilerinin daraltılması gibi uygulamalar, devlet yetkilerinin merkezileştirilmesi anlamına geliyor. Kapitalist devletin yapısı gereğidir bu. Demokratik ortamda yayılan ve basitleşen devlet, baskıcı dönemlerde yoğunlaşır. MHP, devletin kendini savunma durumuna geçmesi halinde, bu yoğunlaşma sürecinin hızlanacağını, ve bu sürecin her hangi bir yerinde tıkanması halinde de, MHP'nin hizmetine başvurulması olanak dahiline girecektir.

O halde, MHP'nin özlediği faşist devlete varabilmek için, bugünden «devletin savunulması» stratejisine geçilmelidir. Demirel hükümeti, «devleti savunmaya» ikna edilmiş görünmektedir. MHP eliyle tırmanan terörü gördükçe daha da «ikna» olacak ve yargısı pekişecektir.

Önümüzdeki dönemde, sol güçlere karşı girişilecek resmi saldırılar devam ederken, öte yandan MHP de kendi terörünü daha ileri siyasi hedeflere yöneltecektir. Eğer bütün bunlar umulduğu gibi yürürse, Demirel hükümetinin «doğru yolda» olduğu, ama yetersiz kaldığı da görülebilecektir!

MHP, tekelci sermayenin en gerici kesimlerine umut veren bir partidir. Ama günümüz koşullarında emperyalizmin ve işbirlikçisi güçlerin, faşist partiler ve harekteler dışında da baskıcı umutları vardır. Dünyanın pek çok ülkesinde genellikle, Latinamerika'da yoğun olarak kullanılan bu yöntem, askeri diktatörlükler eliyle faşist yönetimler tezgahlamaktır. Türkiye'de bu, bir kaç eksiğiyle geçmişte denenmiştir. Bu eksikleri giderildiği takdirde aynı yöntemle tekelci sermayenin dereyi geçmesi sağlanabilir. Bunun için, MHP'nin yanında diğer faşist güçleri de diri tutmaktadırlar.

Özetlersek, MHP, önümüzdeki dönemin niteliğini belirlemek istiyor. Bunun için, kendi devlet hedefini gündeme getirecek gelişmeler olsun istiyor. Devleti, «kendisini savunmaya ve isbat etmeye» çağırıyor. Bu savunma stratejisi MHP'nin umduğu noktaya kadar varabilir, otorite, bir tek Başbuğ'un elinde toplanıncaya kadar daraltılabilirse...

MHP, bu devleti beğenmediğini, onu yeniden teşkilatlandıracağını, yani onu faşist bir devlete dönüştüreceğini, prgoramına açıkça yazmıştır. Gerçi yasalar MHP'yi, devlet nizamını değitşirmeyi amaçlamakla suçlamıyor ama bu, MHP programındaki devlet hedefinin henüz farkedilmediğinden çok, MHP'nin bu hedefinin de, devlet nizamını değiştirse bile, toplumun bugünkü nizamını korumak için olduğunun biliniyor olmasına bağlanmalıdır!

Doğrudan...

Hüseyin Hasançebi

Her Şey Bir Şey İçindir!

Yazdıklarımız eğer matbaada bir kazaya uğramamışsa, aynen yazdığımız gibidir. Ve eğer Demirel tekzip etmiyor, ya da yüzünüze konuşuyorsa, inanın ki söylediği gibidir.

Bir gazeteci sordu: «Okullar için ne diyorsunuz?» O da cevap verdi: «Okullar okumak içindir, fabrikalar çalışmak içindir,» diye.

«Fabrikalar çalışmak içindir.» Ne demek? Öğrenmek istediğimiz üstelik bu değildi. Ama madem ki söyleniyor, biz de yarattığı tepkiyi dile getirmeliyiz.

«Çalışmak» işçilere, emekçilere mahsus bir fiildir. Üstelik kavramın burjuvaca yorumu, bütünüyle bedeni faaliyettir. Ve çalışmak, her zaman emekçilerin varolma tarzıdır.

Ama fabrikalar hiç de çalışmak için değildir. Hele burjuvalar için, hiç değildir. Kaldı ki fabrikalar, kapitalist toplumda başka, sosyalist toplumda başka şeyler içindir. Fabrikalar artı değer elde etmek içindir. Fabrikalar insan ihtiyaçlarını üretmek içindir. Birincisi kapitalizmde, ikincisi sosyalizmde mümkün olur.

«Okullarla» sınırlı bir soruyu, fabrikaların işlevi açıklayarak yanıtlaması, Demirel için, kendi sınıf durumunu bir kere daha açıklamak olmuştur. Ayrıca bir endişesini de bu yolla açığa vurmuştur. Çünkü kapitalist toplumda fabrikalar, iş gücünün satıldığı ama mücadelenin işçi sınıfı tarafından satın alındığı yerlerdir. Yani bunlar, çalışmak için değil, mücadele içindir.

Yine bize göre, her şey bir şey içindir. Meselâ banka kredileri ne içindir? Mutlaka bir şey içindir! Adalet Partisi'nin sebepsiz ve gerekçesiz olduğu ileri sürülebilir mi? Hayır. Mutlaka o da bir şey içindir. Burjuva sınıfın çıkarlarını savunmak için bir şeylere ihtiyaç yok mudur? Vardır elbet. Yanyana sorulan bu iki soru, birbirinin açıklamasıdır. Yani AP, burjuvazi içindir.

Grev işçi içindir, lokavt kapitalist içindir...

Sormaya devam edebiliriz. Sıkıyönetim ne içindir. Demokratik hakları ve emekçi özgürlüklerini kısmak içindir. Toprak ağa içindir, soygun ve talan sermaye içindir, sermaye kapitalist içindir, kapitalist...

Kapitalistler ne içindir bilmiyoruz ama, bildiğimiz, onlar açısından, her şeyin kendileri için olduğudur. Demokrasi onlar için, yaşamak onlar için, konuşmak, yazmak, düşünmek, örgütlenmek, yönetmek... hepsi onlar için.

Madem ki her şey onlar içindir, peki, devrilip gitmek, tarihin çöplüğüne gömülmek, bir daha dirilmemek üzere gebermek kimler içindir?!

Sahip olmak çok boyunlu bir duygudur. Örneğin, işçilerin, zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyleri yoktur ama yine de bir şeylere sahiptirler. Erdem, fazilet, namus, yürek, insanlık umut, gelecek, kardeşlik gibi güzel olan ne varsa onlar içindir.

Burjuvazide sahip olma duygusunun boyutu daha bir başkadır. Onların kaybedecekleri çok şeyleri vardır, oysa zincirden başka bir şey kazanamıyacaklardır. Gerçekten de, zincirlerinden başka bir şeyleri olmayacaktır. Bunun için, güzel olan şeylere sahip olmak gibi bir dertleri de yoktur.

Ama dertleri çoktur!

Sağ basından

MHP yanlısı Hergün gazetesi, alışılmış bir günlük gazete'den çok, MHP için bir haberleşme bültenine dönüştü. Demirel hükümetinin kurulmasıyla birlikte saldırı hazırlıklarını hızlandıran faşist hareket Hergün gazetesi aracılığıyla tabanına mesaj iletiyor.

KÜÇÜK İLANLARDA GİZLENEN

Adettir, günlük gazeteler «küçük ilanlar» yayınlar. Ev arayan, satılık ya da kiralık malı olan, hatta sermayeye ihtiyacı olan herkes bu küçük ilanlardan yararlanabilir. Bir de Hergün'ün küçük ilanlarına bakalım. Her biri ilginç bir belge!

«Fenerbahçe Lisesi'nde okuyan bütün ülküdaşlarımızın 9 Aralık Pazar günü Kuşdili, Hasırcıbaşı sok. Zincir apt. Kat 3'te olmaları önemle duyurulur.» (7 aralık tarihli Hergün)

Liselilerin çağrıldığı bu yer MHP binasıdır. En azından caddeden bakıldığında öyle görünüyor.

AÇIK TOPLANTI - GİZLİ HESAP

«Duyuru - İ.İ.T.İ.A. Gazeteciler ve Halkla İlişkiler Yüksek Okulu ülkücüleri 15 Aralık Pazar günü saat 15.00'de Beyazıt Marmara kıraathanesinde buluşalım.» (Aynı yer)

İstanbul'da sıkıyönetim... bir kahvede toplantı. Hangi örgütün hangi organının toplantısı belli değil.

BİLİM MERAKLISI BİR FAŞİST!

«Duyuru - Elektronik, elektrofizik, biokimya, tarih, psikoloji, parapsikoloji, astronomi, sibernetik vb. bilim dallarında özel çalışma yapan ülküdaşlarımla hem mektuplaşmak, hem de birlikte araştırma yapmak istiyorum.» (Aynı yer)

Bilim meraklısı bir faşist. Olabiliyor demek ki. Hem neden olmasın. MİSK garajında bu türden «araştırmalar» yapılıyordu da, bir kaza sonucu patlama olmadı mıydı? MİSK yönetimi patlayıcı imal etmekten ötürü tutuklanmadı mıydı?

SALDIRILARA AÇIK ÇAĞRI

Okulların açıldığını, okul idaresi duyurur. Ve okullara, o okulların kayıtlı öğrencileri çağrılır. Ama...

«Daha önce okulumuzda kaydı bulunan bütün ülküdaşlarımızın bir an önce Edirne'ye gelmeleri önemle duyurulur -Edirne Eğitim Enstitüsü Ülkücüleri-» (Aynı yer)

Gelecek olanlar «daha önce» kaydı bulunanlar olacak!

Ve bir başka ilan:

«Amasya Ticaret Lisesi'ni komünist işgalden kurtarıp yeniden bayraklaştırmak için mücadele veren Bozkurtlara Allah'tan başarılar dilerim» (Aynı yer)

Ne diyelim. Allah Ticaret Liselileri korusun!

ŞİFRE

Hergün'ün «Küçük ilan»larında, ne olduğu anlaşılmayan ama şifre olduğu gün gibi belli olan ilanlar da var.

«Değerli ülküdaşımız Osman İnci. Gönderdiğin tebrik kartlarını aldık. Biz de aynı duygularla muhabele ederiz» (Aynı yer)

Bayram değil seyran değil. Bu «tebrik kartları» da ne ola?

İTLERİN SÖLENİ

İlânlar da bir de «zafer» müjdeleri var:

«Muğlalı ülküdaşlarımız komünist teröre darbe indirmiştir. Hemşehrimiz bozkurtlara selam olsun» (Aynı yer)

Ey kanıt arayanlar neredesiniz?!

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi 31 yıl önce kabul edilmişti

10 Aralık İnsan Hakları Günü'dür

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 31 yıl önce 10 Aralık 1948'de İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ni kabul etti.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi BM'de uzun tartışmalardan sonra kabul edildi. Tartışmalar sırasında ABD, İngiltere ve Fransa başta olmak üzere kapitalist dünyanın temsilcileri, bildirgeyi, burjuva demokratik devrimlerini izleyen bildirgeler çerçevesinde sınırlı tutmayı istiyorlardı. 1215 Magna Carta, 1776 Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi, 1789 Fransız İnsan Hakları Bildirgesi örneğini savunuyorlardı. Kapitalist dünya temsilcileri insanlığın haklar ve özgürlükler için verdiği mücadelenin kazanımlarını ve bu mücadelede eşsiz bir dönüm noktası olan Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin deneylerini gözardı etmeye çalışmaktaydılar.

Sovyetler Birliği, Evrensel Bildirge'nin kapitalistlerin istediği çerçevede sınırlı kalamayacağını, çalışma, dinlenme, eğitim, sosyal güvenlik hakkı gibi, sosyal ve ekonomik haklara da kesinlikle yer verilmesi gerektiğini savundu.

Buna karşılık ABD ve BM belgesinin bu tür «sosyalist» tabiatlı ekonomik ve sosyal haklara yer vermemesini isteyerek, karşı - girişimlerde bulundu. Ancak Evrensel Bildirge'nin sosyal - ekonomik haklara kapsamlı olarak yer verilmesini isteyen Sovyet önerileri BM Genel Kurulu'nda çoğunluk tarafından kabul edildi. Bu aynı zamanda, temel hak ve özgürlüklerin bütünlüğü ve birbirine bağlılığını açıkça ortaya koyan ilk BM belgesi oldu.

Kapitalist ülkeler, devletin sosyal ve ekonomik hakları sağlaması ve güvence altına alması zorunluğunu bugün bile hasıraltı etmeye uğraşmaktadırlar.

Evrensel Bildirge taslağında bazı Sovyet önerileri ise ABD başta olmak üzere kapitalistlerin yoğun karşı çabaları sonucu o gün için yer alamamıştır. Bunlar arasında halkların vazgeçilmez hakları ve ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının tanınması yer almaktaydı. Bu hükmün Bildirge'de yer almasının engellenmesine karşılık, yine Sovyetler Birliği'nin önerdiği bağımlı bölge ve topraklardaki tüm insanların da bu haklardan eşit olarak yararlanmaları hükmü Bildirge'de yer aldı.

Bildirge üzerindeki yoğun diplomatik mücadelede, taslakta yer alması önlenen bir diğer Sovyet önerisi, ırk ayrımının her tür biçimine, sosyal ve ulusal baskıya karşı çıkılmasına ilişkindi. Yine Sovyetler Birliği, düşünce özgürlüğünün genel çerçevede bırakılmayarak, faşist fikirlerin, ırkçı uygulamaların ve savaş propagandasının yasaklanmasını istedi. Tüm bunlara başta ABD ve İngiltere şiddetle karşı çıktılar.

Evrensel Bildirge'nin kabulünden bu yana değişik zamanlarda değişik BM kararlarıyla insan haklarını koruyucu anlaşmalar kabul edildi. Ne var ki, kapitalist dünyanın en büyük gücü ABD'de 31 yıldan bu yana insan hakları açısından bir gelişme kaydedilmedi. Ve ABD insan haklarına ilişkin BM kararlarını da onaylamadı. Örneğin ABD 1948 tarihli Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması kararını kabul etmedi. ABD Kongresi'ndeki tartışmalar BM kararının ABD'yi suçlu sandalyesine oturtabileceği kaygısını açıkça gösterdi. Çünkü dünyanın değişik köşelerinde ve özellikle Güneydoğu Asya'da giriştiği soykırım hareketleri gözler önündeydi, belleklerdeydi. Yine ABD'nin onaylamadığı bir başka karar, Irk Ayrımcılığının Tüm Biçimlerinin Ortadan Kaldırılması kararıdır. ABD yönetimi, ABD'nin kararda yer alan ırkçılık propagandasının yasaklanmasını, anlaşmaya taraf ülkelerin yurttaşlarına ekonomik, sosyal ve kültürel alanda, başlıca çalışma hakkı, iş güvencesi ve eşit işe eşit ücret gibi eşit hakların tanınması hükümlerini kabul edemeyeceğini açıkladı. Milyonlarca işsizin bulunduğu, milyonlarca insanın açlıkla karşı karşıya olduğu, en temel hakların göz göre göre çiğnendiği ve ırkçılığın akıl almaz boyutlara vardığı ABD, bu hakları kâğıt üzerinde görmeye bile tahammül edemediğini bir kere daha kanıtladı.

Bu konuda bir başka örneği, ABD Başkanı Carter'ın 1977'de imzaladığı ve o günden bu yana ABD Senatosu'nun bir türlü onaylayarak yürürlüğe sokmadığı İnsan Haklarına ilişkin Uluslararası Kararlar'dır. İnsan haklarına ilişkin uluslararası anlaşmalarda ABD'nin ve diğer kapitalist ülkelerin taraf olmayı reddetmeleri elbette bir tesadüf değildir. Kapitalist ülkelerde sosyal, ekonomik, siyasal tüm hak ve özgürlüklerin her gün defalarca uğradığı saldırı bunu yeterince açıklamaktadır.

Gerçekte temel hak ve özgürlüklerin gerçek uygulayıcısı ve savunucusu sosyalist ülkeler olmuştur. 1977 SSCB Anayasası Sovyet yurttaşlarının temel hak ve özgürlüklerinin ulaştığı gelişkinlik boyutlarını açıkça sergilemektedir. Ve bugün SSCB Anayasası bugüne kadar kabul edilmiş insan haklarına ilişkin hangi belge ile kıyaslanırsa kıyaslansın ağırlığını duyurmaktadır.

Bunların ötesinde Sovyet Anayasası yalnızca temel hak ve özgürlükleri ilan etmekle kalmamakta ve onların hayata geçirilmesini güvence altına almakta, bunun maddi koşullarını hazırlamaktadır.

SOSYALİST ÜLKELERDEN

İnsanların Mutluluğu Temel Amaç

Sosyalist ülkelerde yaşama koşullarını her geçen gün daha da ileri düzeylere ulaştırmak üzere devlet harcamaları sürekli yükseliyor.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde nüfusun maddi ve kültürel düzeyini daha geliştirmek üzere 1978'de 46,200 milyon mark harcama yapıldı. Bu harcamalar arasında eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, konut gibi temel gereksinmelere öncelikle yer veriliyor. 1977 yılında, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde konut gereksinimini karşılama ve ev kiralarını düşük tutma amacıyla 5400 milyon dolar sarfedildi. Tüketiciler için fiyatları sürekli düşük tutmak içinse 13.500 milyon mark harcandı. Eğitim, kültür, dinlenme, spor için 10.800 milyon mark ayrılmıştı. Sağlık, sosyal hizmetler, sosyal güvenlik için yapılan harcama ise 15.000 milyon mark. Genel olarak bu saydığımız alanlarda toplam harcama 1970 yılında 25.600 milyon marktan, 1977 yılında 44.700 milyon marka yükselmiş bulunuyor.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde yaşama düzeylerinde kaydedilen sürekli yükselişin bir başka göstergesi dayanıklı tüketim mallarındaki artış. 6.4 milyon konuttan hemen hepsinde buzdolabı bulunuyor. Bunların 5.5 milyonunda televizyon, 5 milyondan fazlasında çamaşır makinesi bulunuyor.

Sosyalist ülkelerde insanlığın refahı ve mutluluğu temel amaç.

Portekiz Komünist Partisi 47 üyelik kazandı

Portekiz'de gerici ittifak çoğunluğu sağladı

- **1974 Nisan Devrimi'nin ileri kazanımlarını ortadan kaldırmayı planlayan gerici Demokratik İttifak'ın seçim kampanyasına ABD ve Batı Avrupa ülkeleri büyük parasal destek sağladı.**
- **Portekiz Komünist Partisi'nin seçim kampanyası geniş halk kitlelerinde büyük yankı uyandırdı.**

Portekiz'de 2 Aralık Pazar günü yapılan erken seçimlerde gerici Demokratik ittifak 250 üyeli parlamento'da 127 üyelik kazanarak salt çoğunluğ usağladı.

Yeni çoğunluk için Demokratik İttifa kadı altında seçimlere katılan sağ blok 1974 Nisan Devrimi'nin kazanımlarına karşı olan muhalifleri içine alıyordu. Blok, Sosyal Demokrat Parti, Sosyal Demokrat Merkez ve Monarşik Halk Partisi'nden oluşuyor. Gerici ittifak iş adamları, zengin çiftçiler ve gerici gruplar tarafından desteklendi. Seçim yapılan 22 bölgeden 20'sinde ortak liste ile seçime giren Demokratik İttifak listelerinde adayların en büyük kısmı Sosyal Demokratlardan olup onu Merkezciler ve Monarşistler izledi.

Demokratik İttifak'ın seçim programı, ilerici anayasanın değiştirilmesi ve «Marksist hükümlerin tümüyle kaldırılması»nı, seçim yasalarının sağın çıkarları doğrultusunda değiştirilmesini, toprak yasalarının yeniden düzenlenerek toprak reformuna dahil edilen toprakların eski sahiplerine verilmesini, banka ve sigorta gibi «ekonomi dallarının» özel mülkiyete verilmesini, devletçe denetlenen işletmelerde özel mülkiyetin yeniden kurulmasını «devletin gereğince yerine getiremeyeceği işler» için iş sahiplerine büyük fırsat ve destek sağlanmasını öngörmekteydi. Dış politika açısından ittifak, Portekiz'in NATO'ya tam aktif üyeliğini ve NATO'nun askeri harcamalarına daha fazla katkıda bulunmasını istemektedir.

Demokratik İttifak seçim kampanyası boyunca son derece yüksek tutarlarda para harcadı. Bu paralar yalnızca ülkedeki sermayedarlardan değil, diğer kapitalist ülkelerden de sağlandı. Sağcıların anti-komünist propagandası Batı Avrupa ve ABD'deki etkin politik ve ekonomik çevreler tarafından desteklendi. Seçimler öncesinde gerici ittifak liderleri ABD, F Almanya, İspanya, Fransa, İtalya ve İngiltere'yi dolaştılar. İngiltere Başbakanı Margaret Thatcher ittifakın prog ramını tam olarak desteklediğini, ileriye dönük planlarını benimsediğini söylerken; kısa bir süre önce Lizbon'u ziyaret eden F. Almanya Hristiyan Demokratik Birliği Başkanı Helmut Kohl Avrupa'daki tüm Hristiyan Demokratların Portekiz seçimlerinin «olumlu» sonuçlanması için ellerinden geleni yapacaklarını belirtiyordu.

Seçimlerde Demokratik İttifakın karşısında Portekiz Komünist Partisi ve Demokratik Hareket'in oluşturduğu Halk Birliği İttifakı yer aldı. Ayrıca Sosyalist Parti ve diğer sol partiler de seçime katıldı.

Portekiz Komünist Partisi'nin seçim kampanyası demokratlar ve geniş işçi, emekçi kitleler arasında geniş yankı uyandırdı. İlerici Anayasanın korunması, 1974 Nisan Devrimi'nin sosyal ve ekonomik kazanımlarının, temel hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesi yolundaki Komünist Parti talepleri geniş destek gördü. Seçim programında, çalışanların yaşama düzeylerinin yükseltilmesi ve fiyat artışlarının durdurulmasını isteyen Portekiz Komünist Partisi dengeli bir ekonomik gelişme ve mevcut ekonomik sektörlerin —millileştirilmiş işletmeler, kooperatifler ve özel sektör— korunmasını savundu. Komünist Parti önceki hükümetler zamanında özellikle toprak reformu uygulaması alanında atılan yanlış adımların düzeltilmesini istedi. Komünist Parti, dış politikada ulusal bağımsızlık, egemenliğin ve toprak bütünlüğünün korunması, tüm uluslarla dostluk ve işbirliğinin geliştirilmesi politikasını da vurguladı. Geniş kitle desteği gören Portekiz Komünist Partisi seçimlerde büyük başarı kazandı. Oyların yüzde 19'unu alan PKP, 47 üyelik kazandı.

Nisan Devrimi'nden sonra kurulan demokratik düzenin güçlendirilmesini isteyen Sos

Devamı s. 7, sütun 7'de

Japonya'da yeni hükümet kuruldu

- **Bağımsızlara dayalı yeni Liberal Parti hükümeti parti içi sorunlar nedeniyle ülke sorunlarına çözüm arayabilecek durumda değil.**
- **Japonya Komünist Partisi ilerici birleşik cephe kurulması çağrısında bulundu.**

Ekim ayında yapılan seçimlerden bir ay sonra Japonya'da yeni hükümet kurulabildi. Hükümetin kurulmasındaki gecikme, Parlamento'da kıl payı bir çoğunluk desteğine sahip olan Liberal Demokrat Parti'nin kendi içinde bulunduğu bunalım. Ekim ayında, yeterli çoğunluğu sağlama umuduyla ülkeyi seçime götüren iktidardaki Liberal Parti, seçimler sonucunda başarısızlığa uğramış ve 511 üyeli Parlamento'da yalnızca 248 üyelik kazanabilmişti. Liberal Parti'nin kurduğu hükümet mevcut «bağımsızlar»ın desteğine dayanıyor.

Öte yandan seçimler sonrası gelişmeler Liberal Demokrat Parti'nin seçmenlerin gözünde itibarını büyük ölçüde yitirdiğini gösteriyor. Seçimlerdeki başarısızlığın ardından Başbakan ve Parti lideri Masayoshi Ohira istifa etmişti. Ne var ki, Ohira tek suçlu olmayı kabul etmeyerek, taraftarları tarafından yeniden Başbakanlığa aday gösterildi. Ancak Parti içerisinde değişik grupların anlaşmaya varamaması sonunda eski başbakan Takeo Fukuda da başbakanlığa aday gösterildi. Böylece aynı Parti'den iki ayrı başbakan adayının gösterilmesi —ki bu ilk kez ortaya çıkmaktaydı— Liberal Demokrat Parti'nin itibarını iyice sarstı. Ohira'nın birkaç oy farkla Fukuda'yı geçmesi, Parti içindeki çekişmeleri sona erdirmediği gibi, sürtüşmeler daha da arttı. Sonuç olarak bugün Liberal Demokrat Parti yandaşları dahi Parti'nin içinde bulunduğu bu durumda, ülke sorunlarına karşı çözüm arayabilecek hali kalmadığını belirtiyorlar.

Öte yandan muhalefet güçlerinin dağınıklığı sürerken Japonya Komünist Partisi Merkez Komite Sekreteri Tetsuzo Fuwa, gerçek demokrasi için «ilerici birleşik cephe»nin kurulması için çağrıda bulundu. Ancak, «ortayolcu» olarak nitelendirilen Demokratik Sosyalist Parti ve Komeito Partisi, Japonya Komünist Partisi ile işbirliğine karşı çıkmayı sürdürüyorlar. Uzun yıllar muhalefetin başını çekmiş olan ve seçimlerde oy kaybına uğrayan Sosyalist Parti ise örgütsel zayıflık ve iç sorunlarla karşı karşıya bulunuyor.

Yeni hükümet, yeni bütçenin oylamasında ilk zorlu sınavını verecek. Derinleşen ekonomik bunalım, büyüyen bütçe açığı ve yükselen fiyat artışı ve artan işsizlik karşısında yeni hükümetin göstereceği başarı ise son derece kuşkulu.

KISA... KISA...

- Fransız Ulusal Meclisi'nde 20 yıldan bu yana ilk kez bütçe taslağı onaylanmayarak reddedildi. Bir ayı aşkın uzun bir tartışma döneminden sonra Sol muhalefet ve iktidardaki çoğunluğun Cumhuriyet İçin İttifak kanadından temsilciler bütçe tasarısına red oyu verdiler. Son üç yıldır izlenmekte olan ekonomik politika doğrultusunda hazırlanan 1980 bütçesi, izlenen politikanın ülkeyi daha derin bunalıma sürükleyeceği gerekçesiyle reddedildi.

- Çin'in değişik bölgelerinde gerginlik artıyor. Kasım ayı sonlarına doğru Şanghay'da yeni kitlesel gösteriler yapıldı. Protesto hareketleri, gösteriler ve diğer hoşnutsuzluk belirtileri karşısında öncülük edenlerin tutuklanmasına rağmen Pekin'de gösteriler sürüyor. Yürüyüşlerin yanısıra oturma grevleri ve resmi binaların işgali de gözleniyor.

- Bir süre önce Filistin direniş hareketini desteklediği gerekçesiyle İsrail makamları tarafından tutuklanarak sınır dışı edilmek istenen Nablus kenti Arap belediye başkanı Bassam Şakaa, işgal altındaki bölgedeki Arap halkın kitlesel protestosu ve dünya ilerici kamuoyunun desteği ile serbest bırakıldı. Bassam Şakaa coşkun gösterilerle karşılandı.

GÜLGÜN TEZGİDER

Barış ve Sosyalizm

İnsan Hakları ve Emperyalizm

Başta ABD olmak üzere kapitalist ülkelerdeki insan hakları şampiyonluğu lafta sürerken, gerçekte bu ülkelerde insan hakları yoğun saldırılarla karşı karşıya bulunuyor.

Kapitalist ülkelerde özellikle son yıllarda yaratılmaya çalışılan geniş insan hakları kampanyaları, bu yanıyla, emperyalizmin içinde bulunduğu ekonomik, politik, ideolojik ve sosyal çöküntüyü gizlemeyi amaçlıyor. Öte yandan barış ve sosyalizm güçlerine yöneltilen azgın bir saldırıyı oluşturuyor.

Emperyalistlerin özellikle son yıllarda «insan haklarına» böylesine sahip çıkmaları bir rastlantı değildir. Emperyalistler önceleri sosyalist ülkelerin ekonomik gelişmelerini, bilimsel-teknolojik ilerlemelerini ve bunların insanların yaşamına getirdiği somut kazanımları gizlemeye uğraşmışlardır. Ancak soğuk savaş yılları sonrasında uluslararası gelişmeler kapitalist ülkelerde yaşayan insanları sosyalist ülkelerdeki yaşamın kendilerine anlatılanlardan daha farklı olduğunu düşünmeye yöneltmiştir.

1961 yılında Gagarin'in ilk uzay uçuşu kapitalist ülkelerdeki sıradan yurttaşların zihninde soruları filizlendirmeye yetmiştir. Bu somut gelişmeler karşısında, kapitalizm bu kez «manevi» üstünlük peşinde koşmaya başlamıştır. Ne var ki kapitalizmin toplumsal çürümüşlüğünün ibret verici örnekleri bunu daha baştan geçersiz kılmıştır.

Gerçek hak ve özgürlükleri tanıyan ve güvence altına alan sosyalist ülkelerde halkların kazanımlarını ve sosyalist toplum hakkındaki gerçekleri gizlemek ve çarpıtmak, kapitalizmin soyut bir üstünlük kaygısından ileri gelmemektedir. Sosyalizmin her alanda güçlü ilerleyişi ve bunun kapitalist ülkelerdeki emekçi halkları üzerindeki etkisinin somut sonuçları ortadadır. Dünya güçler dengesinin barış ve sosyalizm güçlerine lehine güçlü gelişimi kapitalizmin kaçınılmaz sonunun her geçen gün biraz daha yaklaştığına canlı bir kanıttır.

«İşçi işveren ilişkileri» de sıkıyönetim kapsamına alınıyor

Tekelci sermaye genel saldırı hazırlığında

11 aylık sıkıyönetim döneminde, ekonomik kriz yaygaraları altında, tarihinde görülmemiş derecede kârlar elde eden tekelci sermaye, başta işçi sınıfı olmak üzere bütün emekçi halk güçlerine karşı genel bir saldırıya hazırlanıyor.

İşçi sınıfının ve emekçi halk hareketinin, ekonomik demokratik ve siyasi istemleri doğrultusunda gittikçe yükselen mücadelesini gel geç hükümetlerle ve faşist saldırılarla bastıramayacağını anlayan tekelci parababaları, «Yeni Reçeteler, yeni ilaçlar» deneyeceğini açıkça ilan etmektedir.

Tekelci parababaları savaş çağrısını yapmışlardır. Şimdi genel saldırının ön hazırlıklarını tamamlamaktadırlar.

— KİT'lerin üst yöneticileri bütünüyle değiştirilmektedir.

— Bakanlıkların üst yöneticileri değiştirilmektedir.

— 67 ilin valileri ve emniyet müdürleri değiştirilmektedir.

— Demirel'in Çalışma Bakanı irade beyanı uygulamasını yasaklarken; Köy İşleri Bakanı 50 bin işçinin yasal toplu sözleşmesini hiçbir yasal gerekçe göstermeksizin iptal etmekte ve faşist bir sendika ile sözleşme imzalamaktadır.

— Başbakanlık Müsteşarlığına Madeni Eşya Sanayii İşverenleri Sendikası Başkanı getirilmiştir. DPT'de bu kişiye bağlanmıştır.

— İşverenlerin yasadışı uygulamaları gittikçe yaygınlaşmaktadır.

— Düşman açıkça ilan edilmiştir. Başta işçi sınıfı olmak üzere bütün emekçi halk güçleri...

İşte bu koşullar ve gelişmeler altında bizim, yani başta işçi sınıfı olmak üzere bütün emekçi halk güçlerinin, «kapsam» içi olmamak ve daha sıkıyönetimli bir kapsamın ateşten çemberini paramparça etmek üzere gerekenleri yerine getirmekten başka çıkar yolumuz yoktur.

Gün, işçi sınıfının öncülüğünde emekçi halk hareketini bir tek cephede toplama günüdür.

Önümüzdeki günler, emekçi halk hareketinin, tekelci parababaları ve onların faşist ve gerici güçlerinin genel saldırısı karşısında kıyasıya mücadele edeceği günlerdir.

Ve emekçi halk hareketi bu sınavı başarıyla vermek zorundadır.

Demirel sıkıyönetim komutanları ile yaptığı on saatlik toplantıdan sonra, «Daha sıkı yönetim» uygulamasının başlayacağını belirtirken, komutanlarda «işçi işveren ilişkilerinin sıkıyönetim kapsamına alındığını» duyurmuşlardır.

Bir yandan da DGM Yasası Meclis'e sunulmak üzere yeniden hazırlanmıştır ve Son Havadis'in deyimi ile de on gün içinde saldırı bütün cephelerde birden başlatılacaktır.

Son zamanlardaki somut gelişmeler saldırının ana hedefinin ise işçi sınıfı olduğunu göstermektedir.

Sıkıyönetim Komutanları'nın bu son açıklamalarından da önce, grev çadırları, direniş yerleri hatta sendika yöneticileri ve temsilcileri ile birlikte, tezgah başında çalışan ya da servis arabasında evlerine gitmekte olan işçiler sıkıyönetim görevlilerinin baskı, tehdit, küfür ve dayaklarına maruz kalmaya başlamışlardır.

Komutanların «işçi ve işveren ilişkilerini Sıkıyönetim Kapsamına» alacaklarını ilan etmelerinden sonra bu baskı ve saldırılar daha da yoğunlaşacaktır?

İşçi sınıfı acil ekonomik-demokratik taleplerine sahip çıkacaktır.

Bugüne kadar hiçbir sıkıyönetim işverenleri, tekelci parababalarını «kapsam»ına almamıştır. «Kapsam»a alınan herzaman için işçiler ve emekçiler olmuştur. Bundan sonra da böyle olacaktır. Hem de «kapsam»cılar bu kez yanlarında valilerin, kaymakamların, emniyet müdürlerinin, genel müdürlerin ve de bakanların tam desteğini bulacaklardır. DGM Yasası çıkarsa bu destekçilerin arasına savcılar ve yargıçlar da dahil edilmiş olacaktır.

İşçi Sınıfı Teslim Olmayacaktır

Selçuk ÇALHAN

Tekelcilerin azgınlaşmaya başladıklarını görmek için fazlaca bir gayrete gerek yoktur. Uzun bir süredir tekelciler, sürekli olarak anti - demokratizmi azdırmak için her türlü çabayı sarfetmişlerdir. Bunun en bariz örneğini bir süre önce gazetelere boy boy ilanlar vererek sergilemişler ve «gerçekçi çıkış» yollarını göstermişlerdi! Daha sonra 14 Ekim seçimlerinde «çıkış yolu» için gerekli koşulları bulmuşlardı. Faşistlerin de şartsız desteğini alan gerici bir hükümetin kurulması sağlanmıştı. Artık sıra saldırının planlanmasına gelmişti. TİSK yaptığı açıklamayla hükümete yol gösterici rolünü üstlenerek, tekelcilerin 100 günlük programının hazırlanmasında aktif olarak görev almıştır.

3. MC hükümetinin programının ilk esintileri «ha fiften» hissedilmektedir. Yapılan milli güvenlik kurulu toplantısında sıkıyönetimin serbestçe çalışacağı ve görevlerini yapacağı belirlenmiştir. Yapılan açıklamalara göre ülkenin düzenini sağlamak için işçilerin kıpırdanmasına izin verilmemesi ve sendikaların da sıkı denetim altında tutulması gerektiği ileri sürülmüştür. Bundan böyle işçi sınıfının grev yapması engellenecek, sendikaların, işçilerin haklarını gözetmelerine izin verilmeyecektir.

Öte yandan, hükümetin başı Demirel her Allahın günü «huzuru sağlamak için» bir takım yasaların çıkartılması gerektiğini söyleyip durmakta ve bu konuda kendilerine yardımcı olunmasını istiyerek doğrudan CHP'nin desteğini almaya çalışmaktadır. CHP ise bu konuda suskun kalarak ikrarda bulunmaktadır. Demirel'in öne sürdüğü önlemlerin hemen hepsi işçi sınıfının siyasi ve ekonomik mücadelesinin ezilmesini öngörmektedir. 274, 275 ve 1475 sayılı yasalar tamamen kuşa çevrilecek zaten kısıtlı olan bir kaç demokratik hak da böylece ortadan kaldırılmış olacaktır. Bunların yanında özel mahkemeler kurularak iş daha sağlama alınacaktır.

Tekelci sermaye hükümetin programını hazırlamakla kalmamakta, en seçkin adamlarından birini hükümete sokmaktadır. Bu kişinin adını işçi sınıfı özellikle metal işçileri çok iyi bilmektedir. Bu adam «işçiler grev yaparsa biz de lokavt yaparız» diyen MESS'in Genel Başkanı Turgut Özal'dır.

Başbakanlık müsteşarı olan ve DPT'ye bakacak olan Turgut Özal, kuşkusuz hükümete çok «yararlı hizmetlerde» bulunacaktır.

Bu iktidarın kimin iktidarı olduğu ve ne yapmak istediği ortadadır. Bu iktidarın tek görevi vardır o da tekelcilerin bunalımlarına merhem olmak ve başta işçi sınıfı olmak üzere tüm demokrasi güçlerine saldırmaktır. Önümüzdeki günlerde tekelci sermaye tüm gücleriyle halkın üzerine saldıracaktır. Ve öncelikle yarım milyon işçinin toplu sözleşme dönemine girdiği şu günlerde sermayenin bu zor döneminden fazla zorlanmadan çıkartılması için çalışılacaktır.

Böyle bir ortamda, işçi sınıfının siyasi ve ekonomik örgütlerine önemli görevler düşmektedir. Önümüzdeki en önemli görev, tüm demokrasi güçlerine karşı yönelen saldırıların karşısına çıkılmasıdır. Çünkü, gerici güçlerin girişecekleri saldırı sadece işçi sınıfına değil, tüm demokrasi güçlerine yönelecektir.

Özel olarak işçi sınıfının ileri sendikal örgütü DİSK'e bu konuda önemli görevler düşmektedir. DİSK, siyasi gericiliğin azgınlaşması karşısında, kendini derleyip toparlamalı ve geniş yığınların katılacağı yığınsal demokratik hareketleri örgütlemelidir. Öte yandan, işkollarında görülen mevzi güçbirliklerini merkezi bir şekilde koordinasyonunu sağlamalıdır. Önümüzdeki günler, faşizan ve gerici saldırıların püskürtülmesini gerektirmektedir. Çeşitli mücadelelerden geçmiş olan işçi sınıfı bu kez de teslim olmayacak, elde ettiği demokratik kazanımları korumasını bilecektir.

Sosyal-İş, işkolunda «Güç ve Eylem Birliği» çağrısı yaptı

Sendikal güç ve eylem birlikleri gelişiyor

Sosyal-İş Sendikasının 29-30 Kasım ve 1 Aralık tarihleri arasında yapılan merkez yönetim kurulu toplantısında alınan karar uyarınca büro işkolunda güç ve eylem birliği çağrısı yapılmıştır.

Sendikal harekette işverenlere karşı yapılan güç ve eylem birliği girişimlerinin geliştiği gözlenmektedir. Metal, cam, haberleşme işkolunda gerçekleştirilen güçbirliklerinin ardından büro işkolunda da bu yönde adımlar atılması sevindiricidir.

Büro işkolunda daha önce de Bank-Sen sendikası güç ve eylem birliği doğrultusunda çağrı yapmıştı. Sosyal-İş sendikasının da aynı içerikte yaptığı çağrı bu işkolunda da güç ve eylem birliğinin gerçekleştirilmesinin olanaklarını fazlalaştırmıştır.

DİSK'e bağlı Sosyal-İş Sendikasının Merkez Yönetim kurulunca aldığı kararı özetle aşağıda veriyoruz!

«Sendikamız Sosyal-İş, gerek ulusal alandaki üst örgütümüz DİSK'in gerekse uluslararası alandaki üst örgütümüz DSF'nin güçlenmesi için sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerinin maddi bir güce dönüşebilmesi için bütün gücünü kullanmayı asli görevi sayar. Bu doğrultuda, özellikle ulusal alandaki üst birliğimiz olan DİSK'in biran önce iç çekişmelerden kurtularak, işçi sınıfımızın sendikal alanda ivedi çözüm bekleyen sorunları gündemine alması; yine, temel hak ve özgürlükleri tehdit eden gerici ve faşist saldırılar karşısında güç birliği platformunun oluşturulup, tutarlı ve kalıcı bir sürece girmesini sağlamakta öncülük görevini yerine getirmesi için üzerimize düşecek her görevi en etkin bir şekilde yerine getirmeye hazır olduğunu belirtir.»

«Sendikamız Sosyal-İş, DİSK'in yeni bir parti kurma hesabının yanlışlığını ifade eden Genel Başkanımızın konuya ilişkin demeci ile Yürütme Kurulumuzun oybirliği ile kamu oyuna duyurduğu bildiriyi yeniden teyid eder.»

«Diğer yandan sendikamız, güç birliği adına DİSK dışında ayrı bir fiili odaklaşmaya yönelen yaklaşımlar karşısında titiz ve duyarlı olmak gereğini önemle belirtir. İş ve güç birliği yaklaşımlarında DİSK'in en etkin yönlendiriciliğini sağlayabilme perspektifini göz ardı etmeden ve özellikle DİSK'in bu doğrultuda asıl yönlendirici olması gerektiğine, bu anlamdaki işlevlerini mutlak olarak yerine getirmesi zorunluluğuna özen göstererek ve bunu esas alarak davranışlarını belirtmeyi temel bir gereklilik sayar.»

«Bu anlayışın ışığı altında Sendikamız Sosyal-İş, tekellere karşı mücadele etmeye hazır tüm sendikalarla sadece eylem birliği yapmaya hazır olmakla kalmayacak; aynı zamanda, bunu sağlayabilmek için gereken girişimlerin tümünü ısrarla ve inatla yerine getirecektir.»

«Sendikamız Sosyal-İş, gerek kardeş sendikalar ile olan eylem birliği platformunu oluşturmada, gerekse tekellere karşı diğer sendikalarla oluşturacağı platformlarda olumlulukları kalıcı kazanımlar haline getirmeyi, olumsuzlukları ön plana çıkartıcı değil, ama onları giderici bir çabaya girmeyi en önemli görevlerinden biri olduğunu tekrarlar. Ayrıca, eylem birliğini bu noktada tutmanın önemli olduğunu bilmekle birlikte, bu platforma bağlı daha alt platformlar ve özellikle işyerlerinde eylem platformları oluşturmayı atılması zorunlu olan adımlar sayar. Bunun için de, kardeş sendikalara ve diğer sendikalara çağrı yapar.»

Tekstil, Teksif'in manevrasını cevaplandırdı:

«Bugünün yakıcı sorunu güç ve eylem birliğidir»

DİSK'e bağlı Tekstil İşçileri Sendikası Genel Başkanı Rıdvan Budak, Teksif Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın basın toplantısında Tekstil'e birleşme önerisi yapmasına ilişkin olarak yaptığı açıklamada Teksif Genel Başkanı'nın açıklamasının kamuoyunu yanıltıcı nitelikte olduğunu söylemiş ve «Bugünün yakıcı sorunu, 180 bin tekstil işçisinin çıkarlarını çok yakından ilgilendiren sözleşmelerdeki güç ve eylem birliği sorunudur» demiştir. R. Budak'ın basın açıklaması şöyledir:

«TEKSİF yöneticilerinin, Sendikamız Tekstil'in «Büyük Sözleşmede işverenlere karşı güç ve eylem birliğinin oluşturulması» yolunda çeşitli kereler yaptığı çağrıyı nihayet yanıtlamış olmaları bizce olumlu karşılanmıştır. Konuyu görüşmek üzere Merkez Yürütme Kurulumuz olağanüstü toplanacaktır.

Sendikamızın, 23 Mayıs 1979'da toplanan TEKSİF Genel Kurulu'na gönderdiği mesajda, işverenlerle yapılacak sözleşmede TEKSTİL ile TEKSİF'in «üyelerinin ekonomik ve demokratik çıkarları açısından birlikte görüşerek, planlayarak ve ortak bir tavır içerisinde sürdürmek için çağrıda bulunuyoruz» denilmekteydi. Sendiakmız bu çağrısına her hangi bir yanıt alamayınca, 13 Temmuz 1979 tarihinde yaptığı çağrıyı yinelemiş, konuyla ilgili olarak bir yazı göndermiştir. Ve nihayet dün yapılan TEKSİF Başkanlar toplantısına şubelerimizden telgraf çekilmesinden sonradır ki, TEKSİF, basında da yer alan «Kafa ve kasa birliği» konusundaki açıklamasını yapmıştır.

Sayın Şevket Yılmaz'ın sözünü ettiği kafa ve kasa birliği görüşü, sendikamızın yıllardır ısrarla üzerinde durduğu bir anlayıştır. Gerçekten de, içinde bulunduğumuz koşullar, her iki sendikaya da sözleşmelerde birlikte davranmayı dayatmaktadır. Tüm tekstil işçilerinin çıkarları bunu gerektirmektedir. Tekstil'in bununla ilgili olarak ne denli tutarlı ve samimi olduğu, 8 aydır konuyu ısrarla takip etmesinden, çeşitli kereler yaptığımız açıklamalardan ve ilerici sendikal ilkelerimizden, anlaşılmaktadır. Sayın Şevket Yılmaz'ın dün yaptığı açıklamadan sonra, gerek TEKSİF tabanında yer alan binlerce işçi, gerekse Tekstil bu açıklamaya uygun düşen davranışı TEKSİF'ten beklemektedirler. TEKSİF yöneticileri, yaptıkları açıklamanın sorumluluğuna denk düşen eylem birliği önerimizi kabul etmeli, uzattığımız eli tutmalıdır.

Sayın Yılmaz'ın açıklamasında yer alan «sendikaların yasal yoldan birleşmeleri» görüşü ise ayrı bir konudur ve yetkili kurullarımız ayrıca üzerinde duracaktır. Şimdi üzerinde durmamız ve çözüme ulaştırmamız gereken konu, işverenlere karşı sözleşmelerde güç ve eylem birliğidir. Bu bakımdan TEKSİF Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın açıklaması kamuoyunu yanıltıcı niteliktedir. Bugünün yakıcı sorunu, 180 bin tekstil işçisinin çıkarlarını çok yakından ilgilendiren sözleşmelerdeki güç ve eylem birliği sorunudur. Sendikamız böylesine bir çabaya tüm gücüyle hazır olduğunu bir kez daha açıklar.»

İşçi Sözlüğü

Sendikalar sınıf savaşının örgütleridir

Sendikalar sadece kendi üyelerinin ekonomik demokratik kazanımlar elde etmesini ve bu kazanımların korunmasını sağlayan örgütler değillerdir.

Sendikalar işçi sınıfının nihai hedefine ulaşması için siyasi iktidarın ele geçirilmesi gerektiğini bilen ve sendikal mücadelesini siyasi iktidar mücadelesine bağımlı kılan örgütlerdir.

İşçi sınıfının siyasi iktidar mücadelesini esas mücadele olarak gören sendikalarımızın ise birer savaş örgütü olmaları kaçınılmaz zorunluluktru.

Eğer sendikalar, kendilerini işçi sınıfının siyasi mücadelesini öncü olarak alan birer savaş örgütü gibi örgütlenmemiş iseler siyasi mücadeleye katkıda bulunamazlar.

İşçi sınıfının ekonomik, ideolojik ve politik savaşı burjuvaziye karşı yaşamın her alanında kıyasıya sürmektedir. Bu savaşın içinde yer alan örgütler doğal olarak herhangi bir burjuva örgütlenmeden çok ayrı nitelikler ve yapı taşımalıdır.

Savaş örgütü olan sendikalar, merkezinden tezgah başındaki üyesine kadar çok güçlü bir iletişim ağına sahip olmalıdır. Merkezden gelecek bir talimat o anda bütün birimlere ve üyelere ulaştığı gibi, üyelerden ve birimlerden gelecek bir öneri ya da bir haber merkezde yankı bulabilmelidir.

Küçük ya da büyük her işyerini ya da iş birimini burjuvazinin saldırılarıyla her an karşı karşıya olan ileri hatlar, mevziler olarak düşünürsek; buralardaki işçilerin, burjuvazinin saldırılarına karşı hem ideolojik hem de pratik olarak donatılmış ve yetiştirilmiş olmaları gerekir.

Bu nedenle sendika merkezlerine büyük görevler düşmektedir. Hele Türkiye gibi ülkelerde, saldırıların olabildiğince yoğun olduğu ülkelerde merkezlerin görev ve sorumlulukları bir kat daha artmaktadır.

Öyleyse sendikaların herşeyden önce çok güçlü merkezlere ihtiyaçları vardır. Merkez kadrolarının işçi sınıfının bilimi ve deneyimleriyle donanmış, fedakâr öncüler olmaları zorunludur.

Sendika merkezlerinde yer alan bilinçsiz, deneyimsiz ve gevşek kadrolar, işyerlerinde ve birimlerde günboyu burjuvazinin saldırılarıyla karşı karşıya olan işçileri öncüsüz, yöntemsiz ve başı boş bırakacaktır. Onların bu mevzilerde sürekli mağlubiyetlerine ve moralsiz kalmalarına yol açacaktır.

Böylesi koşullar ister istemez işçiler içinde pasifizmi, boşvermişliği yaygınlaştırabilecek ve onların burjuvazinin kuyruğuna takılmalarını getirecektir.

Yine bu tür olumsuz koşullar işçi sınıfı içinde kendiliğinden gelme başkaldırmaların yanı sıra maceracı, sabırsız yöntemlerin ve bu tür yöntemleri savunanların güç kazanmalarına yol açabilecektir.

Nitekim Türkiye'deki sendikal harekete baktığımızda bu eğilimleri görebilmekteyiz. Ve son zamanlarda bu tür hastalıklı eğilimlerdeki yaygınlaşma da artmaktadır.

İşte bu olumsuzlukları gidermenin ve işçi sınıfının ekonomik hareketi ile siyasi hareketini birleştirmenin bir yolu da öncelikle sendika merkezlerinin, sendikaların birer sınıf savaşı örgütleri olduklarını kavramalarından geçmektedir.

Sendika merkezleri, sendikalarını sınıf savaşının örgütleri durumuna getirdikçe ve böyle bir örgütlenmenin gereklerini yaşama geçirdikçe; işçi sınıfının ekonomik ideolojik ve siyasi mücadelesi burjuvaziye karşı o ölçüde başarılı olacaktır.

Sendikalarımızı savaş örgütleri olarak yeniden örgütleyelim.

Adakobirlik 8. Olağan Kongresi yapıldı

Adakobirlik 8. olağan kongresi delegeleri kongreyi izlerken

Geçtiğimiz hafta Adana Belediye salonunda yapılan, kısa adı ADAKOBİRLİK olan Adana Köy Kooperatifleri Birliği 8. Olağan kongresi sonunda yeni yönetim kurulu oluşturuldu.

Divan Başkanlığını Köy-Koop Genel Başkan Yardımcısı Tuncer Elgüder'in yaptığı kongre olumlu bir hava içerisinde geçti.

Kongrede söz alan konuşmacılar genel olarak sağ-sosyal demokrasinin geçmişte uyguladığı yanlış politikalarını açığa vurdular. Sağ-sosyal demokrasinin, genelde demokratik halk kooperatifçiliğine, özelde Adakobirliğe karşı sekterce tavrını eleştirdiler.

Yeni kurulan AP azınlık hükümetinin gerici programı, getirmek istediği anti-demokratik yasa tasarılarını da eleştiren konuşmacılar, tüm bu gerici uygulamalara karşı tüm demokrasi güçlerinin birliğini dile getirdiler.

Kongreye katılan delegelerden Gökçayır Kalkınma Kooperatifi yönetim kurulu başkanı D. Mehmet Uludağ, yaptığı konuşmada, devrimci demokratik mücadelenin can alıcı noktası olan işçi-köylü ittifakının ve bu ittifakın gerektirdiği görevleri yerine getirebilmenin temel koşulu olarak köylülüğün örgütlenmesinin zorunluluğuna değindi. Uludağ daha sonra konuşmasına şöyle devam etti:

«Gerek teknolojik olanakları, kredi imkanlarını kullanma fırsatına sahip olmayan küçük üreticilerin zengin köylülerle rekabet edememeleri gerekse miras yoluyla toprağının giderek bölünmesi, küçük üreticilerin devreden çıkmasına, zengin köylülüğün ise tarım kapitalisti haline gelmesine neden olmaktadır. Artık kapitalizmin köylerdeki son sözü, geniş köylü kitlelerin yoksullaşması, bir avuç zümrenin daha da zenginleşmesidir.

Daha sonra Köy-Koop örgütlenme ve eğitim dairesi uzmanı ve Gökçayır kalkınma kooperatifi delegesi Ahmet Melek te yurdumuzda köylülerin toprak ağalarına karşı verdikleri mücadelelerden örnekler vererek örgütlülüğün önemini belirtti. Demokrasi mücadelesinde köylülerin en büyük yandaşının işçi sınıfı olduğuna değinen Melek, köylülerin mücadelesinin işçi sınıfı mücadelesi ile birleşmesi gerektiğine işaret etti. Ahmet Melek konuşmasını şöyle sürdürdü:

«İşçi sınıfımızın, biz yoksul köylülerin ve tüm emekçi halkımızın en büyük ve ortak düşmanı faşizmdir. Tekelci parababalarının en kanlı, en açık diktatörlüğü olan faşizm, bugün her zamankinden daha fazla başımızın belası olmaya devam etmektedir. Yüzlerce, binlerce insan faşist cinayet şebekelerince öldürülerek, kitleler korkutulup, sindirilmek istenmekte, böylece, bağımsızlık ve demokrasi mücadelemiz, hak ve özgürlüklerimizi genişletme mücadelemiz engellenmeye çalışılmaktadır.

Fakat boşuna umutlanıyorlar, egemen sınırların bu canice planları aramızdan birilerini katleden saldırıları sonuçsuz kalacak, ülkemizde faşizme geçit verilmeyecektir. Ekonomik, demokratik hak ve özgürlüklerimiz, uğrunda mücadele ettiğimiz mevzilerimizi santim santim savunacağız. Bunun için de gerekli en temel koşul olan ve işçi-köylü ittifakını esas alan Halk Cephesinin yaratılması çalışmalarına gerek örgüt, gerekse kişi olarak, canla başla katılmalıyız.»

Daha sonra alınan kongre kararlarında faşist cinayetler, yeni anti-demokratik uygulamalar protesto edilerek faşizme geçit vermemek için gereken her şeyin yapılacağı belirtildi. 141-142. maddelerin kaldırılması istendi. Demokratik halk kooperatifçiliğinin yiğit şehidi, emekçi köylülerin önderi, işçi sınıfı sosyalisti olan ve Akadobirliğin genel müdürü iken faşistlerce öldürülen Akın Özdemir'in öldürüldüğü gün olan 18 Aralık tarihinin bundan böyle her sene geniş toplantılar ve anmalarla «Demokratik Halk Kooperatifçiliği günü» olarak

Devamı s. 7, sütun 6'da

SANAT-KÜLTÜR-BİLİM

Mengü Ertel'in afişi...

Zeynep KARABEY

Mengü Ertel

«Yalnız başıma, kitlelere ulaşabileceğim bir sanat türü aradım uzun süre...» diyor. «Belki bir tür Don Kişot'luktu bu... Sonunda afişi buldum. Ya da afiş beni buldu.»

Yalnız başına kitlelere seslenebileceği bir yol, afiş. Üstelik öyle çelişkilerle dolu bir yol ki, kişi uzun uğraşlar, zorlu savaşımlar vermek zorunda, bu yolu tökezlemeden geçmek için.

Mengü Ertel bu uğraşın, afiş sanatının adamı. Can Yücel'in anlatımı ile, «Her yanı delik bir testinin gediklerine parmaklarını tıkaç edip, topluma su götürmeye çalışıyor...»

AFİŞ SANATI ÜZERİNE

Afiş, bilindiği gibi, özellikle çağımızda tüketimi hızlandırmak, kitleleri daha çok tüketmeye bir tür zorlamak için kullanılan bir araç. Öyle etkin bir araç ki, her gün binlercesi gözün ulaşabildiği her köşeye asılıyor, binlerce çift göz apayrı konuları beyne iletmek için ister istemez bunları görüyor. Oysa Mengü Ertel, afişi böylesi bir amaç için değil, doğru, yürekli mesajlarını kitlelere iletmek için kullanmak istiyor. Nasıl çıkıyor bu çelişkinin içinden?

«Afiş bir araçtır» diyor. «Hangi amaç için kullanılırsa, ona hizmet eder. Ateş gibi. Yararı da, zararı da kullanım alanına bağlıdır. Ben, yapmak istediğim ile bana yaptırılmak istenen arasındaki çelişkiyi her zaman yaşarım. Bu çelişkiden sağlıklı olarak çıkabilmek, yapmak istediklerimi yapabilmek için kendi kendime bazı yollar buldum. Örneğin, bana ısmarlanmamış olan afişler yaptım, hâlâ da yapıyorum. Bunların birçoğu basılmadı, duvarlara ötekilerle birlikte asılmadı. Ama yine de afişin yüklendiği işlevi yerine getirdiler. Öylesine getirdiler ki, yalnızca Türkiye'de değil, tüm dünyada yayıldılar, uluslararası bir alanda kendilerini, dolayısı ile beni duyurdular.»

Mengü Ertel, 1969 yılından bu yana hızlanan çalışmalarını toplu bir sergi ile ilk kez değerlendirdiğinde, bu sergi Avrupada ve Sosyalist ülkelerde büyük ilgi uyandırdı. Afişleri müzelerde yer aldı. Böylece tüketimi hızlandırma aracının, gerçek bir sanat yapıtı olarak kabul edilebileceğini Türkiye'den kanıtlayan önemli bir sanatçı oldu Ertel.

Afiş sanatı ile ilişkisinin başlamasını şöyle anlatıyor: «Uzun süre, tüm sanatlarla ilgilendiğim bir birikim süreci yaşadım. Özellikle kitleleri en çok etkileyen, o dönemde gençliğimi yaşayan sinema ilgimi çok çekiyordu. Ama sinemada başkalarına çok fazla bağımlı hissediyordum kendimi. Sonucu istediğim denli çabuk, tam istediğim biçimde ulaşmam olanaksızdı. Afişe işte böyle bir ruh durumu sonucu ulaştım.»

Bir afiş sanatçısı koca bir kitlenin karşısında yalnız bir kişidir. Üstelik Türkiye'de bu yalnızlık daha da belirginleşir. Yalnız afişi çizip bir yana bırakmak bir şey kazandırmaz sanatçıya. Yapıtının teknik hazırlıklarını tamamlamak, onu işlevsel bir hale getirmek de ona düşmektedir. Bu yüzden Mengü Ertel'in uğraşısı oldukça zordur. Çalışmasının onda ikisi afişi yapmaksa, onda üçü onun yayılabilir hale gelmesi, bir o kadarı dağılabilmesi, gerisi de yeni afiş alanları bulunmasıyla geçer. Kendi kendine yetmek zorundadır.

Ertel bu yüzden yine kitlelere seslenen, en genelgeçer sanatların afişlerini yapmayı yeğlemiş: Tiyatro ve Sinema. Afişin yaptığı konuların tanıtımı için bazen onun afişlerinden yararlanılmış. Tiyatroda en ünlü örneği Keşanlı Ali Destanı. Oyunun afiş ve dekorunu yapan Mengü Ertel, Keşanlı Ali Destanı'nın yurt dışı başarılarında da etkin olmuştu.

Ertel'in uluslararası başarılarına çok yakın tarihlerde bir yenisi katıldı: Moskova Olimpiyatları Afiş Yarışmasında Bronz Madalya yani üçüncülük ödülü. Atatürk Kültür Merkezi'nde İstanbul Devlet Tiyatrosu'nca düzenlenen «Sanat İnsanları» programında Mengü Ertel'i konuşan bir gurup sanatçı onu, «Pehlivan olmamasına karşın, Türkiye'ye Moskova Olimpiyatlarından ilk bronz madalyayı getirdiği için» kutladılar bile... Bu toplantının bir nedeni de, Mengü Ertel'in Devlet Tiyatrosu'nca sergilenen «Deli Dumrul» piyesinin dekor ve kostümünü yapmasıydı.

Moskova Olimpiyatları afişi, Ertel'in uluslararası alanda, sanat afişleri dışında aldığı ilk başarı ödülünü kazandırdı. Bir olimpiyat meşalesinin alevlerinden çıkan defne dalı var afişte. Ertel, bu yarışmaya katılması için Sovyetler tarafından Türkiye'den çağrılan tek sanatçı oldu. Çağrı üzerine hazırladığı afiş, dünyanın her yanından gelen 2 bine yakın afişle, uluslararası bir seçici kurul önünde yarıştı. Böylece üçüncü oldu. Afiş, olimpiyatlar sırasında dünyanın her yanında asılacak. Ertel, uzun yıllarını, emeğini, aşağı-yukarı tüm yaşamını verdiği afiş çalışmalarının en verimli sonuçlarından birini almış olacak böylece.

Mengü Ertel'den : Don Kişot, Pir Sultan Abdal

AFİŞ ÜZERİNE

Mengü Ertel'e, grafik sanatlar ve afiş üzerine düşüncelerini sorduğumuzda, özetle şunları söyledi:

«Afiş, tek bir amaç için yapılmalı. Herhangi bir amaçla yapılmış bir afiş, bir başka amaçla da kullanılabilirse, o afiş başarılı bir afiş değildir. Bakan, isteneni anlayabilmeli afişten. Kavramları genelden, özel görsel özelliklere başarılı biçimde indirebilmeli.»

Mengü'nün afişleri için, onu iyi tanıyan, yakın dostu Can Yücel şöyle bir tanımlama yapıyor: «Onlar, tersine dönmüş bir çığ gibidir. Koca bir çığın tepeden yukarı çıktığını düşünün: Küçüle küçüle bir çekirdek kalır ya... İşte Mengü, bir çığ kadar yüklü bir konuyu, çığın çekirdeği gibi özlü, dolgun bir anlatımla afişe sığdırıverir.»

Aziz Nesin ise aynı konuda, «Mengü'nün afişlerine bakan onları küçümseyebilir bile...» diyor, «Aman ne kolay şeyler, ben bile yaparım, diyebilir. İşte asıl güç olan, bu kadar basit anlatımı gerçekleştirebilmektir. Koca bir tiyatro yapıtını, bir çocuğun çizgileri gibi saf, yalın çizgilerle anlatabilmek, özetleyebilmektir.»

Mengü Ertel, sanatın, sanatçının gerçek yerini bulmak için uzun savaşımlar verdiği, vereceği bir ülkenin adamı. Ertel, üstelik bu ülkenin insanlarına yaygın bir sanat dalından seslenen bir sanatçı.

Mengü Ertel'in açtığı bu yol, bu ülkenin afiş sanatçılarının verecekleri savaşımda uzun bir süreci bir solukta geçiverdi. Ne mutlu Mengü'ye.

Çocuk Edebiyatında İdeolojik Derinlik

Seyyit NEZİR

Bitmekte olan 1979'un Çocuk Yılı olarak değerlendirilmesi çabalarının ne ölçüde somut sonuçlar getirdiği konusunda ilginç tartışmaların, seminer, araştırma ve çeşitli meslek dallarında, sanat dallarında açılan yarışmaların sonuna gelindiği söylenebilir. Çocuk Yılı dolayısıyle ülkemizde ve tüm kapitalist ülkelerde çocuklar adına gerçekleşen kazanımların neler olduğu, Çocuk Yılı'nın burjuvazinin elinde bir aldatmaca ve propaganda olanağı olarak kullanılmasına ne ölçüde izin verilip verilmediği, daha doğrusu bu olumsuzlukların etkisizleştirilmesinin sağlanıp sağlanamadığı değerlendirmeleri de bugünlerde daha bir yoğunlaşıyor.

Çocuk Yılı'nın sorunlara girmekte sağladığı yakınlık, sorunların en geniş kültürel çevrelerde ve emekçi ailelerin de ilgileriyle ele alınmasını kotarması yönünden genelde olumluydu, çabalarda da olumluluk ağır basıyordu. Sorunların en yaygın biçimde konu edildiği alanlar da daha çok TV ve edebiyattı denilse yeridir. Nitekim çocuk edebiyatındaki atılımlar üzerine yeni değerlendirmelerin başlamış olması bunun bir göstergesidir.

Çağımız, her alanda işçi sınıfı ideolojisiyle burjuva ideolojilerinin sıcak savaşa girdiği bir çağ olması nedeniyle, çocuk edebiyatı da ideolojik değerlendirmenin dışında kalamıyor. Edebiyatın çocuk üzerindeki eğitsel değeri, yazarın çocukla ilişkisi konusu, ideolojik yaklaşımlar içinde ele alınıyor, sorunların sergilenişine ve çözümüne ilişkin ayrıntılar, sınıfsal konumda temellendiriliyor. Çocuk edebiyatındaki başarı düzeyinin konulmasında başlıca ölçütler ideolojik oluyor. Çocuklara iletilen mesajın tutarlılık ve tutarsızlığı, en başta bu açıdan tartıya vuruluyor. Bunu yalnızca sosyalist eleştiri böyle yapmıyor, tüm ilerici-demokrat yazarlar ve edebiyatı çocuğun şartlandırılmasında önemli bir imkân olarak gören gericiler de böyle yapıyor.

Aslında bu ele alış, hiç de yanlış değil. Üstelik zorunlu. Yetişkinlerin, bin yıllara dayanan sınıflı toplum şartlanmaları, burjuva toplumunda daha ince yöntemlerle sürdürülen ideolojik baskı altına alma, yine ideolojik silâhların doğru biçimde kullanılmasıyle alt edilebilir. Gericiler, bu baskının sürdürülmesinde yeni yöntemler geliştirirken, elbette ilericiler de ilkin sağlam bir dünya görüşünün gerekliliğini kavrıyor, çocuk duyarlığına sağlam bir yaklaşımla eğilme çabası içinde oluyorlar.

Ancak, gerici şartlandırmanın izlerini çocuk beyinlerden silerken bu yönde niyetli olmak yetmiyor. Olumlu girişimler, bu girişimlerin dayandırılacağı toplumsal birikim ve doğru ideolojik verilerle ileri sonuçlar getirebilir. Aksi halde kaş yapayım derken göz çıkarmaktan kurtulunamıyor ve bu konuda haklı olarak ilerici çevrelerde de birtakım yakınmalar boy veriyor. Başka deyişle, gerici şartlandırmayı aşma çabası, sığ, derinliksiz yaklaşımlara yaslandığı takdirde, yeni şartlandırma arayışları geliştirmekten ileri gidemiyor. Oysa sorun, çocuğu kuşatan gerici ideolojik şartlandırmayı çocukla birlikte aşabilmek ve yerine konması gereken çocukla birlikte bulmak sorunudur. Ne var ki, bu doğrultuda pek de verimli olunamadığı açıktır ve yine yanlışlara açık yakınmaların da olumsuz temelini hazırlamaktadır.

Sorunu, çocuk edebiyatının hangi niteliği kazanması gerektiği sorununu, ideolojik bağlamdan uzakta ele alamayız. Çarpık kavrayış biçimleri getirmekten kaçınmak için ideolojilerden de kaçınmak gerektiği önerisi, gerçekte iyi niyet görünüşü altında, çocuk bilincine yöneltilen gerici saldırılar karşısında etkin bir edebiyat yaratılmasına hesaplı bir karşı çıkış olarak kalmaya, en azından tıkanmaya yol açacaktır.

Bir kere, en az yetişkinler kadar çocuklar da toplumun bütününün yaşadığı her türlü çatışmanın sıcağı sıcağına içindedirler. Sokağında, oturduğu apartmanda işlenen cinayetlerin acısını o da yüreğinin derinliklerinde duymaktadır. Katledilen, öğretmenidir, öğretmen babası, işçi ağabeyi, öğrenci ablası ya da komşusudur. En uzak olasılıkla, son derece yakınlık duyduğu kimi insanlardır, onlarla benzerlikleri olan kimselerdir. Hayat pahalılığı, ailenin her bireyinden daha çok onları etkilemekte, gelişmelerini önlemektedir. Küçük yaşlarda çalışma hayatının en acımasız koşulları altında cevheri sıkılıp posası çıkarılmakta olan da yine onlardır, onlar da bir grev olayından dolaysız etkilenmektedir. Babası Ülker'de işçi olan çocuk, daha önce severek yediği bisküvilere, babası ve arkadaşları işten atıldıktan sonra tiksintiyle bakmaktadır. Bakkal amcasına bunları satmamasını söylemektedir. Okul arkadaşlarından Ülker yememesini istemektedir. Öbür öğrencileri etkilemektedir. Dahası, öğretmenine bu konuda sorular sormakta, işçilerin mi, yoksa patronun mu haklı olduğu konusunda, beslenme saatinde açıklama yapmasını istemektedir.

Sorun, işte bu ortamda gelişen çocuk bilincine nasıl yol açıcı olunacağıdır. Çocuk, kaçınılmaz olarak birtakım sloganlarla, nefret duygularıyla içiçe girmektedir. Bunların doğru bir açıklaması ve güncel yaşantıdan sağlanan birikimin en kalıcı düzeyde edinilmesi yazarın başlıca işidir. Ancak bu işi, şematik olaylarla, gerçek dışı ayrıntılarla kotarmaya kalkışmak, çocuğu kendi arayışlarından koparacaktır. Tehlikeli olan da budur. İlerici yazar, çocukları çevreliyen toplumsal olayları bir bütünsellik içinde, gerçek hayatın sıcak, canlı ilişkileri içinde görüntülemeyi başardığı ölçüde, çocuk, bilincine çıkarabileceği şeyleri kendisi bulacaktır. Gerekli olan da budur. Elbette hayat sloganları dayatacaktır. Çünkü anlatılanlar, güncellikle içli dışlı olduğu ölçüde güvendirici, inandırıcı ve sağlıklı olacaktır. Ama sloganlardan yola çıkarak bir eser ortaya koymak, yaratıcılığı körelteceği gibi, daha önemlisi, gerçeklikten kopuk kalacaktır. Oysa hayattan sloganlara gitmek asıldır. Çocuğu şematik olmaktan, hazırcılıktan kurtaracak olan, ondaki yaratıcılığı derinleştirecek ve hiçbir yerde okumadığı sorunları belirlemekte ve çözümünü araştırmada sürekli bir çabaya itecek olan da budur.

Doğrusu, bu tutarlı yaklaşımı, bazen edebiyata bütün hayatını vermiş yazarların örneklerinde de göremiyoruz. Hele insanların yerine hayvanların konduğu masal tarzındaki ürünlerde çoğu kez yanlışa düşmekte, belli bir şemadan yola çıkıldığı için, gerçeklikle yer yer uyuşmayan sonuçlara varılabilmektedir.

Yaşar Kemal'in ünlü kitabını okuyan bir çocuk, belli bir okuma ve düşünme alışkanlığı kazanmışsa, öğretmenine şu soruyu yöneltebilmektedir: «Ama bu bir masal değil mi öğretmenim? Karıncalar filleri hiçbir zaman altedemez değil mi? Hem karıncalar insan gibi düşünemezler ki!»

Gerçekte masal, Yaşar Kemal'in de açıkladığı gibi, yalnızca çocuklar için değil, yetişkinler için de gerekli bir türdür. Ama ne zaman? İnsanların masala gereksinimlerinin olduğu, hayatı açıklamada masalın da bir işlev gördüğü çağlarda...

Oysa çağımızın yetişkinleri gibi çocukları da, hayatı dolaysız kavrayan, gerçekliği iç ve dış görünüşleriyle olduğu gibi yansıtan, somut bir edebiyata ihtiyaç duymaktadır. Bilimin ve gerçeklerin bilincte asıl belirleyicilik niteliğini kazandığı bir çağda, başka tür bir tepki beklemek de yanılgıdır zaten.

Üstelik, toplumsal olayların hayvanları kişileştirerek anlatıldığı hikâyelerde, çocuğun bilimsel olarak açıklayamadığı, ama sezdiği bir çarpıklık da kendini gösteriyor: Hayvanlar arasındaki çelişkiler, büyük balığın küçük balığı yutması biçiminde ortaya çıkar. Bu bir doğa kanunudur. Yani karıncaların, insan bilinci edinerek filleri yenmesi olanaksızdır. Üstelik, karıncalarla filler arasındaki çelişki, ikisinin de bilincinde olmadığı bir olaydır, doğanın yok edemiyeceği bir durumdur. Oysa toplumdaki çelişkilerin ortaya çıkışları ve çözülüşleri tarihsel, insanî bir nitelik taşır. Bu çelişkiler, çözülebilir, yok edilebilir çelişkilerdir. Sınıf çelişkilerini toplumsal olayları, hayvanları kişileştirerek anlatmakla çocuğa çok daha kolay götürüldüğü sanılan bilinç, gerçekte son derece tıkanık olmaktadır. İlk bakışta kısa yoldan bir çözüme varan çocuk, uzun vadede umutsuzluğa, boş vermişliğe yönelmektedir. Kafasında, sınıf mücadelesinin de hayvanlar arasındaki türsel mücadeleye benzediği gibi bir şema çakılıp yer etmektedir. Hayat, türler arasındaki mücadelenin yok edilemediğini her gün biraz daha açık biçimde önüne serdikçe, toplumsal hayatta da büyük balığın küçük balığı yuttuğuna inanmakta, yada bu yerleşmiş yanlışı atmakta sıkıntı çekmektedir.

Gerçekte, köy, kent, iş ve okul hayatında öylesine canlı, onu yakalayıp gerçeğin derinliklerine götüren öyle olaylar yaşanıyor ki, anlatılmadan edilemiyecek olan bunlardır. Bunları anlatmak, hem çocuğu son derece gereksiz çelişkilerden kurtaracak, hem de ona daha dolaysız bir bilinç götürülmesini sağlayacaktır.

Yazarı, gerçekte uydurma olaylar anlatmaya ve belli bir şemadan yola çıkmaya zorlayan şey, yeni toplumsal ilişkiler sürecinin büyük ölçüde dışında olması, onları derinliğine algılıyamamasıdır. Ama yazara düşen bu, eksikliği gidermektir. İşin kolayına kaçmak değildir. Yoksa sonuç, bilincin çarpık gelişmesine yol açmak gibi bir sakınca getirdiği gibi, yayınevi tekellerinin ticarî kaygılarına hizmet etmeye ve çocukların okuma tutkusunun da bu amaçlara peşkeş çekilmesine varacaktır. Kaçınılmaz olarak buraya varacaktır.

Sorun, çocuk bilincinde gerçek ideolojik derinliği yaratmaktır. Bu ise, kolaycılıktan kurtulmakla olanaklıdır. Herseyden önce, çocuğa saygı duymak ve ona karşı sorumlu davranmakla olanaklıdır.

Çocuk edebiyatı yönünden oldukça verimli bir yıl yaşandığı söyleniyor. Ancak bu verimliliğin, sağlıklı ilkeler temelinde yapılacak bir toplu değerlendirme sonucunda, gerçekte sayısal bir verimlilik olduğu, nitel değerin cılızlığı ortaya çıkacaktır.

Yazar herşeyden önce kendisini bilinçlendirmek zorundadır Çocuklar da bunu istiyor: Daha çok sorumluluk, daha doğru deneyler, daha doğru saptamalar ve daha az kazançı İlerici yazar, çocukların sesine kulak vermelidir.

EKONOMİ

Enerji sorunu mu Kapitalist sistemin bunalımı mı?

İran'daki Amerika Birleşik Devletlerinin büyükelçiliği baskını yazımızı yazdığımız şu ana kadar sürüyordu. Humeyni öğrencilerin bu eyleminin Devrim Konseyi tarafından desteklendiğini ve devrik Şah geri verilene kadar süreceğini açıklamasından bu yana geçen 15 gün zarfında, bölgede barışın giderek tehlikeye düştüğü önemli günler geçti. Uluslararası durumda, İran'la ABD'nin savaş haline geldiği, Birleşmiş Milletler Güvenlik konseyinde konuyla ilgili olarak yapılan toplantı geçen günlerin en önemli olaylarıydı kuşkusuz. Ama bunun da ötesinde Humeyni'nin Birleşik Devletlere petrol sevkiyatının durdurulması tehdidinin yanında, petrol satışlarından dolar kabul edilmiyeceğini açıklamasıydı. Bu açıklamanın akabinde dünya borsalarında ABD dolarının değer kaybettiği yeniden gözlendi.

Dikkat ediniz, sadece tehditle dolar değer kaybediyor! Ya olay somutlanırsa? Üstelik konu yalnız İran'ın öznel durumundan kaynaklanmıyor. Konunun bir yanında Filistin meselesi yatıyor. Petrol ihracatçısı ülkelerin bu konuda petrolün silah olarak kullanılması kararı Suudi Arabistan da dahil olmak üzere tüm arap topluluğu tarafından kabul edilmiş durumda. Yani daha açık olarak söylersek bu ülkeler Filistin meselesinin halli için petrol satışlarından şimdiye kadar ödeme aracı olarak kabul ettikleri doları kabul etmiyebilirler! Nitekim Cezayir İran'ın bu tavrını olumlu karşıladığını, doların egemenliğine son vermenin gerektiğini belirtmiştir. Bu durumun gerçekliliği vede uygulanabilirliği dünyayı fazlasıyla etkilediği bilinen enerji bunalımından daha az önemli değildir.

Enerji bunalımı, dünyadaki birincil enerji kaynaklarının (petrol, kömür, hidrolik vs.) «hızla tükenmeye gidişi» nedeniyle doğmuş değil. Başta Birleşik Devletler olmak üzere tüm ileri kapitalist ülkelerin enerji kaynaklarının tükenmesi hiç değil. Çünkü bilinen petrol ve kömür yataklarının büyük bir kısmı bu anılan ülkelerde. Diğer yandan, kapitalist dünyadaki genel enflasyondan etkilenmemek için petrol üretimini azaltma eğilimi gösteren OPEC (Petrol ihracatçısı ülkeler) de değil. Çünkü bu ülkeler petrol üretimini azaltma kararı almış değiller. Ya nedir, dünyayı ve ülkemizi son derece etkilediği belirlenen enerji bunalımı? Prof. Dr. Türkkaya ATAÖV'ün belirttiği gibi; «... Onların enerji bunalımı sözcükleriyle anlatmak istedikleri şey, gerçekte enerjinin asıl denetimine ilişkin olarak sermayeci toplumun başına sarılmakta olan bir bunalımdır.» (Politika, 12 Kasım, 1979) İran devrimi ile birlikte, bölgedeki denetimini elinden kaçırdığı anlaşılan Amerika Birleşik Devletlerinin statükoyu korumak amacıyla sanki Elçilikte mahsur kalmış Amerikalılar yüzünden İran'la savaş durumuna gelmiş gözüküyor!

Bu yüzeysel gerekçenin altında yatan yalnız başına ABD nin içine düştüğü söylenen enerji bunalımı değildir kuşkusuz. Belki de fazlasıyla «Kapitalist Sistemin Mali Krizi»dir. Yani doları rezerv para olması yüzünden ve petrol üreten ülkelerin ellerinde biriken dolarların eski hızıyla kapitalist sistemin mali merkezi olan IMF (Uluslararası Para Fonu) yerine onun dışında Euromarketlere akması mevcut bunalımın kontrolden çıkmasına neden olmaktadır. Buna ilaveten petrol satışlarında doların kabul edilmemesi, onun yerine yeni bir rezerv para yaratılana dek sağlam paraların alımının zorlanması kapitalist sistemi içinden çıkılmaz bir duruma itmektedir.

Kapitalist dünya para sisteminin bunalımının nedeni nasıl İran'ın almış olduğu karar olamazsa, Amerika Birleşik Devletlerinin İran'daki büyükelçiliklerinin basılması nedeniyle İran'a müdahalesi gerekçe olamaz. Ama gözlenen odur ki, ABD doların hakimiyetini korumak için başta İran olmak üzere tüm petrol üreten Arap ülkelerine gözdağı vermek için girişimlerini arttıracağa benzemektedir.

Eflasyon nedir?

Türkiye'de en çok sözü edilen konulardan biri de enflasyondur. Hükümetler adını ne koyarlarsa koysunlar, halkımızın «pahalılık» dediği olay, kapitalizmin bir hastalığıdır. Sosyalist ülkelerde enflasyon olmaz.

Kısaca, piyasadan aldığımız ihtiyaçlarımız için ödeyeceğimiz para miktarı yükseliyorsa enflasyon var demektir. Gelirleri sabit olan işçiler ve emekçiler için enflasyon, daha kötü yaşamak anlamına gelir.

Kapitalistler işçi ve memur ücretlerindeki artışı, büyük bir yüzsüzlükle, enflasyona sebep olarak gösterirler. Yani, onların dediğini doğru sayarsak, emekçilerin kendi kendilerini yoksulluğa ittiklerine inanmış olacağız!

Halbuki enflasyonun ücret ve maaş artışlarıyla bir ilişkisi yoktur. Enflasyon bunlardan bağımsız olarak doğar ve gelişir. Ama, ortaya çıkan enflasyonun ücret ve maaşlar üzerinde önemli etkileri vardır ve enflasyonla ücretlerin ilişkisi de bu düzeydedir.

Enflasyon, kapitalist toplumda, devletin mahkûm olduğu bir uygulamadır. Herkes bilir ki, para basmak yetkisi devletin elindedir. Devlet, giderlerini karşılıyabilmek için iç ve dış borçlanmalara girmiştir. Bu borçlarını ödiyemediği zaman para basma yolunu seçer. Devlet bütçesi açık vermiştir. Ücret ve maaşlara ödiyecek para kalmamıştır. Devlet yine para basar ve ödemelerini yapar.

Bunların yanında, üretime dönük olmayan devlet yatırımları vardır. Bazı yatırımlar ya hiç üretim sürecine girmezler, ya da yıllar sonra girerler. Boğaz köprüsü, baraj, uzun yıllar süren inşaatlar gibi. Bunlar için gerekli olan harcamaları devlet, yine para basmak yoluyla karşılar. Basılıp piyasaya sürülen bu paraların karşılığı olarak, piyasada bir mal artışı veya üretim artışı sözkonusu olmamıştır.

Buna, devletin toplum yararına olmayan harcamalarını da eklemek gerekir. Silah üretimine harcanan paralar bu türdendir. Piyasada dolaşan mal miktarı sabit kalmış, buna mukabil dolaşımdaki para miktarı artmış ise, o zaman olan şudur:

Diyelim piyasada dolaşan 100 lira ve 200 yumurta vardır. Paranın da devir hızı 4 tür. Yani, 200 yumurta için 400 (100x4) lira. Bu durumda bir yumurtanın fiyatı 2 liradır.

Devlet, borçlarını, ücret ve maaşları ödemek için piyasadaki 100 lirayı iki katına çıkarsa. Paranın devir hızı da aynı kalsa. Mallar da artmadığına göre; yeni durumda; 200 yumurta için 800 (200x4) lira olacaktır. Bir yumurtanın fiyatı 4 lira olmuştur artık. Üstelik bütün bunlar, malların değerinde hiç bir artış olmaksızın, fiyatları yükselerek olmuştur.

Parayı işçiler ve memurlar basmadığına göre, enflasyonun sebebi ücretler ve maaşlar olamazlar. Ama, enflasyonun yükünü onların çektiği doğrudur. Buna mukabil enflasyon, kapitalistlerin kârlarını artıran bir olaydır. 1978 ve 1979 yılları enflasyonun en yüksek olduğu yıllar, aynı zamanda kapitalistlerin kâr oranlarının en üst düzeye vardığı yıllar olmuştur.

Bu nedenle, kapitalistlerin, enflasyona sebep olarak ücret ve maaş artışlarını göstermeleri kolayca anlaşılabilir. Onlar, emekçilerin yaşadığı yoksulluğun sebebi olarak, yine emekçilerin kendisini göstermekle, kendi içyüzlerini gözlerden saklamaya çalışırlar.

Ücretleri ve maaşları kısmak yoluyla enflasyonun hafifletileceğini ileri süren burjuva görüşler de bütünüyle safsatadır. Bu yoldan olsa olsa, kapitalistlerin kârları yükselebilir. Çünkü, daha az gelir, emekçiler için daha az mal satın almak demektir. Böylece, enflasyon sayesinde talebi azaltmak ve düşük üretime uygun bir düşük talep ortamı yaratmak mümkündür belki ama, bu mevcut üretim kapasitesinin altında bir üretim demektir. Duran fabrikalar, çoğalan işsizler, düşük talep ve yavaş yavaş birikmeye başlayan stoklar. Yani kapitalizm için ağır bir hastalık.

Kapitalistler buna da razı değildirler. O halde, hem enflasyona karşı görünmektedirler, hem de enflasyonu gidermek için alınacak tedbirlerin yaratacağı sonuçlara razı olmamaktadırlar. Bunun için, her zaman bir açmazdadırlar ve enflasyonist ortamı kendileri için çok daha elverişli bulurlar.

Gerçi enflasyondan rahatsız olan kapitalist kesimler de yok değildir. Bunlar çoğunlukla, tekelcilerin dışında kalan küçük ve orta büyüklükteki kapitalist işletme sahipleridir. Hızlı enflasyon, hammaddelerin fiyatlarını da artıracağı, üretimde kullanılan diğer girdilerin fiyatları da yükseleceği için, bu kesim kapitalistleri, enflasyon dönemlerinde tekelcilere yem olurlar.

Bu nedenle, hızlı enflasyon, daha hızlı bir tekelleşme demektir.

Kapitalizmin enflasyonist tahribatlarına karşı işçilerin ve emekçilerin grevli, toplusözleşmeli sendika haklarından ve grevlerinden başka silahları yoktur. Her ne kadar ücret ve maaşlardaki artış, emekçilerin omuzlarına enflasyonun yüklediği külfeti yoketmez ise de, nisbeten azaltabilir ve yoksullaşmanın hızını yavaşlatabilir.

Demirel hükümetinin baş görevlerinden biri, hızlı enflasyona dur demektir. Tekelciler de bunu ister görünmektedirler. Ama çare olarak, işçi ücretleri dondurulsun, memur maaşları artırılmasın isterler.

Tekelcilerin bu nasihatlarına en erken uyanlar da, her zaman faşistler ve gericiler olmuştur.

Türkeş'in ücret ve maaş artışlarına karşı çıkması (küçük kurultay konuşması) şimdi daha iyi anlaşılmıyor mu?!

Gerçek Sahibi: Ali Kar, - Sorumlu Müdür: Hamit Çaylı, Adres: Başmusahip Sokak Tan Apt. 10/11 Cağaloğlu - İstanbul Tel: 28 27 41 Ankara Bürosu: Kızılırmak Caddesi, Kızılırmak Apt. 36/5 Yenişehir, Tel: 17 28 70 Dizgi: Kitle Gazetecilik Matbaacılık A. Ş Baskı: Hürriyet Ofset Tesisleri 10 Aralık 1979, s. 7

Hüseyin Gürcan'ı kaybettik

Baştarafı s. 1'de

lerinde sosyalist gençlik ve demokratik öğretmen hareketinde de görevler yapmıştı.

Daha 15-16 yaşlarında demokratik gençlik mücadelesine katılan Hüseyin Gürcan daha sonra yüksek öğrenim için geldiği İstanbul'da TİP Beşiktaş ilçesinde üye olarak çalıştı, SGÖ'nün İstanbul'daki çalışmalarına katıldı.

12 Mart faşist rejimi gelince, faşist diktanın hüküm sürdüğü günlerde, Hüseyin Gürcan, işçi sınıfımızın politik ve sendikal mücadelesinin saflarında, sonsuz fedakarlığı ve enerjisiyle yerini aldı. Kendisi üniversitede felsefe ve sosyoliji öğrencisi olmasına rağmen, aynı zamanda fabrikalarda işçi olarak üretime girdi ve bilfiil proletaryanın içinde başarılı bir örgütleyici ve ajitatör olarak görev yaptı.

Bu dönemin sonlarına doğru DİSK'e bağlı Basın-İş sendikasında organizatör olarak profesyonel sendikacılığa da başladı. Böylece, işçiler arasındaki politik bilinçlendirme ve örgütleme mücadelesini, aynı zamanda sendikal hareket içindeki görevleriyle bütünleştirdi.

Kitle Gazetesi'nin ilk çıktığı haftalarda gazetenin Adana bürosunu açan Hüseyin Gürcan önce TSİP Adana il örgütünün kuruluşuna öncelik eden çalışmaları yürüttü ve Adana örgütünün ilk başkanlığını üstlendi. Oradaki görevini tamamladıktan sonra TSİP İçel il örgütünü kurdu ve uzun süre TSİP İçel il başkanı olarak örgütlü mücadelesini sürdürdü. TSİP İçel'de bu denli güçlü ve yığınsalsa, bu denli çok sayıda proleter üyeye sahipse, bu olguda kuzkusuz ki, Hüseyin Gürcan'ın önemli bir payı vardır.

Hüseyin Gürcan, İçel il başkanı olduğu dönemde, TSİP Kurucular Kurulu tarafından Parti tarafından Parti Genel Yönetim Kuruluna seçildi.

İçel'deki görevini tamamladıktan sonra İstanbul'da görevlendirilen Hüseyin Gürcan kısa bir süre için Trakya bölgesinde ve Edirne il örgütünde çalıştı. O sırada yapılan Birinci Parti Kongresinde Hüseyin Gürcan yeniden GYK üyesi olarak seçildiği zaman, kendisi Edirne'de cezaevindeydi.

Hapisten çıktıktan sonra, İstanbul Bakırköy ilçe başkanı olarak görev yapan Hüseyin Gürcan, işçi örgütlenmesindeki büyük maharetini ve başarısını bu görevde de gösterdi. Gürcan daha sonra İstanbul İl yönetim kuruluna getirildi.

O sırada yüksek öğrenimini tamamlayan Hüseyin Gürcan, öğretmenliğe başladı ve gerek demokratik öğretmen hareketinde, gerekse sosyalist gençlik örgütlenmesinde hizmet gördü.

Faşist cinayet şebekelerinin Eğitim Enstitülerinde kazan kaldırdıkları, CHP iktidarının ise TÖB-DER'li öğretmenleri bu okullarda faşistlere karşı ateş hattına sürme politikası izlediği dönemde, Bursa Eğitim Enstitüsünde öğretmen ve idareci olarak görev alan Gürcan, orada faşistlerin birinci boy hedefi oldu. Nitekim faşistlerin okul kapısında kendisine karşı öldürmek amacıyla giriştikleri saldırı eylemini, yanındaki genç sosyalist arkadaşları ile püskürten Hüseyin Gürcan, bu olayın soruşturması için ifade vermeye gittiği savcılıkta, Mersin il başkanıyken hakkında açılmış olan bir siyasi davadan dolayı tutuklanarak cezaevine konuldu. Cezaevinden tahliye olduktan sonra askerliğine karar alınan Hüseyin Gürcan, yedek subay oldu.

Hüseyin Gürcan, terhisine yirmi gün kala orta kulak iltihaplanması nedeniyle Gümüşsuyu hastahanesine yattı. Ameliyattan sonra, iltihabın beynine yayılması nedeniyle hastalığın menenjite dönüşmesiyle, 5 Aralık sabahı komaya girdi, aynı akşam öldü.

Bu acı ve talihsiz olay meydana gelmeseydi, Hüseyin Gürcan, yirmi gün sonra terhis olunca, Partisi'nin kendisine verdiği görevle, profesyonel Parti kadrosu İstanbul İl sekreterliğine getirilecekti.

Hüseyin Gürcan'ın cenazesi 6 Aralık günü hastahaneden alınarak, Parti genel merkezine getirildi. Daha sonra kolluk kuvvetleri genel merkeze gelerek tabutu aramak istediler. Uzun süren tartışmalardan sonra, tabut yeniden hastahaneye götürüldü, orada açıldı ve nihayet akşam geç vakit yola çıkarıldı, ertesi gün Senirkent'de çok sayıda Partili mücadele arkadaşının ve ilçedeki ilericilerin katıldığı bir törenle toprağa verildi.

TSİP Merkez Yürütme Kurulu üyesi Veli Gürcan'ın kardeşi olan Hüseyin Gürcan, 30 yaşındaydı ve ölümünden on gün önce bir çocuğu dünyaya gelmişti.

TSİP Genel Merkezinin aranması kınandı

Baştarafı s. 1'de

hiç kimse böyle bir emrin sorumluluğunu üstlenmediği halde, Parti binasına giren emniyet görevlileri içinde silah arayabilecekleri gerekçesiyle mühürlü olan tabutu açmak istemişlerdir. Böylece tüm parti yöneticileri saatlerce mahsur tutuldukları sonra görevliler tabutu alıp tekrar hastahaneye götürmüşlerdir.

Polis görevlileri tuttukları zabıtta Parti'de bir suç unsuru bulunmadığını belirtmişler, ancak tabutun hastanede açılması için bu kez sıkıyönetim savcısının ve askeri doktorların gelmesi beklenmiştir. Sonuçta, bütün bir günü alan bu işlemlerden sonra cenaze gece yarısına doğru yola çıkarılabilmiştir.

Bu uygulama tümüyle antidemokratiktir. Bir siyasi partinin genel merkezini basmak, defin ruhsatı ve tüm resmi belgeleri tamam olan ve yola çıkarılmak üzere bulunan cenazeye sorumsuzca saygısızlıkta bulunmak ve neticede hiç bir şey olmamış gibi, bütün bu anti-demokratik kısıtlamaları uygulayanlar kendileri değilmiş gibi çıkıp gitmek, bu suretle Genel Başkan ve Genel Sekreter dahil tüm TSİP yöneticilerinin hiçbir gerekçeye ve yazılı emre ya da yasaya dayanmadan saatlerce mahsur tutmak davranışını kınıyoruz.

Günde sayısız cinayetler işleyen faşist terör çeteleri ellerini kollarını sallayarak gezerken ve faşistlerin hedefleri arasında TSİP yöneticileri de bulunurken, kolluk kuvvetleri faşist teröristleri yakalayacakları yerde Anayasa'nın tanıdığı haklardan yararlanan ve demokrasiyi savunan bir partiye gerekçesiz ve dayanaksız olarak suçlu muamelesi yapmaktadırlar.»

Aydoğan Gezer, bu uygulamayı Demirel yönetimi ile birlikte sıkıyönetimin şiddetlendirilmesi çabalarının bir parçası olarak nitelemiştir.

3. MC okulları faşistleştirme

Baştarafı s. 1'de

ricilik cephesinin cenneti yapmaktır.

İşbaşına geçen yeni MC'nin ilk uygulamalarından, gençliğin başlıca boy hedeflerinden birisi seçildiği açıktır.

Önceki hükümet döneminde atamaları yapılan öğretmenlerce öğretmenin yeniden eğitimden geçirileceği haberinin ardından, şimdi de üç yıllık eğitim enstitülerinde hızlandırılmış eğitim durdurulmuş bulunmaktadır.

Binlerce eğitim enstitüsü öğrencisinin öğrenim özgürlüğünü ve can güvenliğini yok etmeye yönelik olan bu karar, hiç bir yasal gerekçeye dayandırılamaz. Hızlandırılmış eğitimin durdurulması, eli kanlı sicilli faşist katillerin bu okullara yeniden yerleştirilmesini kolaylaştırmak için alınmış bir karardır. Gerçek amacı apaçık sırıtan bu kararın arkasından, çeşitli saldırı ve cinayetlere katıldıkları için okuldan atılmış bulunan faşistlere yeni bir «hak» verilmesi, af ilan edilmesi gelecektir.

Üç yıllık eğitim enstitülerinde eğitimin durdurulması, okulların faşistleştirilmesi harekatının bir adımıdır. Bu konuda, gerici-faşist işbirliği çok yönlü bir hazırlık içerisinde bulunmaktadır. Eski MC hükümetlerinin «Komando Ayvaz» namıyla ünlü öğretmen okulları genel müdürü faşist Ayvaz Gökdemir, Milli Eğitim Bakanlığı'nda «Görev başında»dır. Bundan başka, Milli Eğitim Bakanlığı'nın diğer önemli genel müdürlüklerine de yine MHP'li kişilerin getirilmesi beklenmektedir.

Böylece, okulların faşistleştirilmesi için, öğrenci gençlik üzerinde karanlık planların uygulanmasına başlanmış bulunmaktadır. Bu durumda, halk düşmanı MC'nin saldırılarını boşa çıkartmak için tüm demokrasi güçlerine görevler düşmektedir. Öğrenci gençliğin demokratik birliğinin sağlanması her zamankinden daha acil bir görev olarak karşı dayatmaktadır. Ülkemizi, faşist diktatörlüğe götürmek isteyen tekelci sermaye ve gericilik cephesi, ancak ve ancak, demokrasi güçlerinin aralarında kapsamlı bir siyasal işbirliği oluşturmaları ve anti-faşist cephenin kurulmasıyla yenilebilir.

Örgütümüz, okulların faşistleştirilmesine yönelik son yasa dışı uygulamaları şiddetle kınamakta ve tüm demokrasi güçlerini görev ve sorumluluklarını yerine getirmeye çağırmaktadır.

Stokçulara

Baştarafı s. 1'de

uygulaması yapılmaması stokçuların milyarlar vurmasının amaçlandığını gösteriyor.

Çimentodan sonra başka temel mallara da zam gelmesi kaçınılmaz görülüyor. Yapılan ve yapılacak zamların zincirleme bir şekilde bu temel malları kullanarak üretilen başka mallara sirayet edeceği ve zaten çok ağırlaşan geçim şartlarının daha da ağırlaşacağı şimdiden belli. Zam kervanından stokçular milyarlar vururken emekçiler daha da yoksullaşacak. Zaten sömürü düzeninin genel ve MC iktidarlarının özel karakteri budur.

İRAN

Baştarafı s. 1'de

mlı bu maceraya kalkışmasını engelleyecektir. Emperyalizm herşeyi göze alıp müdahale ettiği takdirde ise mutlaka ama mutlaka unutulmaz bir ders daha alacak ve İran topraklarından bir daha girmemek üzere, işbirlikçileriyle birlikte sökülüp atılacaktır.

DGM'lere

Baştarafı s. 3'de

Eylül'de Ankara'da yapılan mitingde, DGM'lerin yasallaşmasına izin verilmeyeceği bir kere daha gösterildi. Demirel hükümetinin o zamanki girişimi, başladığı yerde bitti.

Böylece, demokrasi mücadelesinde bir dönemeç daha yaşanmış ve kararlı sınıf güç birliğinin direnci, burjuvazinin gerici bir saldırısını püskürtmüştü.

1976 Eylülünün demokrasi açısından çıkaracak ilk dersi, daha o zamandan çıkarılmıştı. Demokrasi mücadelesi, emekçi sınıf temeline oturtulabildiği, işyeri birimlerinde harekete geçirilebildiği zaman başarılı olabilir, sonuç alabilirdi.

Bu ders bugün de geçerlidir.

Demirel, demokrasiyi boğacak bir program hazırlamıştır. Şimdi bu programın maddeleri bir bir uygulamaya koyulmaktadır. İşe Devlet Güvenlik Mahkemelerinden başlıyor. İşverenleri memnun edebilmek için, öncelikle iş yapanların susturulması gerekir!

DGM'lere karşı, geçmişin deneyi üzerinde yükselteceğimiz bir mücadeleyi bugünden örmek zorundayız. Harekete geçirebileceğimiz bütün emekçi sınıf güçlerimizi, örgütsel bir öncülükle mücadeleye hazırlamalıyız. Bu mücadeleyi, işyeri birimlerinde olgunlaştırmalıyız. En etkin direniş biçimlerine ve başarılı sonuçlara ulaşabilmek için, demokrasi güçlerinin programında hükümet programının karşıtı yer almalıdır: DGM'lere geçit yok!

Kampuçea halkı emperyalizmin oyunlarını bozacaktır

Kampuçea halkı zor günleri aşıyor, yaralarını sarıyor. Maocu Pekin yönetiminin Pol-Pot Leng Sary döneminin hunhar cinayetleri ve ülkeyi içine sürükledikleri toplumsal ve ekonomik çöküntünün Kampuçea halkına bıraktığı lanetli mirasın temizlenmesi çalışmaları sürüyor.

Pol Pot yönetiminin vahşetini sergileyen izler henüz kapanabilmiş değil. Nüfus fazlasını ortadan kaldırmak gerekçesiyle Kampuçea halkının yüzde 25'i Pol Pot ve yandaşlarının acımasız yöntemlerine kurban olmuş bulunuyor. Bir yandan kitlesel imha yoluyla diğer yandan aileleri parçalayarak nüfusu tam bir kırıma uğratan Pol Pot yönetiminde 1975-78 yılları arasında doğum oranı hemen hemen sıfıra inmiştir. Ve bugün Kampuçea'da dört yaşından küçük çocuklar parmakla sayılacak durumdadır.

İlkokul sonrası öğrenime sahip insanların yüzde 80'den fazlasının kıyıma uğramış olması Pol Pot yönetiminin çağdışılığına bir başka örnektir. «Kafası çalışan» herkese karşı yoğun bir düşmanlık sürdürülmüş ve okur yazar olmayanların oranı yüzde 93'e ulaşmıştır. Devrimci halk güçleri zafere ulaştığında kendilerine yalnızca 6 doktor, 20 kadar öğretmen kalmıştı ve tek bir mühendis dahi yoktu.

Yalnızca eğitim alanında değil sağlık ve beslenme alanında da vahşet sahnelenmiştir. Pol Pot yönetiminden geriye hastahane denilebilecek tek bir sağlık kuruluşu kalmamıştır. İlaçlar imha edilmiş, her türlü sağlık bakımı en ilkel koşullara terkedilmiştir. Öte yandan açlık alabildiğine yaygınlaşmıştır. Ülke koşullarına göre günlük kalori ihtiyacının 1100 kalorinin hiç bir şekilde altına düşmemesi gerekirken, Kampuçea'da bu miktar 450 kaloriyi aşamamıştır. Bunda Pol Pot ve yandaşlarının «nüfus fazlası»nı temizleme girişimleri başlıca rolü oynamıştır. Bunun yanında ülke ekonomisi tam anlamıyla çökmüştür. Pol Pot yönetimi uygulamaları ile Kampuçea dünyada paranın olmadığı tek ülke haline gelmiş, üretim felce uğramıştır.

İşte bu felaketlerin ardından bugün Kampuçea halkı zorlu bir mücadele sürdürmektedir. Ve Kampuçea halkı her zamankinden daha fazla destek ve dayanışma beklemektedir. Sovyetler Birliği başta olmak üzere tüm sosyalist ülkeler daha devrimci halk güçlerinin zaferinin ilk günlerinden başlayarak her tür desteklerini sürdürmüşlerdir. Buna karşılık emperyalistler Kampuçea halkının güç koşullarını, ülkenin iç işlerine müdahale, Güney Doğu Asya'daki dinmek bilmez emelleri için bir fırsat olarak görmüşler ve Kampuçea halkına yardım konusunu pazarlık konusu haline getirmeye çalışmışlardır ve bu tutumlarını sürdürmektedirler.

Kampuçea halkı zor günlerini aşacaktır. Tüm dünya halklarının desteği yanındadır.

Terör odağı

Baştarafı s. 1'de

açıklama yapan TSİP Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, özetle şunları söyledi:

«MHP şefleri sahte barış çağrılarına hız verirlerken komando kamplarında yetiştirdikleri gözü kanlı caniler de aman vermeksizin ilerici, aydın katliamını sürdürmektedirler. Bugün de sıra, ülkemizin yetiştirdiği değerli bilim adamlarından Prof. Cavit Orhan Tütengil'e gelmiştir. Faşistlerin hedef olarak en değerli ve saygın bilim adamlarımızı seçmeleri, bir plan ve program dahilinde katletmeleri asla tesadüf değildir. Çünkü onlar insanlığın yüz karası faşizm karanlığının başlıca panzehirlerinden birisinin bilim ve aydınlık olduğunu çok iyi bilmektedirler. Ve demokratik bir ortamda uygarca başa çıkamayacaklarını gayet iyi gördükleri insanca ve aydınlık gelişmeyi, ilerici aydınları yok ederek boğmak istemektedirler.

Ne ki, bütün bunlar nafiledir. Evrenin kuralı her zaman daha iyiye, daha ileriye gelişmektir. İnsanlığın binlerce yıllık tarihi bu kuralı parlak bir şekilde kanıtlamaktadır. Zorbalığın sürgit egemen olduğuna rastlanmış değildir. Diktatörlerin birer birer devrildikleri, faşist rejimlerin ard arda tarihin çöplüğüne gönderildikleri çağımızda Türkiye'de de zorbalık sökmeyecektir. Ülkemizde yaşayanların ezici çoğunluğu, emekçi halk, insanlık düşmanı faşizmden nefret etmektedir ve zorbalık karşısında sonuna kadar direnmeye, faşizme geçit vermemeye kararlıdır.

Öte yandan cinayetleri ve aydın katliamını tırmandırarak, demokrasiye paydos etmeyi planlayanlar, kendi kazdıkları kuyuya düşmek üzere olduklarını bilmektedirler. Çünkü faşizm kendi zorbalığından başkasını tanımaz.»

Portekiz Komünist Partisi

Baştarafı s. 1'de

salt çoğunluğu sağladı. Sosyalist Parti uğradığı yüzde 8'lik oy düşüşü ile 34 sandalye kaybederken, Komünist Parti oylarını yüzde 5 yükselterek sandalye sayısını 7 artırdı. Portekiz Komünist Partisi oyların yüzde 19'unu alarak Parlamentoya 47 üye sokmayı başardı.

Bilindiği gibi Haziran ayında Mota Pinto hükümetinin istifasından sonra Portekiz Komünist Partisi demokratik bir hükümetin kurulması için çaba sarfetmiş, ancak Sosyalist Parti Parlamento'daki sol çoğunluğa dayalı bir hükümet kurmaya yanaşmayarak sağcılarla yakınlaşmayı tercih etmişti.

Daha sonra erken seçim kararının alınması üzerine gerici Demokratik İttifak bir yandan ülkede saldırıları yoğunlaştırarak demokrasi güçlerinin kitle desteğini kırmaya ve ülkedeki ortamı gerginleştirmeye çalışırken, diğer yandan ülke içi ve dışından gelen yardımlarla Amerikanvari bir seçim kampanyasını çok geniş olanaklarla sürdürdü.

Buna karşılık Portekiz Komünist Partisi ve içinde yer aldığı Halk Birliği İttifakı seçim kampanyası boyunca geniş kitle desteği gördü ve seçimden büyük başarı kazanarak çıktı.

Seçim sonuçlarına göre, gerici Demokratik İttifak'ı oluşturan partilerin oluşturacağı bir hükümetin kurulması bekleniyor. Ancak seçim öncesi ortak listelerin hazırlanmasında uzun pazarlıkların olduğu hatırlanırsa böyle bir hükümet ortaklığının önünde bir hayli engel olduğu gözleniyor.

(Konuyla ilgili ayrıntılı yazı 4. sayfamızdadır.)

ABD füzelerine hayır!

ABD'nin Batı Avrupa'ya yerleştirmek istediği Pershing-2 ve Crius füzelerini protesto amacıyla Belçika Barış Komitesi'nin düzenlediği protesto miting ve toplantıları, 8-9 Aralık günlerinde Brüksel'de yapıldı. Toplantılara NATO ülkelerinden barışsever güçler de katıldı. Ölüm füzelerinin Avrupa'ya sokulmayacağının dile getirildiği toplantılara, sosyalist parti yöneticilerinden, sanatçılardan ve barışsever güçlerden temsilciler katıldı.

Brüksel'deki toplantıya katılmak üzere giden Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu üyesi Gülgün Tezgider, Brüksel'e hareketinden önce gazetemize yaptığı açıklamada, Belçika'da yapılacak toplantılara NATO'nun bütün ülkelerinden barışseverlerin katılacağını belirtmiş ve barış eyleminin bu özel görevine parti olarak sahip çıktıklarını söylemiştir.

Belçika'ya giden Türkiye heyetinde TİP MYK üyesi Yavuz Çizmeci ve CHP milletvekili Mustafa Gazalcı da bulunuyor. Heyet, Belçika'dan sonra Federal Almanya'ya da geçerek çeşitli toplantılara katılacak.

TÖB-DER Yöneticileri hâlâ tutuklu!

Baştarafı s. 1'de

miş sanıkların gıyabında davaya başlaması yasa gereğidir. Ancak, TÖB-DER yöneticileri hakkında böyle bir uygulamaya gidilmemesi ve böylelikle tutuklu halde tutulmaları, TÖB-DER avukatlarının girişimlerine rağmen sürdürülmektedir.

Bazı şube başkanlarının tutuklandıktan sonra serbest bırakılmış olmasına rağmen merkez yöneticilerinin tutuklu bulundurulması demokrasi güçlerince tepkiyle karşılanıyor. TÖB-DER yöneticilerinin tutuklanmasını protesto eden ve serbest bırakılmalarını isteyen imza kampanyası ise sürüyor. Yurdun her köşesinde TÖB-DER şubeleri eliyle yürütülen imza kampanyasının çok sayıda ilerici, demokrat yurttaş tarafından imzalandığı belirtiliyor.

Adakobir

Baştarafı s. 5'de

kutlanması kararı da oybirliği ile ve alkışlarla alındı.

Adakobirlik 8. olağan kongresinde oybirliğiyle kabul edilen 1979, 1980 yılları çalışma bütçesinden sonra seçimlere geçildi. Yapılan oylamada kurullar seçildi. Adakobirlik 8. olağan kongresinden sonra yeni yönetim kurulu şöyle oluştu:

Nedim Tarhan, Durdu Mehmet Uludağ, Melih Atmış, Zübeyir Gök, Mehmet Övet, İntikam Babaoğlu, Molla Mehmet Mart.

Köy-Koop temsilciliklerine ise, Nedim Tarhan, Ahmet Melek, Melih Atmış, Sait Gürlek, Hüseyin Kök seçilmişlerdir.

Kongre demokratik halk kooperatifçiliği yolunda ileri bir adım olmuştur.

MC

Baştarafı s. 1'de

dışından getirilen malların karşılığı olarak yabancı firmalara aktaran ve bu işlevinden ötürü «Tahtakale Merkez Bankası» diye adlandırılan kaçakçı şebekesinin ise gene işadamlarının isteklerine uygun bir şekilde meşrulaştırılacağı anlaşılıyor. Bu şebekenin bir banka kurması ve döviz işlerine resmen devam etmesi hazırlıkları ilerliyor MC iktidarı IMF'nin para değerini sürekli düşürme yolundaki önerisini de kabul etmiş görünüyor.

Gerçek Durum

ihtiyacı olan malzemenin üretilmesi, siyasi havanın gergin, sinirlerin diri tutulması gerekiyor. MHP bu malzemeyi üretecek ve hükümete, her gün sözünü edebileceği somut bir terör hediye edecek. Hükümet ise bu arada baskı aletlerini bilemeyi sürdürecek.

İşveren kesimi bu konuda vize vermiştir. DGM'lerin yeniden kurulması, sıkıyönetimin kapsamının ve içeriğinin genişletilmesi, yeni baskı kanunlarının vakit geçirilmeksizin meclislere sunulması, en yetkili kapitalist ağızlardan duyurulmuştur. MHP «devletin kendisini isbat etmesinin» zamanının geldiğini hatırlatmaktadır.

Hükümetin uygulamaları da bu hatırlatmalar ve yol göstermeler ışığında ilk adımlarını atıyor. DGM tasarısının hazırlandığı açıklandı bile. Sıkıyönetime «çeki düzen» verilmesi de karar altına alındı. Daha başkaları da var ve bütün buların «bütçeden önce» tamamlanacağı belirtildi. Böylece bütçeye, tahribatlarını rahatça yapabilecek bir ortam hazırlanmış olacak.

Hükümetin, baskıları artırmak yönündeki kararlılığı o denli kabul edilir hale geldi ki, bazıları baskının ve anti-demokratizmin bir gömlek daha aşağısına razı olacaklarını bugünden açığa vurmaya başladılar. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yeniden kurulmasını önlemenin mümkün olmadığı inancıyla «bari demokratiği çıksın» diye düşünenler ve yazanlar bile var. Bu görüş, genel ve yaygın bir kanaat haline gelirse, CHP'nin de DGM'leri onaylama eğilimi göstermesi mümkün olabilir.

Sadece kendi kendine değil, başkaları da ona, baskı hükümeti olarak baktığı için, «zaten yapacağı budur» teslimiyetini, daha bugünden kullanmaya başlayan Demirel hükümeti, sıkıyönetim eliyle kendini açığa vurmağa başladı bile.

İstanbul'da sıkıyönetim kuvvetleri Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin genel merkezini bastılar. Bir «ihbarı» (!) değerlendirdikleri söylenen, ama kendilerini «isbat» amacında oldukları anlaşılan sıkıyönetim kuvvetleri, böylece, siyasi çalışmaya istediklerince ve keyfi olarak müdahale edebileceklerini kanıtlamaya çalışmış oluyorlardı.

Demirel eşliğinde, zaten Ecevit hükümeti zamanında bile varlıklarını korumuş olan MC kalıntısı güçler, iyice azıtacağa benzemektedirler. MHP de bu gelişmelere, profesörler, gazeteciler, siyasi parti yöneticileri öldürtmek suretiyle katılmış olacak. Demokrasinin bıçak sırtına düştüğü koşullarda bıçakla oynayanlar çoğalacak ve demokrasi kesilebildiği yerden kesilecek.

Önümüzdeki günler terörün tırmanacağı ve resmileşeceği günler olacaktır.

Bir toplu sözleşme nasıl imzalandı

DYF-İŞ TOPLU SÖZLEŞMESİNİN KISA HİKAYESİ VE DANSÖZ ŞEHNAZ

DYF-İŞ ile Türk Taşıt işverenleri sendikası arasında 50 bin demiryolu işçisini kapsayan toplu sözleşme görüşmeleri başladı.

Demiryolu işçilerinin toplu sözleşme görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlandı. Uzlaştırma görüşmesi sonuç vermedi.

Demiryolu işçileri sendikası DYF-İŞ grev kararı aldı. DYF-İŞ'in grev kararı Bakanlar Kurulu'nca ertelendi. Erteleme süresi dolan DYF-İŞ üyesi 50 bin işçi bütün Türkiye'de greve gidiyor.

DYF-İŞ ile Taşıt işverenleri sendikası arasında görüşmeler tekrar başladı.

Görüşmeler anlaşma ile sonuçlandı. DYF-İŞ ile TİS arasında toplu iş sözlemesi imzalandı.

Demiryolu işçileri toplu sözleşme ile ne gibi haklar elde ettiklerini bilmiyorlar. İşçilerin hak ve çıkarlarını satan sendika açıklama yapmıyor.

Taşıt işverenleri sendikası'nın toplu sözleşmenin imzalanması nedeniyle verdiği «kutlama kokteyli»ne DYF-İŞ bütün yöneticileriyle birlikte katıldı.

Her çeşit içkinin bol bol içildiği kokteylde DYF-İŞ yöneticileri dansöz Şehnaz'a hayran kaldılar.

Hep birlikte sahneye fırlayan DYF-İŞ yöneticileri kıvırtmakta dansöz Şehnaz'a taş çıkarttılar.

Portekiz

Baştarafı s. 4'de

yalist Parti'nin ise istikrarsız ve belirsiz bir politika izlediği gözleniyor. Parlamentoda sol çoğunluğa dayalı bir hükümet kurmak yerine sağcılarla yakınlaşmayı tercih eden Sosyalist Parti seçimlerde ağır bir yenilgi aldı, 34 üyeliğini kaybetti. Sosyalist Parti'nin tavrı henüz açıklık kazanmış değil.

Gericilerin 1974 Nisan Devrimi'nin ileri siyasal, sosyal, ekonomik kazanımlarına karşı saldırıları artarak sürerken, Portekiz demokrasi güçleri bu kazanımları sonuna kadar koruyup, geliştirmeye kararlı.

GIDA İŞKOLUN DA MÜCADELE YÜKSELİYOR

Apikoğlu işçileri direnişin 70. gününde

- İşçiler patrona ve sarı sendikaya karşı mücadelede kararlılıklarını koruyorlar
- «Solda birlik olsun ki, güçlü olalım, vurduğumuz yerden ses çıkartalım!»
- İşçiler demokrasi güçlerini kendileriyle daha etkin dayanışmaya çağırıyor.

Gıda işçilerinin mücadelesi yurt düzeyinde yaygınlaşıyor. Bir yandan yiğit Ülker işçileri parababası patronlara karşı şanlı direnişlerinin yüzüncü gününü geride bırakırlarken, bir yandan da Beşler ve Apikoğlu sucuk fabrikalarının işçileri, sarı ve gerici sendikalara karşı mücadele bayraklarını göğün maviliklerine yükseltiyorlar. Daha önceki haftalarda Ülker ve Beşler işçileriyle görüşmeler yapan gazetemiz muhabirleri, şimdi de Apikoğlu ve Gürüz işçilerinden selâm getiriyorlar. Apikoğlu işçileri ve işçilerin Ahmet Usta'sıyla direnişin 70. gününde Gerçek muhabirinin yaptığı söyleşiyi sunuyoruz:

● Direnişe ne zaman ve niçin başladığınızı açıklar mısınız?

Daha önce, sarı sendika olan Birleşik Gıda-İş'e bağlıydık. Bu sendika en küçük haklarımızla dahi ilgilenmedi. Açıkça patronlarla uzlaştı, patronun sömürüsünden pay alarak bizi sattı. Biz de, DİSK'e bağlı Gıda-İş sendikasına geçmek için hazırlıklara giriştik. Kokuyu alan patron sarı sendikada kalmamız için baskı yaptı. Dediğine uymazsak lokavt yapacağını söyledi. Biz, sınıfımızın ileri sendikal örgütü DİSK'e bağlı Gıda-İş'e geçmekte kararlıydık. Tehditlere pabuç bırakmaya niyetimiz yoktu. Bunun üzerine patron, toplu sözleşme görüşmesine 6 gün kala lokavt yaptı. 24 eylül günü yapılan bu lokavt uygulamasının yasa dışı olduğuna dair Bölge Çalışma Müdürlüğünün kararı var. Patron bu karara itiraz etti, biz de direnişe geçtik, 70 gündür direniyrouz. Haklarımızı alıncaya ve sendikamızı özgürce seçinceye kadar da direneceğiz.

Apikoğlu işçileri haklı mücadelelerinde kararlı

● İşyerinde kaç işçi çalışıyor?

140 işçi var. 30 kadar işçi patronla uzlaşıp direnişimizi kırmaya çalıştı. Ama oyunlarını boşa çıkardık.

● İşçi sınıfının siyasi mücadelesi ve sosyalist hareketin birliği konusunda ne düşünüyorsunuz?

Siyasi mücadele partiyle olur elbette. Birlik gereklidir. Birlikten kuvvet doğar. Tabii ki solun birliği hepimizin yararınadır. Patronlar kendi çıkarları doğrultusunda her konuda birleşiyorlar. Oysa solda henüz bu yok. Solda «hemen hemen ayni doğruları» söyleyenlerin birleşmesi gerekir. Birlik olsun ki, güçlü olalım, vurduğumuz yerden ses çıkartalım!.

● 70 günlük direnişiniz süresince demokrasi güçleri size nasıl destek oldu? Bilgi verir misiniz?

Yöremizde DİSK'e bağlı sendikalarla ve yakın fabrikalardaki işçi arkadaşlarla dayanışma içindeyiz. Gerçek Gazetesinin bize sahip çıkması da bizi son derece sevindirdi. Ancak demokrasi güçlerini daha etkin, yaygın bir dayanışma için göreve çağırıyoruz. Çünkü bugün bize yapılan, yarın başka fabrikalarda; meslek örgütlerinde yapılabilir. Birbirimize omuz vermeliyiz. Alibeyköy İş Bankası şubesinde 323 no'lu bir hesap açtırdık. Bağış kampanyamızın desteklenmesini de bekliyoruz... Kazanan biz olacağız. Tüm yurtta direnen kardeşlerimize selâm!

Gerçek Konuşalım

REMZİ ÇIĞ

Tarihin Çöplüğüne Uzanan Eller...

Örtülü MC'nin demokratik hak ve özgürlükleri yoketmeye yönelik çabaları belirmeye başladı. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulması, Sıkıyönetim yasasının değiştirilmesi, olağanüstü hal yasası çıkarma girişimleri «anti-demokratizm yağmuru»nun ilk iri damlaları.

Böylece tekelcilerin 20 yıldır emekçi haklarını parça parça gaspetmeye yönelik çabaları, bu kez «meseleyi» toptan halletme heveslerine dönüştü. Ve sanıyorlar ki «bir arpa boyu» yol alamadıkları 20 yıldan sonra, demokrasiyi boğazlama girişimlerini önümüzdeki 2-3 aya sığdırmak mümkündür.

Her akşam «kâr, daha fazla kâr» dürtüsü ile yatağa girenlerin görecekleri «tatlı düşlerin» haddi hesabı olmayabilir. Amâ işçi sınıfımızın mücadele tarihi böylesi tatlı düşlerin gün ışır ışımaz korkunç kabuslara dönüştüğünün açık örnekleri ile doludur.

İşçi sınıfının devrimci sendikalarını etkisizleştirerek, baskı ve sömürü artırma girişimleri işte böyle bir gecenin sabahında, parababalarına bir 15-16 haziran kabusunu yaşatmıştı. Devlet Güvenlik Mahkemelerini tarihin çöplüğüne atan «Şanlı DGM direnişi» de işçi sınıfı için bir destan, burjuvazi için ise, üç gün boyunca sinir sistemini felce uğratan korkunç bir kabustan başkası değildi.

Şimdi Devlet Güvenlik Mahkemelerini yeniden kurmak için ellerini «tarihin çöplüğüne» uzatanları görünce 1976'nın 17 eylülünü bir kez daha hatırlamamak mümkün mü?

«Yıl 1976, Eylül'ün 17'si. İşçi sınıfımızın büyük sanayi merkezlerinde başlattığı direniş dalga dalga tüm yurt sathına yayılıyor. DİSK'e bağlı Maden-İş, Genel-İş, Lastik-İş, Tekstil, Sosyal-İş, Petkim-İş sendikalarına bağlı onbinlerce işçi ilk günden ayakta ve en önde. İş bırakma, yavaşlatma biçiminde başlayan direnış tüm işkollarını, fabrikaları kapsayarak, 350 bin işçiyi kucaklayan bir GENEL GREV'e dönüşüyor. Fabrikalar suskun ve sessiz, işçi sınıfı hiddetli ve kararlı. Artık bunca ikaz ve uyarı yerini burjuvazinin anladığı dilden konuşmaya bırakıyor. Ve üç gün boyunca parababalarının kafasına vura vura haykırılıyor: MC'ye hayır, DGM'lere geçit yok...»

Sonuç biliniyor. Demokrasiye ve Anayasaya aykırı olarak faaliyet gösterdiği kısa dönemde binlerce işçiyi, ilericiyi, yazarı, sanatçıyı sudan bahanelerle dört duvar arasına kapatan DGM'ler layık olduğu yere, tarihin çöplüğüne gönderiliyor.

Sınıf mücadeleleri tarihi, emekçiler üzerindeki baskı ve sömürüyü artırmak için burjuvazinin zaman zaman elini tarihin çöplüğüne uzattığını gösteren örneklerle dolu. Sanılıyor ki orada kırık dökük de olsa birşeyler bulunabilir. Ancak işçi sınıfımız, emekçi halkımız böylesi girişimleri boşa çıkartacak, mücadelesi geçmişte olduğu gibi gelecekte de sürecektir.

Ta ki, dünyamızın üçte birinde olduğu gibi bizzat burjuvazinin kendisi tarihin çöplüğüne atılıncaya kadar.

Diyarbakır Gürüz Un Fabrikasında grev

- Bir avuç işçi, sendika tanımaz işverene karşı mücadele ediyor.
- TSİP Diyarbakır İl Örgütü grevci işçilerle dayanışma içinde olduğunu bildirdi.

Diyarbakır Bağlar mevkiinde bulunan GÜRÜZ UN FABRİKASI işçileri 22 Kasım günü greve gittiler. Toplu sözleşme görüşmelerinde «sendikayı tanımadığını ve sendika kelimesine tahammül edemediğini» belirten patronun bu tutumu grevi zorunlu hale getirdi. Grev yerinde işçilerle yaptığımız konuşmalardan edindiğimiz bilgiler, kısaca ve tek kelimeyle, fabrika işçilerinin kesin bir sefalet içinde bulunduklarını ve hep öyle tutulmak istendiklerini gösterdi.

İşçiler yıllardır bu işyerinde asgari ücretle çalıştırılmaktalar ve ellerine geçen parayla kiralarını bile zor verebilmektedirler. Bunun yanısıra işçilerin hiç bir sosyal hakkı bulunmamaktadır. Ne iş elbisesi, ne çocuk parası, ne yakacak yardımı... Öyle ki fabrika işçileri içecek sularını bile çevre evlerden temin etmeye çalışmaktadırlar. Yani kelimenin en dar anlamında bile işçiler asgari ücretlerinin dışında hiç bir hakka sahip değiller. İşte bunun için örgütlenen işçiler şimdi grevde mücadelelerini yürütüyor. Patron İzzet Gürüz, işçilere, sendikadan vazgeçtikleri taktirde 10.000 TL ve 10 yıl işten çıkarmama hakkı vaadetti. İşçilerin cevabı «sendikalarının kazanacağı her küçük hakka razı olacakları» biçiminde olunca, patron bu defa da işçilere ve sendikacılara silah çekecek kadar ileri gitti.

İşyerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği tüzüğünde yazılı çeşitli maddelerin en basiti bile bulunmamaktadır. İşyerinin kötü şartlarından dolayı işçilerde çeşitli rahatsızlıklar bulunmaktadır. Buna karşılık patron, muayene taleplerini dahi engelliyor.

Gürüz un fabrikası işçileri hak mücadelsei veriyor. Şevk ve heyecan içindeler. Çünkü ilk defa sendikalaştılar, ilk defa patronla pazarlığa oturacaklar ve ilk defa greve gidiyorlar. Arkalarında sendikalarının, demokratik halk güçlerinin desteğini ve güvenini duyarak.

Bir de işverenin keyfi işten çıkarmaları engellenecek diye sevinç duyuluyor. Bununla ilgili bir olay anlattılar. Sendikalaştıktan sonra aralarında bir arkadaşlarını işyeri temsilcisi seçtiler. İşveren, temsilci Mehmet Aydın'ın işine son verdi. Çalışma müdürlüğünün kararına rağmen işe almamakta direniyor.

Fabrikada 24 işçi iki vardiya halinde çalışıyor. Her vardiya 530 torba un üretiyor. Her torba 71 kilo. Buğdayın kilosu 450 kuruştan alınıyor. Bir torba un 610 liradan satılıyor. Bir torba unun maliyeti ise 300 lirayı geçmiyor. Ama bunun yanısıra patron, kepeğin kilosunu 4 liradan, kırık buğdayın kilosunu 3.50 liradan, içi boş buğdayın ve sarı kepeğin kilousnu da 1.50 liradan satmaktadır. Yani kazancı sadece un üretimine dayanmamaktadır.

Gürüz un fabrikasında bir avuç işçi grevde. Mücadele devam ediyor. Bu onurun mücadelesi olarak kendini gösteriyor. Herkes bu onurlu mücadeleye sırt vermek zorundadır.

TSİP Diyarbakır İl Örgütü Basın Bürosu sendika yöneticilerine ve grevci işçilere bir mesaj göndererek sonuna kadar yanlarında olduklarını ve olacaklarını bildirdi. TSİP'in bu sorumlu davranışı işçiler arasında memnunlukla karşılandı.

Fahri ERYILMAZ
GERÇEK Diyarbakır Muhabiri

EGO'da maceracılık işçi hareketine zarar veriyor

EGO'ya bağlı Ankara Havagazı-Elektrik şubesine bağlı işyerlerinde çalışan işçilerin işkolu sözleşmesi 1 Mart 1979'dan beri imzalanmadı. İşveren işçilerin asgari ücret, sosyal haklar ve iş güvenliği konularındaki taleplerinde direnirken, DİSK Genel-İş Sendikası Otobüs, Temizlik, Park ve Bahçeler Müdürlüğü işyerlerinde işkolu sözleşmesini imzaladı. Elektrik-Havagazı bölümünü bir anlamda yalnız bıraktı.

Toplu sözleşme görüşmelerinin uzamasını ve birtakım konuları bahane eden maceracı unsurlar ise, sözde işçi haklarını korumak üzere çeşitli provokatif eylemlere giriştiler. Bu sürtüşmeler iki-üç aydır devam ediyor. Adam dövmekten bağırıp çağırmalardan işyeri basmalardan medet uman bu maceraperest unsurlar güya sınıf mücadelesi veriyorlar. Kitle desteği olmayan, ayrıca kitlelerin nefretini hergün biraz daha kazanan maceracı «DEV-YOL» cular sonunda birkaç kişinin işten atılmasına yol açtılar.

Maceracı unsurlar, sendikal mücadeleye, işçi sınıfı hareketine zarar veriyorlar. EGO'daki provokatif eylemler, sınıf mücadelesine zararlar verirken, kitleler de gerçek taleplerini savunanların kimler olduğunu hayat içerisinde öğreniyorlar.

Çorum'da gazetemizin satışı engellenmek istendi

Geçtiğimiz hafta Çorum'da GERÇEK gazetesini satmakta olan ikisi kız, sekiz sosyalist, polisçe yakalanarak karakola götürülmüşlerdir. Üç saati aşkın bir süre sebepsiz yere gözaltında bekletilen arkadaşlarımız, ifadeleri alındıktan sonra kefalet karşılığında serbest bırakılmışlardır.

Daha önceleri de Gerçek satan sosyalistlere polisin keyfi işlemler yapması, baskı uygulaması, çevredeki ilerici ve sosyalistlere gözdağı vermek amacına yöneliktir.

Gazetemiz, sosyalistler üzerindeki bu tür baskıları ve gazetemizin satışının yasa dışı uygulamalarla engellenmesini protesto eder, bu tür engellemelerin sosyalistleri yıldıramayacağını, ilericilere gözdağı verme çabalarının boşuna olduğunu hatırlatır.

DÜZELTME

Gazetemizin geçen haftaki sayısında, grevdeki Bilcanlı beton işçilerinin haberinde «bağımsız Beton-İş Sendikası» denilmek gerekirken, sendikanın DİSK'e bağlı olduğunu belirten bir ibare yer almıştır. Düzeltir, okurlarımızdan özür dileriz.

LİMTER-İŞ üyeleri işvereni dize getirdi

- İşçiler, 3 aya yaklaşan grevleri sonunda ileri ekonomik ve sosyal haklar kazandılar.

DİSK'e bağlı Limter-İş üyesi işçilerin İzmit'teki Marmara Tersanesi'nde sürdürdükleri grev, işverenin dize gelmesi üzerine sona erdi. Kararlı, disiplinli bir mücadele örneği yaratan işçiler, sonunda sendikanın toplu sözleşme görüşmelerinde dayattığı haklı talepleri elde etmeyi başardılar.

Grevin sona ermesi ve kazanılan haklar konusunda basına bir açıklama yapan DİSK Genel Başkan Vekili Rıza GÜVEN, açıklamasında şu bilgi ve görüşlere yer verdi:

Marmara tersanesinde Limter-İş sendikamızın 3 aya yakın bir süreden beri uyguladığı grev, toplu iş sözleşmesinin imzalanması üzerine kaldırıldı. İşyerinde DOK Gemi-İş sendikasının işkolu yetkisi ile imzaladığı işkolu sözleşmesinin yürürlükte bulunduğu dönem içerisinde işyerinde çoğunluğu sağlayarak işyeri yetkisini kazanan ve işverenin toplu sözleşme imzalamaktan kaçınması üzerine grev kararı alarak üç aya yakın bir zamandan beri grev uygulayan Limter-İş, yapılan anlaşma ile üyelerine ileri ekonomik ve sosyal haklar sağladı.

3.12.1979'dan 31.1.1981 gününe kadar 14 ay yürürlükte kalacak olan Toplu İş Sözleşmesiyle üyelerin saat ücretlerine toplam 39 liralık bir ücret artışı getirildi. 14 aylık süre içerisinde üyelere 5.5 aylıkları tutarında ikramiye de ödenecek.

Ayrıca üyelere dini bayramlar öncesinde 2.500'er lira bayram ödeneği, ayda 1000 lira yakacak ödeneği, yıllık ücretli izine çıkan üyelere 3000 lira izin ödeneği verilecek. Haftalık çalışma süreleri de yasal sürenin altına indirildi.

Toplu sözleşmeyle üyelere verilmekte olan yemek bedeli iki katına çıkarılarak 50 lira oldu. Diğer yandan üyelere yapılmakta olan öğrenim ödenekleri de iki katına çıkartıldı.

İş güvencesi ile ilgili ileri hükümlerin de yeraldığı toplu sözleşmeye göre üyelere net 10.000 lira tutarında özel bir ikramiye de ödenecek. Toplu sözleşme, içerdiği parasal ve sosyal hükümler açısından işkolunda bugüne dek yapılanların en üstünü olması niteliğini taşıyor.

Bank-Sen: Köyişleri bakanı işçi düşmanı yüzünü gösterdi

BANK-SEN Genel Başkanı Metin DENİZMEN basına ve kamuoyuna yaptığı açıklamada Köyişleri Bakanının YSE sözleşmesini iptal etmekle yasa tanımaz tavrını ortaya koyduğunu belirterek YSE işyerleri için YOL-İŞ Snedikası tarafından daha önce imzalanmış olan sözleşmenin derhal uygulanmaya koymasını istedi. DENİZMEN'in açıklaması aynen şöyle:

«Daha hükümet olmadan DGM'lerle ve yeni baskı yasaları ile işçi sınıfının ve onun ekonomik demokratik mücadele örgütleri sendikaların üzerine yürüyeceğini açıkça ilan eden MC hükümetinin Köyişleri Bakanı büyük bir acelecilikle hükümet programını hayata geçirmeye koyuldu.

Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı, yol, su ve elektrik işyerlerinde örgütlü kitle sendikası olan YOL-İŞ Federasyonuna bağlı YSE-İŞ'in toplu sözleşmesini iptal ederek faşist Köy YSE-İŞ ile toplu sözleşme imzaladı. Köyişleri Bakanı mahkemenin tedbir kararına rağmen YSE-İŞ'in sözleşmesini uygulamamakta direniyor. Böylelikle işçi düşmanı tavrını açıkça ve net bir biçimde ortaya koyuyor.

Bu MC Hükümetinin önümüzdeki günlerde işçi sınıfına ve onun örgütleri sendikalara karşı takınacağı tavrın ipuçlarını sergilemektedir. MC'nin işçi düşmanı ve yasa tanımaz tavrı önümüzdeki günlerde de sürecek ve özellikle sınıf ve kitle sendikalarına yönelecektir.

Bir kez daha söylüyoruz. 3. MC bunalımın yükünü işçi ve emekçi kitlelerin omuzlarına yüklemek amacı ile iktidara gelmiştir. Bunu başarabilmek için işçi sınıfının ekonomik ve demokratik mücadele örgütleri, sendikaları susturmak istemektedir. DGM'lerin ve yeni baskı yasalarının sivri ucu bizlere yöneliktir. 3. MC'ye, elele vererek karşı durmak onun işçi düşmanı, halk düşmanı yüzünü kitleler önünde teşhir etmek kaçınılmaz görevdir.

Çocuk ve genç işçiler örgütlenmek istiyorlar

ÖZEN KAPORTA BOYA ATÖLYESİNDE ÇALIŞAN 20'den fazla genç ve çocuk işçinin işyerlerindeki sorunları üzerine, işyerindeki işçilerden Süleyman Reyhani ile konuşma yaptık. Ülkemizde genel olarak, ücretlerinin son derece düşük oluşu yanında, işçiler, iş sağlığı ve iş güvencesinden yoksun koşullardadır. Küçük işletmelerde sendikasız ve sigortasız çalışan yüzbinlerce işçi vardır. Bu işletmelerdeki çocuk ve genç işçilerin durumu ise, kelimenin tam anlamıyle içler acısıdır. Reyhani arkadaşın anlattıkları da bunu doğruluyor...

● Bu işyerinde kaç yıldır çalışmaktasın?

Yaklaşık 6 yıldır çalışıyorum.

● Bu işyerinde kaç kişi çalışmaktadır?

Çocuk yaştaki çırakarla birlikte 21 kişi.

● İşyeriniz, göründüğü kadarıyla kışın çalışmaya elverişsiz bir yer, bu konuda ne düşünüyorsun?

Evet, atelye gerçekten kışın çalışmağa son derece elverişsizdir. Gördüğünüz gibi sadece bir kısmı kapalı ve diğer her tarafı açık olan bir işyeri. Yağmurlu günler de dahil, genellikle dışarda çalışıyoruz. Bu durumdan, kışın hastalanıp işine devam edemeyen bir çok arkadaşımız vardır. Hepimiz çok zor şartlar altnıda çalışmaktayız.

● Günde kaç saat çalışıyorsunuz ve aldığınız ücret nedir?

Her gün sabah 8.00'de işbaşı yapıyoruz, akşamları da 19.00 - 19.30'a kadar çalışıyoruz. İş olduğu, yani fazla araba bulunduğu zamanlar, daha geç saatlere kalıyoruz. Aldığımız ücret ise bir hiç mertebesindedir. En fazla haftalık alan benim ve 850 lira alıyorum. Örneğin aramızda 150 lira, hatta daha az haftalık alan arkadaşlarımız vardır. Aldığımız haftalık hiç bir şeyimizi karşılamıyor. Bunun yanında yemek içmek bize ait.

● İşiniz hakkında biraz daha bilgi verir misiniz?

İşimiz oto-kaporta ve boya işleridir. İş esnasında çeşitli kazalara maruz kalmaktayız. Örneğin boya işlerinde ağzımıza sürekli boya girmektedir. Çok zaman arkadaşlarımız zehirlenmelere maruz kalmaktadır. Bunun önlenmesi için işyeri sahibi hiç bir önlem almamaktadır.

● Aranızda sigortalı olan var mı?

Burada çalışan arkadaşların hiçbiri sigortalı değildir. Sigorta teftiş memurları işyerine geldiklerinde patron bizleri dağıtır. Memurlar da çayını sıgarasını içip giderler. Kaç defa başımıza geldi. Hiçbirimiz sigortaya kaydolamadık.

● Son olarak gazetemize bir şey söylüyor musun?

Biz buralarda yıllardır, çoğu kez angarya çalışmaktayız. Tabii ki Türkiye'de bizim gibi zor şartlar altında çalışan onbinlerce genç bulunmaktadır. Söyliyeceğim şu: Bu genç insanlara sigorta, sendika hakkının verilmesi ve çalışma saatlerimizin azaltılmasını istiyoruz. Ayrıca bu onbinlerce gencin ancak örgütlendiği zaman bu sorunlarına çözüm bulacağı inancındayız. Biz arkadaşlarımızla üzerimize düşen görevi yerine getireceğiz. Tüm çocuk ve genç işçilerin ayni bilinçle hareket etmeleri, sömürüye karşı bizi daha güçlü hale getirecektir.

İskenderun GERÇEK muhabiri
Özcan NERSE

O'NUN HİKAYESİ

M. DOĞRUER

